

(דף צו ע"א).

פרשת וירא אליו

רבי חייא פתח (שיר השירים ב) הנצנים נראו בארץ עת הזמיר הגיע וקול התור נשמע בארצנו. הנצנים נראו בארץ, כד פרא קדשא בריה הוא עלמא. יתב בארעא כל חילא דאתחזי לה. וכלא הוה בארעא, ולא אפיקת איפין בעלמא עד דאתברי אדם, פיון דאתברי אדם, פלא אתחזי (ד"א ל"ג למיפק) בעלמא, וארעא גליאת איבהא וחילהא דאתפקדו בה.

פגוונא דא נשמים לא יתבו חילין לארעא עד דאתא אדם. הדא הוא דכתיב, (בראשית ב) וכל שיח השדה טרם יהיה בארץ וכל עשב השדה טרם יצמח פי לא המטיר יי אלהים על הארץ ואדם אין לעבד את האדמה. אטמרו כל אנון תולדין ולא אתגלון, ושמיא אתעכבו דלא אמטירו על ארעא, פגין דאדם אין, דלא אשתכח ולא אתברי, וכלא אתעכב פגיניה, פיון דאתחזי אדם, מיד הנצנים נראו בארץ וכל חילין דאתטמרו אתגליאו ואתיהיבו בה.

עת הזמיר הגיע, דאתתקן תקוונא דתושבחו לזמרא קמי קדשא בריה הוא מה דלא אשתכח עד לא אתברי אדם. וקול התור נשמע בארצנו. דהא (ד"א דא) (ד"א ל"ג כל) מלה דקדשא בריה הוא (ד"א ל"ג דעבד) דלא (דף צו ע"א) אשתכח בעלמא עד דאתברי אדם. פיון דאשתכח אדם פולא אשתכח.

פתר דחטא, פולא אסתלק מעלמא ואתלטא ארעא. הדא הוא דכתיב, (בראשית ג) ארוחה האדמה בעבורך וגו'. וכתיב פי תעבד את האדמה לא תסוף תת פחה לך וגו'. וכתיב וקוץ ודרדר תצמיח לה.

אתא נח ותקן קרדומין ופצירי בעלמא. ולבתר וישת מן תיין וישפר ויתגל פתוך אהלה. אתו בני עלמא ויחבו קמיה דקודשא בריה הוא. ואסתלקו חילין דארעא (דעלמא) פמלקדמין, והוו קיימי עד דאתא אברהם.

פיון דאתא אברהם (לעלמא) מיד הנצנים נראו בארץ, אתתקנו ואתגלו כל חילין בארעא. עת הזמיר הגיע. בשעתא דאמר ליה קדשא בריה הוא דיתגור, פיון דמטא החוה זמנא דברית אשתכח ביה באברהם ואתגור. פדין אתקנים ביה פל האי קרא, ואתקנים עלמא, ומלה דקדשא בריה הוא הוה פאתגליא ביה הדא הוא דכתיב וירא אליו יי.

רבי אלעזר פתח האי קרא (בשעתא) פתר דאתגור אברהם. דעד לא אתגור לא הוה מליל עמיה אלא מגו דרגא תפאה, ודרגין עלאין לא הוו קיימי על תפאה דרגא. פיון דאתגור מיד הנצנים נראו בארץ אליו דרגין תפאין דאפיקת ואתקנת האי דרגא תפאה. עת הזמיר הגיע אליו ענפוי דערלה. וקול התור נשמע בארצנו. דא קול דנפיק מגו (דף צו ע"א) והוא פנימאה דכלא והוה קול נשמע ודא קול דגור מלה למלא ועביד לה שלימו.

תָּא חֲזִי, דְּעַד לָא אַתְּגֵזֵר אַבְרָהָם לָא הוּהּ עֲלֵיהּ אֵלָא הָאִי דְרַגְא כְּדָאֲמָרֵן, פִּינֵן (לְבַתֵּר) דְּאַתְּגֵזֵר מַה כְּתִיב וַיֵּרָא אֱלֹהֵינוּ יְיָ. לְמַאן, דְּהָא לָא כְּתִיב וַיֵּרָא יְיָ אֶל אַבְרָם. דְּהָא לְאַבְרָם מָאִי נִשְׁבַּחָא הֲכָא יִתִיר מִבְּקֻדְמִיתָא עַד לָא אַתְּגֵזֵר דְּכְתִיב וַיֵּרָא יְיָ אֶל אַבְרָם. אֵלָא רִזָּא סְתִימָא אִיהוּ, וַיֵּרָא אֱלֹהֵינוּ יְיָ. לְתַהוּא דְרַגְא דְּמַלְלִיל עַמִּיָּהּ, מַה דְּלָא הוּהּ מִקְדַּמֵּת דְּנָא עַד דְּלָא אַתְּגֵזֵר. דְּהַשְׁתָּא אַתְּגְלִי קוּל וְאַתְחַבֵּר בְּדַבּוּר כַּד מְלִיל עַמִּיָּהּ. וְהוּא יוֹשֵׁב פֶּתַח הָאֵהֶל. וְהוּא וְלָא גְלִי מָאֵן. אֵלָא הֲכָא גְלִי חֲכַמְתָּא דְּכִלְהוּ דְרַגְיָן שְׂרוּ עַל הָאִי דְרַגְא תַּתְּאָה בְּתַר דְּאַתְּגֵזֵר אַבְרָהָם.

תָּא חֲזִי, וַיֵּרָא אֱלֹהֵינוּ יְיָ. דָּא הוּא רִזָּא דְקוּל דְּאַשְׁתַּמַּע דְּאַתְחַבֵּר בְּדַבּוּר וְאַתְּגְלִי בֵּיהּ. וְהוּא יוֹשֵׁב פֶּתַח הָאֵהֶל, דָּא עֲלָמָא עֲלָאָה דְקָאִים לְאַנְהָרָא עֲלֵיהּ. כְּחוּם הַיּוֹם. דְּהָא אַתְּנַהֵיר יְמִינָא דְרַגְא דְאַבְרָהָם אַתְּדַבֵּק בֵּיהּ. דְּכַר אַחַר כְּחוּם הַיּוֹם בְּשַׁעֲתָא דְאַתְקָרִיב דְרַגְא לְדְרַגְא בְּתִיאֻבְתָּא דְדָא לְקַבֵּל דָּא.

וַיֵּרָא אֱלֹהֵינוּ. אָמַר רַבִּי אַבָּא עַד לָא אַתְּגֵזֵר אַבְרָהָם הוּהּ אָטִים. פִּינֵן דְּאַתְּגֵזֵר אַתְּגְלִי כְּלָא וְשָׂרָא עֲלֵיהּ שְׂכִינְתָּא בְּשִׁלְמוֹן כְּדָקָא יְאוּת. תָּא חֲזִי וְהוּא יוֹשֵׁב פֶּתַח הָאֵהֶל. וְהוּא. דָּא עֲלָמָא עֲלָאָה דְשָׂרִי עַל הָאִי עֲלָמָא תַּתְּאָה. אִימְתִי כְחוּם הַיּוֹם בְּזַמְנָא דְתִיאֻבְתָּא דְחַד צַדִּיק לְמִשְׁרֵי בֵּיהּ.

מִיָּד וַיִּשָּׂא עֵינָיו וַיֵּרָא וְהִנֵּה שְׁלֹשָׁה אַנְשִׁים נֹצְבִים עֲלָיו. מָאֵן אַנְוֵן שְׁלֹשָׁה אַנְשִׁים. אֵלִין אַבְרָהָם יִצְחָק וַיַּעֲקֹב דְקִיָּמִי עֲלֵיהּ דְּהָאִי דְרַגְא, וּמַנְיָהּ (דף צט ע"א) יְנִיךְ (סוּדָא דְעֲלָמָא) וְאַתְּנֵן. כְּדִין וַיֵּרָא וַיִּרְץ לְקִרְאָתָם. דְּתִיאֻבְתָּא דְהָאִי דְרַגְא תַּתְּאָה לְאַתְחַבְרָא בְּהוּ וְחִדְוֹתָא דִּילָהּ לְאַתְמַשְׁכָּא אַפְתְּרִיָּהּ. וַיִּשְׁתַּחוּ אַרְצָה, לְאַתְתַּקְנָא כְּרַסְיָא לְגַבִּיָּהּ.

תָּא חֲזִי, עַבְדֵּי קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְדוּד מְלָכָא חַד סַמְכָא מִפְּרַסְיָא עֲלָאָה פְּאַבְחָן. וְאַף עַל גַּב דְּאִיהוּ כְּרַסְיָא לְגַבִּיָּהּ. אַבְל בְּזַמְנָא דְאַתְחַבֵּר בְּהוּ אִיהוּ חַד סַמְכָא לְאַתְתַּקְנָא בְּפְרַסְיָא עֲלָאָה. וּבְגִין כַּד נָטַל מְלְכוּתָא בְּחַבְרוֹן דְּדוּד מְלָכָא שְׁבַע שָׁנִין לְאַתְחַבְרָא בְּהוּ. וְהָא אַתְמַר.

תּוֹסַפְתָּא

וַיֵּרָא אֱלֹהֵינוּ יְיָ בְּאַלּוּנֵי מַמְרָא. אַמְאִי בְּאַלּוּנֵי מַמְרָא, וְלָא בְּאַתֵּר אַחְרָא. אֵלָא בְּגִין דְּיַחִיב לִיהּ עֵיטָא עַל גְּזִירוֹ דְקִיָּמָא דִּילָהּ. בְּשַׁעֲתָא דְאָמַר קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְאַבְרָהָם לְמַגְזֵר אֵזֶל אַבְרָהָם לְמַלְךְ עַם חֲבָרוֹ, אָמַר לִיהּ עַנֵּר אַנְתָּ בֶן תַּשְׁעִין שָׁנִין וְאַתָּ מַעִיק גְּרַמְךָ.

אָמַר לִיהּ מַמְרָא דְכַרְתָּ יוֹמָא דְרַמּוֹ לָךְ בְּשָׂדָאִי בְּאַתְוֵן דְנִנְרָא. וְתַהוּא כְּפִנָּא דְעַבְרָא עַל עֲלָמָא דְכְתִיב, (בראשית יב) וַיְהִי רַעֲב בְּאֶרֶץ וַיֵּרֶד אַבְרָם מִצְרָיִמָה. וְאַנְוֵן מְלַכִּין דְרַדְפּוּ בְּתַרְיָהוֹן וּמְחִיתָא יִתְהוֹן וְקִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא שְׁזַבִּינָהּ מִכְּלָא וְלָא יָכִיל כַּד נָשׁ לְמַעַבְדֵּי לָךְ בִּישׁ. קוּם עַבִּיד פְּקוּדָא דְמַרְךָ. אָמַר לִיהּ קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, מַמְרָא אַנְתָּ יְהַבְתָּ לִיהּ עֵיטָא לְמַגְזֵר, חִיָּהּ לִית אַנְא מְתַגְלִי עֲלֵיהּ אֵלָא בְּפִלְטָרִין דִּילָהּ, הֲדָא הוּא דְכְתִיב בְּאַלּוּנֵי מַמְרָא (עַד כַּאן הַתּוֹסַפְתָּא):

מְדַרְשׁ הַנְּעֻלָּם

רַבָּנָן פְּתַחֵי בְּהַאי קְרֵא (שיר השירים א) לְרִיחַ שְׁמֵנִיָּה טוֹבִים שְׁמֵן תַּנּוּרְךָ שְׁמֵךְ וְגו'. תַּנּוּ רַבָּנָן הָאִי נִשְׁמַתָּא דְּבַר אֵינִשׁ בְּשַׁעֲתָא דְּסַלְקָא מֵאַרְעָא לְרַקִּיעָא וְקוּיָמָא בְּהַהוּא זִיתָרָא עֲלֵאָה דְּאַמְרֵן, קַדְשָׁא בְּרִידָה הוּא מְבַקֵּר לָהּ.

תָּא שְׁמַע אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי כָּל נִשְׁמַתָּא דְּצַדִּיקִיָּא כִּינּוּ דְּקוּיָמָא בְּאַתְרַּךְ שְׁכִינְתָּא יְקָרָא דְּחֻזָּא לְמִיתַב, קַדְשָׁא בְּרִידָה הוּא קָרִי לְאַבְהָתָא, וְאָמַר לֹאן זִילוּ וּבְקָרוּ לְפַלְגֵיָּא צַדִּיקָא דְּאַתָּא, וְאַקְדִּימוּ לִיהַּ שְׁלֵמָא מִן שְׁמִי וְאַנּוּן אֲמַרִּין, מְאַרִי עֲלֵמָא, לָא אַתְחִזִּי לְאַבָּא לְמִיזַל לְמַחְמִי לְבָרָא, בְּרָא אַתְחִזִּי לְמִיחְמִי וּלְמַחְזִי וּלְמַתְבַּע לְאַבּוּי.

וְהוּא קָרִי לְיַעֲקֹב וְאָמַר לִיהַּ אַנְתָּ דְּהָוָה לָךְ צַעֲרָא דְּבַנִּין זִיל וְקַבִּיל (אולפניה) פְּנֵי דְּפַלְגֵיָּא צַדִּיקָא דְּאַתָּא הָכָא, וְאַנָּא אֵיזִיל עִמָּךְ. הָדָא הוּא דְּכַתִּיב, (תהלים כד) מִבְּקֻשֵׁי פִּנְיָה יַעֲקֹב סִלְהַ. מִבְּקֻשׁ לֹא נֵאמַר אֱלָא מִבְּקֻשֵׁי. אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא מְרִישִׁיָּה דְּקָרָא מִשְׁמַע דְּכַתִּיב זֶה דַּר דּוֹרְשָׁיו וְגו'.

אָמַר רַבִּי יַעֲקֹב אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא (נ"א עקיבא) יַעֲקֹב אֲבִינוּ הוּא כִּפְסָא הַכְּבוֹד, וְכֵן תָּאנָּא דְּבֵי אֱלֹהֵינוּ יַעֲקֹב אֲבִינוּ הוּא כִּפְסָא בְּפִנְיָ עֲצָמוֹ, דְּכַתִּיב, (ויקרא כו) וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקֹב, בְּרִית פְּרַת קַדְשָׁא בְּרִידָה הוּא לְיַעֲקֹב לְבַדּוֹ יוֹתֵר מִכָּל אַבּוֹתָיו דְּעֵבִיד לִיהַּ כִּפְסָא הַכְּבוֹד. פֵּר מִן קַדְמָאָה:

רַבִּי אֱלִיעֶזֶר הָוָה יְתִיב וְהָוָה לְעִי בְּאוֹרֵיָּתָא. אַתָּא לְגַבִּיָּה רַבִּי עַקִּיבָא אָמַר לִיהַּ כִּפְסָא קָא עֲסִיק מַר. אָמַר לִיהַּ בְּהַאי קְרֵא דְּכַתִּיב, (שמואל א ב) וְכִפְסָא כְּבוֹד יְנַחִילֵם. מַהוּ כִּפְסָא כְּבוֹד יְנַחִילֵם. זֶה יַעֲקֹב אֲבִינוּ דְּעֵבִיד לִיהַּ פְּרָסִי יְקָר בְּלַחֲדוּי לְקַבְּלָא אוּלְפָן נִשְׁמַתָּא דְּצַדִּיקָא. וְקוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא אֵזִיל עִמִּיהַּ בְּכָל רִישׁ יְרַחָא וְיְרַחָא. וְכַד חֲמִי נִשְׁמַתָּא יְקָר אֲסַפְקֵלְרֵיָּא שְׁכִינְתָּא דְּמֵאַרְיָה, מְבָרַכַת וְסֻגְדַת קַמִּי קַדְשָׁא בְּרִידָה הוּא, הָדָא הוּא דְּכַתִּיב, (תהלים קד) בְּרַכִּי נַפְשִׁי וְגו'.

אָמַר רַבִּי עַקִּיבָא קַדְשָׁא בְּרִידָה הוּא קָאִים עֲלוֹהֵי. וְנִשְׁמַתָּא פְּתַח וְאָמַר יי אֱלֹהֵי גְדֻלַּת מְאֹד וְגו' כָּל הַפְּרָשָׁה עַד סִיּוּמָא דְּקָאֲמַר יִתְמוּ חֲטָאִים וְגו'. וְעוֹד אָמַר רַבִּי עַקִּיבָא וְלֹא דָא בְּלַחֲדוּי אֱלָא מִשְׁבַּחַת לִיהַּ עַל גּוּפָא דְּאַשְׁתָּאָר בְּעֲלָמָא דִּין וְאָמַר (תהלים קג) בְּרַכִּי נַפְשִׁי אֶת יי וְכָל קְרָבִי וְגו'.

וְקַדְשָׁא בְּרִידָה הוּא אֵזִיל. מִנָּא לָן הָאִי. מַהֵאֵי קְרֵא דְּכַתִּיב וַיְרֵא אֱלֹהִים יי בְּאַלּוּנֵי מְמַרָא, זֶה יַעֲקֹב. מַהוּ מְמַרָא. מִשּׁוּם דְּאַחֲסִין מְאֵתָן עֲלָמִין מַעֲדָן וְהוּא כִּפְסָא. אָמַר רַבִּי יַצְחָק מְמַרָא בְּגִימְטְרֵיָּא מְאֵתָן וְתַמְנִין וְחַד הָוָה, מְאֵתָן דְּעֵדָן דְּכַתִּיב, (שיר השירים ח) וּמְאֵתָם לְנוֹטְרִים אֶת פְּרִיו, וְתַמְנִין וְחַד דְּהוּא כִּפְסָא. וּבְגִין כֵּן אַתְקָרִי וַיְרֵא אֱלֹהִים יי בְּאַלּוּנֵי מְמַרָא. וְעַל שׁוּם דָּא נְקָרָא מְמַרָא.

אָמַר רַבִּי יְהוֹנָדָה מַהוּ בְּאַלּוּנֵי. רְצוּנוֹ לְזַמֵּר תּוֹקְפּוּי הָדָא הוּא דְּכַתִּיב, (בראשית מט) אֲבִיר יַעֲקֹב. וְהוּא יוֹשֵׁב פְּתַח הָאֵהָל. הָדָא הוּא דְּכַתִּיב, (תהלים טו) יי מִי יְגוּר בְּאַהֲלָךְ וְגו'. כְּחוּם הַיּוֹם. דְּכַתִּיב, (מלאכי ג) וְזָרְחָה לְכֶם יְרֵאֵי שְׁמִי שְׁמֵשׁ צִדְקָה וּמְרַפָּא בְּכַנְפֵיהָ.

אָמַר רַבָּן יוֹחָנָן בֶּן זַפְּאִי בְּהַהִיא שַׁעֲתָא אֵזִיל קַדְשָׁא בְּרִידָה הוּא, וּבְגִין דְּשְׁמַעִין אַבְהָתָא אַבְרָהָם וַיַּצְחָק דְּקַדְשָׁא בְּרִידָה הוּא אֵזִיל לְגַבִּיָּה. תְּבַעִין מִן יַעֲקֹב לְמִיזַל עֲמַהוּן וְלֹאֲקַדְמָא לִיהַּ שְׁלָם וְאַנּוּן

קַיִימִין עֲלוּהֵי. מִמַּאי דְכָתִיב וַיִּשָּׂא עֵינָיו וַיְרֵא וְהִנֵּה שְׁלֹשָׁה אַנְשִׁים נֹצְבִים עָלָיו. שְׁלֹשָׁה אַנְשִׁים (דְקַיִימִין) אֵלֶיךָ אֲבָהָתָא אֲבָרְהָם יִצְחָק וַיַּעֲקֹב דְקַיִימִין עֲלוּהֵי וְחִמוּ עוֹבְדֵיין טָבִין (נ"א דְעַבְדֵיין) דְיַעֲבֹדֵיין. וַיְרֵא וַיִּרְץ לְקַרְאֲתָם מִפְּתַח הָאֵהָל וַיִּשְׁתַּחֲוּ אֶרְצָה. מִשּׁוּם דְחָמֵי שְׂכִינַת יְקַרְא עִמְהוֹן הָדָא הוּא דְכָתִיב, (שיר השירים א) עַל פִּן עֲלָמוֹת אֶהְבוּךָ (אלו הן הָאֲבוֹת):

דְּבַר אַחַר וַיְרֵא אֱלֹהֵינוּ בְּאֵלֵינוּ מִמַּרְא. רַבְּנָן פְּתַחֵי בְּהַאי קְרֵא בְּשַׁעַת פְּטִירְתוֹ שֶׁל אָדָם. דִּתְנִינָא אָמַר רַבִּי יְהוֹנָדָה בְּשַׁעַת פְּטִירְתוֹ שֶׁל אָדָם הוּא יוֹם הַדִּין הַגָּדוֹל שֶׁהַנְּשֻׁמָּה מִתְּפַרְדֵּת מִן הַגּוּף. וְלֹא נִפְטָר אָדָם מִן הָעוֹלָם עַד שֶׁרוֹאֶה אֶת הַשְּׂכִינָה הָדָא הוּא דְכָתִיב (שמות לג) כִּי לֹא יֵרָאֵי הָאָדָם וְחָי. וּבֵאִין עִם הַשְּׂכִינָה שְׁלֹשָׁה מְלָאכֵי הַשָּׁרֵת לְקַבֵּל נִשְׁמָתוֹ שֶׁל צַדִּיק. הָדָא הוּא דְכָתִיב וַיְרֵא אֱלֹהֵינוּ וַיְגַוֵּי. בְּחוּם הַיּוֹם. זֶה יוֹם הַדִּין הַבוֹעֵר פְּתַנּוּר לְהַפְרִיד הַנְּשֻׁמָּה מִן הַגּוּף.

וַיִּשָּׂא עֵינָיו וַיְרֵא וְהִנֵּה שְׁלֹשָׁה אַנְשִׁים. הַמְּבַקְרִים מַעֲשָׂיו מַה שֶׁעָשָׂה, וְהוּא מוֹדָה עֲלֵיהֶם בְּפִיו. וְכִיּוֹן שֶׁהַנְּשֻׁמָּה רוֹאֶה כֵּן, יוֹצֵאת מִן הַגּוּף עַד פְּתַח בֵּית הַבְּלִיעָה, וְעוֹמְדַת שָׁם עַד שֶׁמִּתּוֹדָה כָּל מַה שֶׁעָשָׂה הַגּוּף עִמָּה בְּעוֹלָם הַזֶּה. וְאִזּוֹ נִשְׁמַת הַצַּדִּיק הִיא שְׂמִיחָה בְּמַעֲשֵׂיהָ וְשְׂמִיחָה עַל פְּקוּדוֹנָה. דִּתְאָנָא אָמַר רַבִּי יִצְחָק נִשְׁמָתוֹ שֶׁל צַדִּיק מִתְּאָנָה אִימְתִי תֵצֵא מִן הָעוֹלָם הַזֶּה שֶׁהוּא הֶבֶל, כְּדִי לְהַתְעַנֵּג בְּעוֹלָם הַבָּא.

תְּנִין רַבְּנָן בְּשַׁחֲלָה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר הַגָּדוֹל, הַהוּא יוֹמָא עֶרְבַת שַׁבַּת הַזֶּה, וְאוֹתִיב לִימִינֵיהּ הוֹרְקָנוּם בְּרִיָּה, וְהוּא מְגַלֵּי לִיהּ עֲמִיקְתָּא וּמִסְתְּרָתָא, וְהוּא לָא הוּא מְקַבֵּל בְּדַעְתֵּיהּ מְלִיָּא, דְּחָשִׁיב כְּמַטְוֶרְף בְּדַעְתֵּיהּ הַזֶּה. פִּיּוֹן דְּחָמָא דְדַעְתָּא דְאָבּוּי מִתְּיַשְׁבָּא עָלָיו, קַבִּיל מִנֵּיהּ מָאָה וְתַמְנִין וְתַשְׁעָה רִזִּין עֲלָאִין.

כַּד מְטָא לְאֲבָנֵי שֵׁישׁ דְּמִתְעַרְבֵי בְּמֵיא עֲלָאָה, בְּכַה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וּפְסַק לְמִימְרָא, אָמַר קוּם הָתָם בְּרִי. אָמַר לִיהּ אָבָא לְמָה. אָמַר לִיהּ תְּזִינָא דְאוֹחִית חֲלָף מִן עֲלָמָא. אָמַר לִיהּ זִיל וְאִימָא לְאֲמָךְ דְּתַסְתַּלַּק תְּפִלְאֵי בְּאַתְרַ עֲלָאָה, וּבְתַר דְּאֶסְתַּלַּק מִן עֲלָמָא וְאִימָא לְמַחְמֵי לְהוֹן לָא תְּבַכֵּי דְאֲנָנִין קְרִיבִין עֲלָאִין וְלָא תְּתַאֲזִין וְדַעְתָּא דְבַר נֶשׁ לָא יִדַע בְּהוּ.

עַד דְּהוּוּ יְתִבֵי, עָאֵלוּ חַבִּימֵי דְרָא לְמַבְקָר לִיהּ, אוֹלֵיט לְהוּ עַל דְּלָא אָתוּ לְשַׁמְשָׂא לִיהּ דִּתְנִינָן גְּדוּלָה שְׂמוּשָׁה יוֹתֵר מִלְּמוּדָה. עַד דְּאָתָא רַבִּי עַקִּיבָא, אָמַר לִיהּ עַקִּיבָא עַקִּיבָא לְמָה לָא אָתִית לְשַׁמְשָׂא לִי (דְהָא אָתָא עִמָּא לְאֶצְרָפָא). אָמַר לִיהּ רַבִּי לָא הוּוּ לִי פְּנָאֵי. אָרְתַח אָמַר אֶתְמַהָה עֲלֵךְ אִי תְּמוֹת מִיתַת עֲצָמָךְ. לְטִיָּיה דִּיהָא קִשָּׁה מִכְּלָהוֹן מִיתַתִּיהּ.

בְּכִי רַבִּי עַקִּיבָא וְאָמַר לִיהּ רַבִּי אוֹלִיף לִי אוֹרִיָּתָא. אֶפְתַּח פּוּמִיָּה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּמַעֲשָׂה מְרַפְכָּה. אָתָא אִשָּׂא וְאֶסְחַר לְתַרְוִיָּהוּן. אָמְרוּ חַבִּימָא שְׂמַע מִינָה דְלִית אָנָן תְּזִיִין וּבְדָאִין לְכַה, נְפָקוּ לְפַתְחָא דְבְרָא וְיַתִּיבוּ תַפְּזוֹן, הַזֶּה מַה דְּהוּוּ וְאִזּוֹל אִשָּׂא.

וְאוֹלִיף בְּבִהָרַת עֲזָה תְּלַת מָאָה הִלְכוֹת פְּסוּקוֹת, וְאוֹלִיף לִיהּ מָאֲתָן וְשִׁיתְסָר טְעָמִים דְּפְסוּקֵי דְשִׁיר הַשִּׁירִים. וְהוּוּ עֵינָיו דְרַבִּי עַקִּיבָא נִחְתִין מֵיא. וְאֶתְחַזֵּר אִשָּׂא פְּקַדְמִיתָא. כַּד מְטָא לְהַאי

פְּסוּקָא (שיר השירים ב) סְמִכוּנֵי בְּאִשִּׁישׁוֹת רַפְדוּנֵי בַת־פּוֹחִים כִּי חוֹלַת אֶתְכָּה אָנִי, לֹא יָכִיל לְמִסְבֵּל רַבִּי עַקִּיבָא וְאָרִים קָלִיָּה בְּכַבְיָתָא וְגַעֵי וְלֹא הוּהּ מְלַל מְדַחִילוּ דְשְׂכִינְתָא דְהוֹת תַּמָּן.

אוּרֵי לִיָּה כָּל עֲמִיקְתָּא וְרִזִּין עֲלֵאִין דְהוּהּ בִּיה בְּשִׁיר הַשִּׁירִים. וְאוּמֵי לִיָּה אֲמָתָה דְלֹא לִישְׁתַּמְשׁ בְּשׁוּם חַד פְּסוּק מִנִּיה כִּי הִכִּי דְלֹא לִיחַרִּיב עֲלֵמָא, קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגִינִיה. וְלֹא בְּעֵי קַמִּיה דִּישְׁתַּמְשׁוֹן בִּיה בְּרִייתֵי מִסְגִּיאֹת קְדוּשָׁתָא דְאִת בִּיה. לְבַתֵּר נְפִיק רַבִּי עַקִּיבָא וְגַעֵי וְנִבְעֵין עֵינֵי מִיָּא, וְהוּהּ אָמַר, וּוֵי רַבִּי, וּוֵי רַבִּי, דְאִשְׁתָּאֵר עֲלֵמָא יְתוּם מְנַה. עֲאֵלוּ כָּל שְׂאֵר חַפְימִיָּא גַּבִּיָּה וְשְׂאֵלוּ לִיָּה וְאֶתִּיב לְהוֹן.

הוּהּ דְחִיק לִיָּה (שַׁעֲתָא) לְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר, אֲפִיק תְּרֵי דְרֻעֵי וְשׁוּיָנוֹן עַל לְבִיָּה. פִּתַּח וְאָמַר, אֵי עֲלֵמָא עֲלֵמָא עֲלֵמָה, חֲזַרְתָּ לְאֵעֲלָא וְלֹאֲגַנְזָא מִן תַּתָּאָה כָּל נְהִירוּ וּבּוֹצִינָא. וּוֵי לְכוּן תְּרֵי דְרַעֵי וּוֵי לְכוּן תְּרֵי תּוֹרוֹת דִּישְׁתַּפְּחוּן יוּמָא דִּין מִן עֲלֵמָא. דְאָמַר רַבִּי יִצְחָק כָּל יוּמוֹי דְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר הוּהּ נְהִירָא שְׂמַעְתָּא מְפּוּמִיָּה כִּיּוּמָא דְאֶתִּיהִיבַת בְּטוֹרָא דְסִינֵי.

אָמַר אוּרֵיָתָא (סְבָרִית גְּמָרָא) גְּמָרִית וְחַכְמָתָא סְבָרִית וְשְׂמוּשָׁא עֲבָדִית. דְאֵלוּ יְהוֹן כָּל בְּנֵי אִינְשָׁא דְעֲלֵמָא סוֹפְרִים לֹא יִכְלִין לְמַכְתֵּב וְלֹא חֲסָרֵי תַלְמִידֵי מַחְכְּמַתִּי אֵלָא כְּכוּחְלָא בְּעִינָא וְאֵנָּא מִרְבוּתִי אֵלָא כְּמֵאן דְשִׁתִּי בְּיָמָא. וְלֹא הוּהּ, אֵלָא לְמִיתָן טִיבוּתָא לְרַבּוּהֵי יְתִיר מִנִּיה.

וְהוּוּ שְׂאֵלִין מִנִּיה בְּהוּוּ סְנַדְלָא דִּיבּוּם עַד דְנִפְק נִשְׁמַתִּיה וְאָמַר טְהוּר. וְלֹא הוּהּ תַּמָּן רַבִּי עַקִּיבָא. כַּד נִפְק שְׂבַתָּא אֲשַׁפְּחִיה רַבִּי עַקִּיבָא דְמִית, בְּזַע מְאִנִּיה וְגַרִיר כָּל בְּשָׂרִיה וְדָמָא נְחִית וְנִגִיד עַל דִּיקְנִיָּה. הוּהּ צַוַּח וּבְכִי, נִפְק לְבָרָא וְאָמַר, שְׂמִיָּא שְׂמִיָּא, אָמְרוּ לְשְׂמִיָּא וְלִסְיָהֲרָא דְנְהִירוּתָא דְהוֹת נְהִיר יְתִיר מְנַהוֹן הָא אֶתְחַשְׁבֵּה.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בְּשַׁעָה שְׁנַשְׁמַת הַצַּדִּיק רוּצָה לְצֵאת שְׂמִחָה וְהַצַּדִּיק בְּטוּחַ בְּמִיתָתוֹ כְּדֵי לְקַבֵּל שְׂכָרוֹ, הָדָא הוּא דְכַתִּיב, וַיְרֵא וַיִּרְץ לְקִרְאָתָם. בְּשְׂמִחָה, לְקַבֵּל פְּנִיָּהֶם. מֵאֵי זֶה מְקוֹם, מִפְּתַח הָאֵחָל פְּדָקָא אֲמָרָן. וַיִּשְׁתַּחוּ אֶרְצָה לְגַבִּי שְׂכִינָה.

רַבִּי יוֹחָנָן פִּתַּח וְאָמַר, (שִׁיר הַשִּׁירִים ב) עַד שְׁיַפּוּחַ הַיּוֹם וְנָסוּ הַצִּלְלִים סוּב דְמָה לָּהּ הוֹדֵי לְצַבִּי אוּ לְעוֹפֵר הָאֵילִים. עַד שְׁיַפּוּחַ הַיּוֹם וְגו'. זֶה אֲזַהְרָה לְאָדָם בְּעוֹדוֹ בְּעוֹלָם הַזֶּה שֶׁהוּא כְהֶרֶף עֵין. תָּא חַזִּי, מַה כְּתִיב, (קהלת 1) וְאֵלוּ חָיָה אֵלֶּף שָׁנִים פְּעַמִּים וְגו'. בְּיוֹם הַמִּיתָה כָּל מַה שְׁחָיָה נֶחְשָׁב כְּיוֹם אֶחָד אֲצֵלוּ.

אָמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן נִשְׁמַתוֹ שֶׁל אָדָם מִתְּרָה בּוֹ וְאוֹמֶרֶת עַד שְׁיַפּוּחַ הַיּוֹם (וְנָסוּ הַצִּלְלִים) וַיְדַמָּה בְּעִינֵיהּ כְהֶרֶף עֵין בְּעוֹדָהּ בְּעוֹלָם הַזֶּה. וְנָסוּ הַצִּלְלִים הָדָא הוּא דְכַתִּיב, (איוב ח) כִּי צֵל יִמִּינִי עָלַי אֲרִץ. בְּבִקְשָׁה מְמַה סוּב דְמָה לָּהּ הוֹדֵי לְצַבִּי וְגו'.

דְּבַר אַחַר עַד שְׁיַפּוּחַ הַיּוֹם וְגו'. אָמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן בֶּן פִּזִּי, זֶה אֲזַהְרָה לְאָדָם בְּעוֹדוֹ בְּעוֹלָם הַזֶּה שֶׁהוּא כְהֶרֶף עֵין. מַה הַצַּבִּי קָל בְּרַגְלָיו אִף אֶתָּה הָיָה קָל בְּצַבִּי אוּ בְּעוֹפֵר הָאֵילִים לַעֲשׂוֹת רְצוֹן

בוֹרְאֵךְ כִּדְי שְׁתַּנְחַל הָעוֹלָם הַבָּא שֶׁהוּא הָרִי בְּשָׁמַיִם הַנִּקְרָא הַר יִי, הַר הַתַּעֲנוּג הַהָר הַטּוֹב. ע"כ
מדרש הנעלם.

סְתָרֵי תוֹרָה

(חסה) הוֹרְמְנוּתָא דְּמַלְכָּא אֶתְחַזִּי בְּתַלְת גְּוֹנִין, גְּוֹן חַד חִיזוּ דְּאֶתְחַזִּי לְעֵינָא מְרַחֵק, וְעֵינָא לֹא יָכִיל
לְקַיֵּמָא בְּבָרִירוּ דְּחַזִּי בְּגִין דְּאִיהוּ מְרַחֵק, עַד דְּנָטִיל עֵינָא חִיזוּ זְעִיר בְּקַמִּיטוּ דִּילִיָּהּ. וְעַל דָּא
כְּתִיב, (ירמיה לא) מְרַחֵק יִי נִרְאָה לִי.

גְּוֹן תַּנְיִין חִיזוּ דְּהֵאִי (נ"א דחד) עֵינָא בְּסִתְמֵי דִּילִיָּהּ, דְּהֵאִי גְּוֹן לֹא אֶתְחַזִּי לְעֵינָא, בְּר בְּסִתְמֵי זְעִיר
דְּנָקִיט וְלֹא קַיֵּמָא בְּבָרִירוּ, סְתִים עֵינָא וּפְתַח זְעִיר וְנָקִיט הַהוּא חִיזוּ, וְגְוֹן דָּא (נ"א גְּוֹן וְדָא) אֶצְטְרִיךְ
לְפַתְרוּנָא לְקַיֵּמָא עַל מַה דְּנָקִיט עֵינָא, וְעַל דָּא כְּתִיב, (ירמיה א) מַה אַתָּה רֹאֶה.

גְּוֹן תְּלִיתָאָה הוּא זֶהר אֶסְפְּקִלְרִיָּא דְּלֹא אֶתְחַזִּי בִּיהּ כְּלָל, בְּר בְּגִלְגּוּלָא דְּעֵינָא כַּד אִיהוּ סְתִים
בְּסִתְמֵי וּמְגִלְגְּלִין לִיָּה בְּגִלְגּוּלָא וְאֶתְחַזִּי בְּהֵאִי גִלְגּוּלָא אֶסְפְּקִלְרִיָּא דְּנַחְרָא וְלֹא יָכִיל לְקַיֵּמָא
בְּהַהוּא גְּוֹן בְּר דְּחַזִּי זֶהר מְנַחְרָא בְּסִתְמֵי דְּעֵינָא וְעַל דָּא כְּתִיב, (יחזקאל לז) הִיָּתָה עָלַי יָד יִי (יחזקאל
לג) (נ"א וַיֵּד יִי הִיָּתָה אֵלַי) וַיֵּד יִי עָלַי חֲזָקָה. וְכִלְהוּ מִתְפָּרֵשׁ מִגְּבִיָּא קְשׁוּט. בְּר מֹשֶׁה מְהִימְנָא עֲלָאָה
דְּזָכָה לֹאֶסְתַּפְּלָא לְעֵילָא בְּמַה דְּלֹא אֶתְחַזִּי כְּלָל. עֲלִיָּה כְּתִיב, (במדבר יב) לֹא בֵּן עִבְדֵי מֹשֶׁה וְגו':

וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶתְחַזִּי וְאֶתְגְּלִי לִיָּה שְׂכִינְתָא גוּ אֲנֹן דְּרַגִּין דְּאֶתְחַבְּרוּ בְּסִטְרוֹי, מִיכָא"ל לְסִטְרָא וְמִינָא.
גְּבִרִיא"ל לְסִטְרָא שְׂמָאֵלָא. רְפָא"ל לְקַמָּא. אוֹרִיא"ל לְאַחֹרָא. וְעַל דָּא אֶתְגְּלִיָּא עֲלִיָּה שְׂכִינְתָא בְּהַיָּ
אֲלוֹנִי (נ"א צוֹלְמִין) דְּעֲלָמָא, בְּגִין לְאַחֲזָאָה קַמִּיָּהוּ בְּרִית (ד"א ל"ג קַדְמָאָה רְשִׁימוּ) קַדִּישָׁא דְּהוּא בְּכָל
עֲלָמָא בְּרִזָּא דְּמְהִימְנוּתָא.

וְהוּא יוֹשֵׁב פְּתַח הָאֵהָל. מָאן פְּתַח הָאֵהָל. דָּא אַתְר דְּאַקְרִי בְּרִית רְזָא דְּמְהִימְנוּתָא. כְּחוּם הַיּוֹם.
דָּא רְזָא דְּאֶתְדַּבֵּק בִּיהּ אַבְרָהָם תְּקַפָּא דְּסִטְרָא דִּמִּינָא דְּרַגָּא דִּילִיָּהּ. פְּתַח הָאֵהָל. רְזָא דְּתַרְעָא
דְּצַדִּיק פְּתַחָא דְּמְהִימְנוּתָא, דְּכַדִּין עָאֵל בִּיהּ אַבְרָהָם בְּהַהוּא רְשִׁימָא קַדִּישָׁא. כְּחוּם הַיּוֹם. דָּא
צַדִּיק דְּרַגָּא דְּחַבְּרָא חָדָא דְּעָאֵל בִּיהּ מָאן דְּאֶתְגַּזֵּר וְאֶתְרָשִׁים בִּיהּ רְשִׁימָא קַדִּישָׁא, דְּהֵא אֶתְעַבֵּר
מְעַרְלָה וְעָאֵל בְּקַיֵּמָא דְּתַרִּין דְּרַגִּין אֲלִין דְּאֲנֹן רְזָא דְּמְהִימְנוּתָא:

וְהַנְּה שְׁלֹשָׁה אַנְשִׁים וְגו'. אֲלִין תְּלַת מְלָאכִין שְׁלִיחֵן דְּמִתְלַבְּשֵׁן בְּאוֹרָא וְנַחְתִּי לְהֵאִי עֲלָמָא (וְאֶתְחַזִּין)
בְּחִיזוּ דְּבַר נֶשֶׁ. וְתַלְת הוּוּ כְּגוֹוְנָא דְּלְעֵילָא, בְּגִין דְּקִשְׁת לֹא אֶתְחַזִּי אֲלָא בְּגוֹוְנִין תְּלַתָּא חַוּוֹר וְסוּמְק
וַיְרוֹק. וְהַכִּי הוּא וְדָאִי.

וְאֲלִין אֲנֹן שְׁלֹשָׁה אַנְשִׁים תְּלַתָּא גְּוֹוְנִין, גְּוֹן חַוּוֹר, גְּוֹן סוּמְק, גְּוֹן יְרוֹק. גְּוֹן חַוּוֹר דָּא מִיכָאֵל בְּגִין
דְּאִיהוּ סִטְרָא דִּמִּינָא. גְּוֹן סוּמְק דָּא גְּבִרִיאֵל סִטְרָא דְּשְׂמָאֵלָא. גְּוֹן יְרוֹק דָּא רְפָאֵל, וְהַיָּ אֲנֹן
תְּלַת גְּוֹוְנִין דְּקִשְׁת לֹא אֶתְחַזִּי אֲלָא עֲמַהוּן, וּבְגִין כְּדָּ וַיֵּרָא אֱלֹהִים, גְּלוֹי שְׂכִינָה בְּתַלְת גְּוֹוְנִין
אֲלִין.

וּבְלִהוּ אֲצֻטְרִיכוּ, חַד לְאַסְיָא מִן תְּמִילָה וְדָא רְפָא"ל מְאָרִי דְאַסּוּן. וְחַד לְבִשְׂרָא לְשִׁרְהָ עַל בְּרָא
וְדָא אִיהוּ מִיכָאֵל בְּגִין דְּאִיהוּ אֲתַמְנָא לְיַמִּינָא וְכָל טַבִּין וּבִרְכָאן בִּיּוֹדֵיהּ אֲתַמְסְרִין מִסְטְרָא דְיַמִּינָא.
וְחַד לְהַפְקָא לְסָדוּם וְדָא אִיהוּ גַבְרִיאֵל דְּאִיהוּ לְשִׁמְאֵלָא. וְאִיהוּ מִמְנָא עַל כָּל דִּינִין דְּעֵלְמָא
מִסְטְרָא (דְּדִינָא) דְּשִׁמְאֵלָא לְמִידָן וְלְמַעְבַּד עַל יְדָא דְּמַלְאַךְ הַמּוֹת דְּאִיהוּ מְאָרִי דְּקַטוּלָא דְּבִי מַלְכָא.
וּבְלִהוּ עֲבָדוּ שְׁלִיחַתְהוֹן, וְכָל חַד וְחַד פְּדָקָא חֲזִי לֵיהּ. מַלְאַךְ גַּבְרִיאֵל בְּשְׁלִיחוּתָא לְנִשְׁמַתָּא
קְדִישָׁא, וּמַלְאַךְ הַמּוֹת בְּשְׁלִיחוּתֵיהּ לְנִפְשָׁא דְיִצְרַחְרַע. וְעַם כָּל דָּא נִשְׁמַתָּא קְדִישָׁא לָא נִפִּיק עַד
דְּחֲזִי שְׂכִינְתָּא.

פַּד חָמָא לֹון מִתְחַבְּרִין פְּחָדָא כְּדִין חָמָא שְׂכִינְתָּא (בְּגוֹנוֹן דָּא) בְּגוֹנוֹנְהָא וְסָגִיד דְּכֶתִיב, (כְּרַאשִׁית לֵג)
וַיִּשְׁתַּחֲוּ אַרְצָה. בְּגוֹנוֹן דְּיַעֲקֹב שְׁנַאמַר (כְּרַאשִׁית מֵז) וַיִּשְׁתַּחֲוּ יִשְׂרָאֵל עַל רֹאשׁ הַמִּטָּה לְשְׂכִינְתָּהּ.
וְלִגְבֵי שְׂכִינְתָּא אָמַר בְּשִׁמְאֵל אַדְנִי, וְלִגְבֵי צַדִּיק אַדְוִין. דְּהָא כְּדִין אֲקָרִי אַדְוִין כָּל הָאָרֶץ פַּד
אֲתַנְהָרָא מִצַּדִּיק וְאֲתַנְהָרָא בְּגוֹנוֹנְהָא, דְּהָא בְּגִין (דָּא אִיהוּ בְּגוֹנוֹן דָּא כְּדִין) דָּא אֲשַׁתְּלִים לְעֵילָא.

מִהֶכָּא, דְּחִיּוּ דְלִתְתָּא מְשִׁיךְ מְשִׁיכוּ מְלַעֲיָלָא, דְּהָא גְּוֹנוֹן אֵלִין מְשִׁכִּין מְשִׁיכָא מְלַעֲיָלָא מֵאַנּוֹן
מְקוֹרִין עֵלְאִין. אַדְנִי מְשִׁכָּא מְלַעֲיָלָא בְּאֵלִין תְּלַת גְּוֹנוֹן דְּאֲתַלְפֵּשׁ בְּהוּ, וּבְהוּ נְטֹלָא כָּל מַה
דְּנִטְלִי מְלַעֲיָלָא. וּבְגִין דְּאַנּוֹן חַבּוּרָא דִּילָהּ וְסַמְכִין דִּילָהּ בְּכֹלָא אֲתַמַּר שְׁמָא אַדְנִי. דְּהָא שְׁמָא
דָּא אֲתַגְּלִי לֵיהּ כְּלִיל בְּרוּזִין עֵלְאִין, אֲתַגְּלִי לֵיהּ בְּאֲתַגְּלִי מַה דְּלָא תּוֹת מְקַדְמַת דְּנָא דְּלָא תּוֹה
גְּזִיר. וְעַד דְּאֲתַגְּזֹר לָא בְּעָא קְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַפְקָא מִנִּיהּ זְרַעָא קְדִישָׁא, בִּינוֹן דְּאֲתַגְּזֹר מִיַּד נִפִּיק
מִנִּיהּ זְרַעָא קְדִישָׁא.

וּבְגִין כְּהָ אֲתַגְּלִי עֲלֵיהּ שְׂכִינְתָּא בְּאַנּוֹן דְּרַגְלִין קְדִישִׁין. (דְּנִיאֵל יב) וְהַמְשִׁכִּילִים יִזְהִירוּ כְּזֹהֵר הַרְקִיעַ.
זֶה"ר זְהָרָא דְּזַהֲרִין בְּדִלְקוֹן זְהָרָא. זֶה"ר דְּאֲנַהֲרִי דְּאֲדִילִיק וְנִצִּיץ לְכַמְהָ סְטָרִין.

זֶה"ר סְלִיק וְנַחֲתִית. זֶה"ר נִצִּיץ לְכָל עֵיבָרָה. זֶה"ר נְגִיד וְנִפִּיק. זֶה"ר דְּלָא פְּסִיק לְעֵלְמִין. זֶה"ר דְּעַבִּיד
תּוֹלְדִין. זֶה"ר טְמִיר וְגִנְיִן, נִצִּיצוּ דְּכָל נִצִּיצִין וְדִרְגִין בְּלָא בִּיהּ, נִפִּיק וְטְמִיר. סְתִים וְגִלְיָא. חֲזִי
וְלָא חֲזִי. (זֶה"ר) סְפָרָא דָּא מְבוּעָא דְּבִירָא, נִפִּיק בִּימָמָא טְמִיר בְּלִילְיָא אֲשַׁתְּעֵשָׂא בְּפִלְגוֹת לִילְיָא
בְּתוֹלְדִין דְּאֲפִיק.

זֶה"ר דְּזַהֲרִי וְאֲנַהֲרִי לְכֹלָא, כְּלָלָא דְּאֲוִרִיָּתָא, וְדָא אִיהוּ דְּאֲתַחֲזִי, וְכָל גְּוֹנוֹן סְתִימִין בִּיהּ, וְאֲתַקְרִי
בְּשִׁמְאֵל דְּאַדְנִי. תְּלַת גְּוֹנוֹן אֲתַחֲזִי לְתַתָּא, מִהֶאֱלִי תְּלַת גְּוֹנוֹן לְעֵילָא, מֵאֵלִין עֵלְאִין אֲתַמְשֵׁךְ כְּלָא
(ס"א לְגַבֵּי זְהָר) (אַנּוֹן עֵלְאִין. זְהָר) דְּלָא אֲתַחֲזִי. וְנִצִּיץ בְּתַרִּיסַר נִצִּיצִין, וְזַהֲרִין דְּנִצִּיצִין מִנִּיהּ. תְּלִיסַר אַנּוֹן
בְּרֹזָא דְּשִׁמְאֵל קְדִישָׁא וְגו', רֹזָא דְּאִין סוּף יְהוּה אֲקָרִי.

פַּד אֲתַחְבַּר זְהָר תַּתָּא אַדְנִי בְּזֹהֵר עֲלָאָה יְהוּה, אֲתַעְבִּיד שְׁמָא סְתִים. דְּבִיהּ יְדַעֵי נְבִיאֵי קְשׁוּט
וּמְסַתְּפִלָּאן לְגוֹ זְהָרָא עֲלָאָה, וְדָא יְאֵהֲדוּנְהִי חֲזִינוּ טְמִירִין (כ"א חֲזִינוּ טְמִירִין) דְּכֶתִיב, (יחזקאל א) כְּעִין
הַחֲשִׁמַּל מִתּוֹךְ הָאֵשׁ.

מתניתין, עלאין רמאין טבין דימינא, תשע נקודין דאורייתא נפקין, ומתפלגין באתון, ואתון
בהו נטלין, (מטלגו) מטלגוי דקיקין ברזי. (פלטיו) פליגין, אלן תשע שליטין על אתון, אתון
מנייהו אתפשטו. אשתארו נקודין לאעלאה לון. לא נטלין פר פד אנון נפקין.

אלין אנון ברזא דאין סוף, בלהו אתון (מטלגו) מטלגין ברזא דאין סוף. כמה דאנון נטלי לון הכי
נמי נטלי. אלן סתימין אתון גליין ולא גליין, הני טמירין על מה דשריין אתון.

תשע שמחן גליפן בעשר, ואנון קדמא אהיה. (ו"ד ה"א) אהי"ה אשר אהי"ה. יהו"ה, א"ל,
אלהים, יהו"ה, עבאו"ת אדו"ן, שד"י. (ומן דא שמא יו"ד ה"א וא"ו ה"א מתפשט כ"ב אותיות
ורזא דשמא מנעפך הרי כ"ז אותיות, ודא הוא רזא יהו"ה אלהינו יהו"ה אהה. יהוה אלהינו
יהו"ה הרי י"ד אותיות, אהד רזא י"ג אתון ומנהון יתפשטו רמ"ח אברים שם בן מ"ב ושם בן
ע"ב מנעפך דחמשה גבורות ומניה יתפשט רזא דחמשין שיערי בינה ומנהון יתפשטו ע"ב. הרי
רמ"ח אברים עם יי אלהיכם אמת).

אלין אנון עשר שמחן גליפן בסטריהון. וכל הני שמחן אתגליפו מאתן ותמניא וארבעין אברים
ועאלין בחד ארון הפרית, ומאן איהו, שמא דאתקרי אדנ"י. ודא (ד"א רזא) אתגלי השתא לאברהם.
(נ"א יהו"ה עבאו"ת ונ"א א"ל אדנ"י). מיכאל שמא דימינא דקא אחיד ומשמשא לשמא דא
יתיר מאנון אחרנין, בכל אתר דרזא דהאי שמא תמן מיכאל תמן, אסתליק האי מיכאל אסתליק
אלהים בהדי שדי.

בקדמיתא שלשה אנשים ואגלימו בציורא דאורייתא וחו אכלי, אכלי ודאי, דאשא דלהו אכל
ושצי כלא ואעביד נחת רוח לאברהם. אנון אשא ודאי, והוא אשא אתפסי בציורא דאורייתא
ולא אתחזי, והוא מיכאל אשא מלהטא ואכלא ליה, ואברהם מקבל נחת רוח מהאי.

ביון דאסתלק שכינתא מה כתיב ויעל אלהים מעל אברהם, מיד מסתלק בהדיה מיכאל דכתיב
ויבאו שני המלאכים סדומה וגו'. שלשה כתיב בקדמיתא והשתא תרין, אלא מיכאל דאיהו
ימינא אסתליק בהדי שכינתא.

מלאך דאתחזי למנוח נחת ואיגלים (ליה) באורייתא ואתחזי ליה ודא איהו אוריאל. מה דלא נחת
באלין דאברהם, נחת הקא בלחודוי לבשרא למנוח דאתי מדן. ובגין דלא חשיב פאברהם לא
כתיב דאכל, דהא כתיב, (שופטים יג) אם תעצרני לא אוכל בלחמה. וכתיב ויהי בעלות הלהב מעל
המזבח ויעל מלאך יי בלהב המזבח וגו'. והקא ויעל אלהים מעל אברהם. בגין דביה אסתליק
מיכאל, ואשתארו רפאל וגבריאל.

ועליהו כתיב שני המלאכים סדומה, בערב, בשעתא דדינא תליא על עלמא, לבתר אסתלק חד
ואשתבח גבריאל בלחודיה. בזכותיה דאברהם אשתזיב לוט, ואיהו אורף הכי זכה בהו, ועל דא
אתו לגביה, (עד כאן סתרי תורה).

רבי אבא פתח ואמר, (תהלים כד) מי יעלה בהר יי ומי יקום במקום קדשו. תא חזי, פל בני עלמא לא חמאן על מה קיימי בעלמא, ויזמין אזלין וסלקין וקיימי קמי קדשא בריה הוא, פל אנון יזמין דבני נשא קיימי בהו בהאי עלמא, דהא בלהו אתבריאוו ובלהו קיימי לעילא, ומגלן דאתבריאוו, דכתיב, (תהלים קלט) ימים יוצרו.

וכד מטאן יזמין לאסתלקא מהאי עלמא. בלהו קריבין קמי מלכא עלאה, הדא הוא דכתיב, (מלכים א ב) ויקרבו ימי הוד למות. (בראשית מז) ויקרבו ימי ישראל למות. בגין דכד פר נש איהו בהאי עלמא לא אשגח ולא אסתפל על מה קאים, אלא כל יומא ויומא חשיב פאלו הוא אזיל ברקנייא, דהא כד נשמתא נפקת מהאי עלמא לא ידעת לאן ארחא סלקין לה. דהא אורחא לסלקא לעילא לאתר דנהירו דנשמתי עלאין נהרין, לא (ד' צט ע"ב) אתיהיב לבלהון נשמתי, דהא כגוונא דאיהו אמשיד עליה בהאי עלמא, הכי אתמשכת לבתר דנפיק מגיה.

תא חזי, אי בר נש אתמשיד בטר קדשא בריה הוא, ותיאובתא דיליה אבתריה בהאי עלמא, לבתר פד נפיק מגיה, איהו אתמשיד אבתריה ויהבין ליה אורח לאסתלקא לעילא, בטר ההוא משיכו דאתמשיד ברעותא כל יומא בהאי עלמא.

אמר רבי אבא יומא חד אערענא בחד מתא מאנן דהוו מן בני קדם, ואמרו לי מההיא חכמתא דהוו ידעין מיזמי קדמאי והוו אשכחן ספרין דחכמתא דלהון, וקריבו לי חד ספרא. והנה כתיב ביה, דהא כגוונא דרעותא דבר נש איכוון ביה בהאי עלמא, הכי אמשיד עליה רוח מלעילא כגוונא דההוא רעותא דאתדבק ביה, אי רעותיה איכוון במלה עלאה קדישא איהו אמשיד עליה לההיא מלה מלעילא לתתא לגביה.

ואי רעותיה לאתדבקא בסטרא אחרא ואיכוון ביה, איהו אמשיד לההיא מלה מלעילא לתתא לגביה. והוו אמרי דעקרא דמלתא תלייא במלין ובעובדא וברעותא לאתדבקא, ובדא אתמשיד מלעילא לתתא ההוא סטרא דאתדבק בה.

ואשפחנא ביה פל אנון עובדין ופולחנין דככביא ומזלי ומלין דאצטריכו לון והיאך רעותא לאתפונא בהו בגין (ד' ק ע"א) לאמשכא לון לגביהו. כגוונא דא מאן דבעי לאתדבקא לעילא ברוח קדשא דהא בעובדא ובמלין וברעותא דלפא לכוונא בההיא מלה תלייא מלתא לאמשכא ליה לגביה מעילא לתתא ולאתדבקא בההיא מלה.

והוו אמרי פמה דבר נש אתמשיד בהאי עלמא הכי נמי משכין ליה פד נפיק מהאי עלמא. ובמה דאתדבק בהאי עלמא ואתמשיד אבתריה הכי אתדבק בההוא עלמא, אי בקודשא, בקודשא. ואי במסאבא, במסאבא. אי בקודשא, משכין ליה לגבי ההוא סטר ואתדבק ביה לעילא, ואתעביד ממנא שמשא, לשמשא קמי קדשא בריה הוא בין אנון שאר מלאכין. פמה דהכי אתדבק לעילא וקאים בין אנון קדישין דכתיב (זכריה ג) ונתתי לה מהלכים בין העומדים האלה.

הכי נמי כגוונא דא. אי במסאבא, משכין ליה לגבי ההוא סטר ואתעביד כחד מנייהו לאתדבקא בהו ואנון אקרון נזקי בני נשא. ובההיא שעתא דנפיק מהאי עלמא נטלין ליה ושאיבין ליה בגיהנם בההוא אתר דדייני לון לבני מסאבא דסאיבו גרמיהו ורוחיהו, ולבתר אתדבק בהו. ואיהו נזקא כחד מאנון נזקי דעלמא.

אמינא לון בני קריבא דא למלין דאורייתא. אבל אית לכו אתרחקא (מגו) מאנון ספרין (אלין) בגין דלא (דף ק ע"ב) יסטי לפייכו לאלין פולחנין ולכל אנון סטרין דקאמר הכא דילמא חס ושלום (לא) תסטון מבתר פולחנא דקדשא בריה הוא. דהא כל ספרים אלין אטעיין לון לבני נשא, בגין דבני קדם חפמיין הוו, וירותא דחכמתא דא ירתו מאברהם דיהב לבני פלגשים, דכתיב, (בראשית כה) ולבני הפלגשים אשר לאברהם נתן אברהם מתנות וישלחם מעל יצחק בנו בעודנו חי קדמה אל ארץ קדם. ולבתר אתמשכו בההיא חכמה לקמה סטרין.

אבל זרעא דיצחק חולקא דיעקב לאו הכי, דכתיב, (בראשית כה) ויתן אברהם את כל אשר לו ליצחק, דא חולקא קדישא דמהימנותא דאתדבק ביה אברהם, ונפק מההוא עדבא ומההוא סטרא, יעקב מה פתיב ביה (בראשית כח) והנה יי נצב עליו. וכתיב, (ישעיה מא) ואתה יעקב עבדי וגו'. בגיני כך בעי ליה לפר נש לאתמשכא בתר קדשא בריה הוא ולא אתדבקא ביה תדיר דכתיב, (דברים י) ובו תדבק.

תא חזי, (תהלים כד) מי יעלה בהר יי וגו'. ולבתר אהדר ופירש נקי כפים. דלא עביד בידוי טופסא ולא אתתקף בהו במה דלא אצטרף. ותו דלא אסתאב בהו ולא סאיב בהו לגופא כאנון דמסאבין גרמיהו בדין לאסתאבא, ודא הוא נקי כפים, ובר לבב, כגוונא דא דלא אמשיך רעותיה ולפיה לסטרא אחרא, אלא לאתמשכא בתר פולחנא דקדשא בריה הוא.

אשר לא נשא לשוא נפשו. נפשו פתיב נפשי קרי, והא אוקמוה (דף קא ע"ב) נפשי דא נפש דוד סטרא דמהימנותא. נפשו דא נפש דבר נש ממש. בגין דכד יפוק מהאי עלמא. ונפשיה יסתלק בעובדין דכשרין על מה דיתקנים בהו למיהוד בין כל אנון קדישין כמה דאתא אמה, (תהלים קטז) אתהלה לפני יי בארצות החיים. ובגין דלא נשא לשוא נפשי ישא ברכה מאת יי וגו'.

תא חזי, בתר דאתגזר אברהם הוה יתיב וכאיב, וקדשא בריה הוא שדר לגביה תלת מלאכין באתגליא לאקדמא ליה שלם. ואי תימא דהא באתגליא. וכי מאן יכיל למחמי מלאכין והא כתיב, (תהלים קד) עושה מלאכיו רוחות וגו'. אלא ודאי חמא לון, דנחתי לארעא כגוונא דבני נשא, ולא יקשה לה האי, דהא ודאי אנון רוחין קדישין, ובשעתא דנחתי לעלמא מתלבשין באוריי וביסודי דגולמין, ואתחזו לבני נשא ממש כחיוז דיוקנא דלהון.

ותא חזי, אברהם חמא לון כחיוז בני נשא. ואף על גב דהוה כאיב ממילה נפק ורהט אפתרייהו בגין דלא למגרע (מה) דהוה עביד מקדמת דנא.

כהוראת מו"ר שר בית הזוהר המקובל האלוכי
ר' בנימו שמואלי שליט"א

אמר רבי שמעון ודאי כחיוז דמלאכין חמא לון, ממה דכתיב ויאמר אדני באל"ף דל"ת, שכנינתא הוה אתיא, ואלין הוו סמיכין דילה ופרסייא לגבה, בגין דאנון גוונין תלת דתחותא. וחמא השתא בגין דאתגזר מה דלא הוה חמי מקדמת דנא עד לא (ד קא ע"ב) אתגזר, בקדמיתא לא הוה ידע אלא דאנון בני נשא, ולבתר ידע דאנון מלאכין קדישין ואתו בשליחותא לגבייה. בשעתא דאמרו ליה אי"ה שרה אשתך ובשרו ליה בשורת יצחק.

אליו אתון נקודות אי"ו, וסימן אי"ו, רמז למה דלעילא, רמז לקודשא בריה הוא. ויאמר הנה באהל. כתיב הכא הנה באהל וכתיב התם (ישעיה לג) אהל כל יצען וגו'. תא חזי, פיו דנקוד אי"ו אמאי כתיב לבתר איה, אלא בגין דחבורא דדבר ונוקבא פחדא רזא דמהימנותא. פדין אמר ויאמר הנה באהל. תמן הוא קשורא דכלא ותמן אשתבח (ויאמר הנה באהל). איה וגו', וכי לא הוה ידעי מלאכי עלאי דשרה הנה באהל, אמאי כתיב איה. אלא לא ידעי בהאי עלמא אלא מה דאתמסר להו למנדע.

תא חזי (שמות יב) ועברתי בארץ מצרים אני יי. וכי כמה שליחין ומלאכין אית ליה לקדשא בריה הוא, אלא בגין דאנון לא ידעי בין טפה דבוכרא לתהוא דלא בוכרא בר קדשא בריה הוא בלחודו.

כגוונא דא (יחזקאל ט) והתוית תו על מצחות האנשים. ואמאי צריכין. אלא בגין דאנון לא ידעי, אלא מה דאתמסר לון למנדע (ידעי), כגון כל אנון מלין דזמין קדשא בריה הוא לאיתתאה על עלמא. ומאי טעמא בגין דקודשא בריה הוא אעבר פרוזא בכלהו רקיעין בההיא מלה דזמין לאיתתאה על עלמא.

כגוונא דא בשעתא דמתבלא אשתבח (ד קא ע"ב) בעלמא בעי בר נש לאתכסא בביתיה ולא יתחזי בשוקא בגין דלא יתחבל, כמה דאת אמר, (שמות יב) ואתם לא תצאו איש מפתח ביתו עד בקר. מנייהו דכייל לאסתתרא, אין, אבל מקמי קדשא בריה הוא לא (ס"א יכיל) בעי לאסתתרא. מה כתיב, (ירמיה כג) אם יסתר איש במסתרים ואני לא אראנו נאם יי.

מדרש הנעלם

אמר רבי חייא אמר רב אי הוינא מסתפלין בפּרשׂתא דא נסתפל בהכמתא, אי ענינא דנשמתא היא לאו רישא סופא ולא סופא רישא, ואי ענינא לפטירת איניש מעלמא היא, נסתור כל פרשׂתא או נוקים פרשׂתא בהאי או בהאי. מהו יוקח נא מעט מים ורחצו רגליכם וגו' ואקחה פת לחם וגו' וימהר אברהם האהלה אל שרה וגו' ואל הפקר רץ אברהם וגו' וישקח המאה וחלב וגו'.

כד אתא רב דימי אמר לא מצאה הנשמה תועלת לגוף אלמלא מה שרמז בכאן רמז הקרפנות. כטלו הקרפנות לא בטלה התורה, האי דלא אעסק בקרפנות ליעסק בתורה ויתני ליה יתיר, דאמר רבי יוחנן בשפירש הקדוש ברוך הוא הקרפנות אמר משה רבנו של עולם תניח בזמן

שִׁיחֵיו יִשְׂרָאֵל עַל אַדְמַתָּם, בֵּינוֹן שְׁיִגְלוּ מֵעַל אַדְמַתָּם מַה יַעֲשֶׂה, אָמַר לוֹ מֹשֶׁה, יַעֲסֻקוּ בַתּוֹרָה וְאֲנִי מוֹחֵל לָהֶם בְּשִׁבְלָה יוֹתֵר מִכָּל הַקְּרִבְנוֹת שֶׁפְּעוּלָם שְׁנֵאמַר (ויקרא ז) זֹאת הַתּוֹרָה לְעוֹלָה לְמִנְחָה וְגו'. כְּלוּמַר זֹאת הַתּוֹרָה בְּשִׁבְלֵי עוֹלָה בְּשִׁבְלֵי מִנְחָה בְּשִׁבְלֵי חֲטָאת בְּשִׁבְלֵי אֲשָׁם.

אָמַר רַבִּי כְרוּסְפָדָּאי הָאֵי מָאן דְּמַדְכַּר בְּפּוּמִיָּה בְּבִתֵּי כְּנִסְיוֹת וּבְבִתֵּי מְדַרְשׁוֹת עֲנִינָא דְקַרְבְּנָא וְתַקְרוּבְתָּא וַיְכוּוֹן בְּהוּ, בְּרִית כְּרוּתָה הוּא דְאֲנוּן מְלֻאכְיָא דְמַדְכַּרִין חוּבִיָּה לְאַבְרָאָשָׁא לִיָּה דִלָּא יְכַלִּין לְמַעְבַּד לִיָּה אֲלֻמְלָא טִיבוּ.

וּמָאן יוֹכַח הָאֵי פְרָשְׁתָּא יוֹכַח, דְּכִיּוֹן דְּאָמַר וְהִנֵּה שְׁלֹשָׁה אַנְשִׁים נִצְבִים עָלָיו, מַהוּ עָלָיו, לְעִיּוֹן בְּדִינִיָּה, בֵּינוֹן דְּחָמָא נִשְׁמַתָּא דְצַדִּיקָא כְּהוּ, מַה כְּתִיב וַיְמַהֵר אַבְרָהָם הָאֵלֶּלָה וְגו'. מַהוּ הָאֵלֶּלָה בֵּית הַמְדַרְשׁ. וּמַהוּ אָמַר מַהֲרֵי שְׁלֹשׁ סְאִים, עֲנִין הַקְּרִבְנוֹת, וְנִשְׁמַתָּא מִתְפַּוֹנֵת בְּהוּ, הֲדָא הוּא דְכְתִיב וְאֵל הַבָּקָר רֵץ אַבְרָהָם. וּבְדִין נִיחָא לְהוּ וְלָא יְכַלִּין לְאַבְרָאָשָׁא לִיָּה.

רַבִּי פְנַחַס פָּתַח קְרָא דְכְתִיב, (במדבר יז) וְהִנֵּה תַחַל הַנֶּגֶף בְּעַם וּבְכִתִּיב וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל אֲהֲרֹן קַח אֶת הַמַּחְתָּה וְגו' וּבְכִתִּיב וַתַּעֲצֵר הַמִּגְפָּה. כְּתִיב הֲכָא מַהֵר וּבְכִתִּיב הֲתָם מַהֲרֵי שְׁלֹשׁ סְאִים. מַה לְהַלְזוֹן קַרְבָּן לְאַשְׁתְּזָבָא אַף כָּאן קַרְבָּן לְאַשְׁתְּזָבָא.

אָמַר רַבִּי פְנַחַס זְמַנָּא הָדָא הוּינָא אֲזִילֵי בְּאַרְחָא וְעַרְעִית בֵּיהּ בְּאַלְיָהוּ, אַמִּינָא לִיָּה, לִימָא לִי מַר מְלָה דְמַעְלֵי לְבַרְיָתָא, אָמַר לִיָּה, קָיִים גְּזַר קְדָשָׁא בְרִידָה הוּא וְעָאֵלוּ קַמִּיָּה כָּל אֲלִין מְלֻאכְיָא דְמִמְנוֹן לְאַדְכְּרָא חוּבִי דְבַר נֶשׁ, דִּי בְעַדְנָא דִידְכֻרֹן בְּנֵי אֲנָשָׁא קַרְבְּנָא דְמַנִּי מֹשֶׁה וְשׁוּי לְבִיָּה וְרַעוּתִיָּה בְּהוּ, דְכַלְהוּ יְדְכֻרֹן לִיָּה לְטַב.

וְעוֹד בְּעַדְנָא דִיעַרְע מוֹתְנָא בְּבִנֵי אֲנָשָׁא, קָיִמָא אַתְגְּזַר וּכְרוּזָא אַעְבַּר עַל כָּל חִילָא דְשְׁמִיָּא דְאֵי יִיעֲלוֹן בְּנוֹהֵי בְּאַרְעָא בְּבִתֵּי כְּנִסְיוֹת וּבְבִתֵּי מְדַרְשׁוֹת וַיִּמְרוּן בְּרַעוּת נַפְשָׁא וְלָבָא עֲנִינָא דְקַטְרַת בּוֹסְמִין דִּהוּוּ לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל, דִּיתְבַּטַּל מוֹתְנָא מִנִּיָּהוּ.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק בָּא וְרָאָה מַה כְּתִיב וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל אֲהֲרֹן קַח אֶת הַמַּחְתָּה וְתֵן עָלֶיהָ אֵשׁ מֵעַל הַמִּזְבֵּחַ וְשִׁים קַטְרַת. אָמַר לִיָּה אֲהֲרֹן לְמַה. אָמַר כִּי יֵצֵא הַקְּצֵף מִלְפָּנַי יִי וְגו'. מַה כְּתִיב וַיִּרֶץ אֶל תוֹךְ הַקֶּהֶל וְהִנֵּה תַחַל הַנֶּגֶף בְּעַם. וּבְכִתִּיב וַיַּעֲמֵד בֵּין הַמַּתִּים וּבֵין הַחַיִּים וַתַּעֲצֵר הַמִּגְפָּה. וְלָא יְכִיל מְלֻאכְיָא דְמַחְבְּלָא לְשִׁלְטָאָה וְנִתְבַּטַּל מוֹתְנָא.

רַבִּי אַחָא אָזַל לְכַפֵּר טְרִשָׁא אַתָּא לְגַבִּי אוּשְׁפִיזִיָּה, לְחִישׁוֹ עָלֶיהוּ כָּל בְּנֵי מִתָּא, אָמְרוּ גְבַרָא רַבָּא אַתָּא הָכָא נִזִּיל לְגַבִּיָּה, אַתּוּ לְגַבִּיָּה, אָמְרוּ לִיָּה לָא חָס עַל אוּבְדָּנָא, אָמַר לְהוּ מַהוּ. אָמְרוּ לִיָּה דְאִית שְׁבַעָה יוֹמִין דְשָׂאֲרֵי מוֹתְנָא בְּמֵאֲתָא וְכָל יוֹמָא אַתְתַּקַּף וְלָא אַתְבַּטַּל.

אָמַר לְהוּ נִזִּיל לְבִי כְּנִשְׁתָּא וְנִתְבַּע רַחֲמֵי מִן קַדָּם קְדָשָׁא בְרִידָה הוּא. עַד דִּהוּוּ אֲזִילֵי, אַתּוּ וְאָמְרוּ כְּלוּנֵי וּפְלוּנֵי מִיתוּ, וּפְלוּנֵי וּפְלוּנֵי נָטוּ לְמוֹת. אָמַר לְהוּ רַבִּי אַחָא לִית עֲתָא לְקִימָא הָכִי דְשַׁעְתָּא דְחִיקָא.

אָבֵל אֶפְרַיִשׁוּ מִנְכוּן אַרְבַּעִין בְּנֵי נָשָׂא מֵאַנּוֹן הַזְּבָאִין יִתִּיר. עֶשְׂרֵה עֶשְׂרֵה לְאַרְבַּעַה חוּלְקִין וְאַנָּא עִמְכוּן, עֶשְׂרֵה לְזוּוּיִתָּא דְמֵאֲתָא, וְעֶשְׂרֵה לְזוּוּיִתָּא דְמֵאֲתָא, וְכֵן לְאַרְבַּע זוּוּיִתָּא דְמֵאֲתָא. וְאָמְרוּ בְּרַעוּת נַפְשָׁכוֹן עֲנִינָא דְקִטְרַת בּוּסְמִין. דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא יְהִי לְמִשְׁחָה וְעֲנִינָא דְקִרְפְּנָא עֲמִיה. עֲבָדוּ כֵן תְּלַת זְמַנִּין וְאֶעְבְּרוּ בְּכָל מֵאֲתָא לְאַרְבַּע זוּוּיִתָּא וְהוּוּ אֲמַרִין כּוֹן, לְבַתֵּר אָמַר לְהוּ גִזִּיל לְאַנּוֹן דְאֻנְשִׁיטוּ לְמִימַת אֶפְרַיִשׁוּ מִנְיִכּוּ לְבַתִּיהוֹן, וְאָמְרוּ כְדִין, וְכַד תְּסַיְימוּ אֲמַרוּן אֵלָין פְּסוּקִינָא (במדבר טו) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל אֶהְרֹן קַח אֶת הַמַּחְתָּה וְתֵן עָלֶיהָ אֵשׁ וְגו' וַיִּקַּח אֶהְרֹן וְגו' וַיַּעֲמֵד בֵּין הַמִּתִּים וְגו'. וְכֵן עֲבָדוּ וְאֶתְבַּטַּל מִנְיָהּ.

שָׁמְעוּ הַהוּא קָלָא דְאָמַר סְתָרָא סְתָרָא קַמִּיִתָּא אוֹחִילוּ לְעֵילָא דְהָא דִינָא דְשִׁמְיָא לָא אֲשִׁרִי הָכָא דְהָא יָדְעִי לְבַטְלָא לִיָּה. חֲלַשׁ לְבִיָּה דְרַבִּי אַחָא, אֲדַמּוּהִי, שְׁמַע דְאָמְרִי לִיָּה, כַּד עֲבַדְתָּ דָּא עֲבִיד דָּא, זִיל וְאִמָּא לֹון דִּיחֲזוֹן בְּתַשׁוּבָה דְחִיבִין אַנּוֹן קַמִּיא. קַם וְאַחֲזֵר לְהוּ בְּתַשׁוּבָה שְׁלִימָתָא, וְקַבִּילוּ עֲלֵיהוּ דְלָא יִתְבַּטְלוּן מֵאוּרִיִתָּא לְעֵלַם, וְאַחֲלִיפוּ שְׁמָא דְקִרְתָּא וְקֵארוּן לְהַ מֵאֲתָא מַחְסִיא.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה לֹא דִי לְהֵם לְצַדִּיקִים שְׁמִבְטָלִין אֶת הַגְּזֵרָה אֵלָא לְאַחַר כּוֹן שְׁמִבְרַכִּין לְהֵם, תַּדַּע לָךְ שְׁכֵן הוּא, דְכִיּוֹן שְׁהַנְשִׁמָּה אוֹמְרַת לְגוּף מַחְרֵי שְׁלֹשׁ סָאִים וְגו' וְכָל אוֹתוֹ הָעֲנִין וּמְבַטַּל אֶת הַדִּין, מַה כְּתִיב וַיֹּאמֶר שׁוּב אֲשׁוּב אֵלֶיךָ כְּעַת חָיָה הָרִי בְרַכָּה.

כִּיּוֹן שְׁרוּאִים אוֹתָהּ הַמְלָאכִים שְׁזָה לְקַח עֲצָה לְנַפְשׁוֹ, מַה עוֹשִׂים, הוֹלְכִים אֲצֵל הַרְשָׁעִים לְעִין בְּדִינָם וְלַעֲשׂוֹת בָּהֶם מִשְׁפָּט הָדָא הוּא דְכְּתִיב וַיִּקְוֹמוּ מִשֵּׁם הָאֲנָשִׁים וַיִּשְׁקִיפוּ עַל פְּנֵי סְדוּם לְמַקּוֹם הַרְשָׁעִים לַעֲשׂוֹת בָּהֶם מִשְׁפָּט. הָדָא הוּא דְאָמַר רַבִּי יְהוּדָה כְּךָ דְרַבּוּ שֶׁל צַדִּיק כִּיּוֹן שְׁרוּאָה שְׁמַעֲיִנִין בְּדִינוּ אִינוּ מִתְאַחַר לְשׁוּב וְלַהֲתַפְלֵל וְלַהֲקָרִיב (על) חֲלָבוֹ וְדַמּוֹ לְפָנָי צוּרוֹ עַד שְׁמִסְתַּלְקִין בְּעֵלֵי הַדִּין מִמֶּנּוּ.

דְכִיּוֹן שְׁאָמַר וַיִּשָּׂא עֵינָיו וַיְרֵא וְהִנֵּה שְׁלֹשָׁה אַנְשִׁים נֹצְבִים עָלָיו, מַה כְּתִיב בְּנִשְׁמָה, וַיִּמְהַר אֲבָרְהָם הָאֵהֱלָה אֶל שָׂרָה. בְּחַפְזוֹן וּבְמַהֲרֵי בְּלֹא שׁוּם הַעֲפָבָה, מִיָּד מִמְהֲרַת הַנְּשִׁמָּה אֲצֵל הַגּוֹף לְהַחְזִירוֹ לְמוֹטָב וּלְבַקֵּשׁ בְּמָה שְׁיִתְכַּפֵּר לוֹ עַד שְׁמִסְתַּלְקִין מִמֶּנּוּ בְּעֵלֵי הַדִּין.

רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמַר מַהוּ דְאָמַר וְאֲבָרְהָם וְשָׂרָה וְקָנִים בָּאִים בְּיָמִים חָדָל לְהִיּוֹת לְשָׂרָה אֲרַח בְּנָשִׁים. אֵלָא כִּיּוֹן שְׁהַנְשִׁמָּה עוֹמְדַת בְּמַעֲלָתָהּ וְהַגּוֹף נִשְׁאָר בְּאֶרֶץ מַכְמָה שְׁנַיִם, בָּאִים בְּיָמִים, שְׁנַיִם וַיָּמִים הַרְבֵּה. וְחָדָל לְצִאָת וּלְבֹא וְלַעֲבֹר אֲרַח כְּשִׁאָר כָּל אָדָם, אֶתְבַּשֵּׁר לְהַחְזִיּוֹת הַגּוֹף.

מַהוּ אוֹמַר אַחֲרֵי בְלוּתִי הִיָּתָה לִי עֲדָנָה, אַחֲרֵי בְלוּתִי בְּעֶפְרָ מַהִיּוּם כְּמָה שְׁנַיִם הִיָּתָה לִי עֲדָנָה וְהַדִּישׁ, וְאַדּוּנִי וְקֵן שְׁהִיּוּם כְּמָה שְׁנַיִם שְׁנִצְאָת מִמֶּנִּי וְלֹא הִפְקִידֵנִי. וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אָמַר הַיִּפְלָא מִי דְבַר לְמוּעָה. מַהוּ לְמוּעָה. אוֹתוֹ הַיְדוּעַ אֲצֵלֵי לְהַחְזִיּוֹת הַמִּתִּים. וְלְשָׂרָה כֵּן מְלַמֵּד שְׁיִתְחַדֵּשׁ כְּכֵן שְׁלֹשׁ שְׁנַיִם.

אמר רבי יהודה ברבי סימון פיון שהנשמה ניונת מזוה של מעלה, קדשא בריך הוא אומר לאותו המלאך הנקרא דומ"ה, לך ובשר לגוף פלוני שאני עתיד להחיותו למועד שאני אחיה את הצדיקים לעתיד לבא. והוא משיב אחרי בלותי היתה לי עדנה. אחרי בלותי בעפר ושכנתי באדמה ואכל בשרי רמה וגוש עפר תהיה לי חדוש.

קדשא בריך הוא אומר לנשמה, הָדָא הוּא דְכְתִיב וַיֹּאמֶר יי אל אברהם וגו' היפלא מיי דבר למועד הידוע אצלי להחיות את המתים, אשוב אליך, אותו הגוף שהוא קדוש מהודש כפראשונה להיותכם מלאכים קדושים ואותו היום עתיד לפני לשמח בהם הָדָא הוּא דְכְתִיב, (תהלים קד) יהי כבוד יי לעולם ישמח יי במעשיו, (ע"כ מדרש הנעלם)

איה שרה אשתך, דלא בעו לומר קמה, פיון דאמר הנה באהל מיד ויאמר שוב אשוב אליך פעת חיה והנה בן לשרה אשתך וגו'. תא חזי, אורח ארעא, דעד לא אזמין אברהם קמיייהו למיכל לא אמרו ליה מידי, בגין דלא יתחזי דבגין ההיא בשורה קא אזמין להו למיכל, בתר דכתיב ויאכלו כדין אמרו ליה ההיא בשורה.

ויאכלו, סלקא דעתך וכי מלאכי עלאי אכלי, אלא בגין יקרא דאברהם אתחזי הכי. אמר רבי אלעזר ויאכלו ודאי, בגין דאנון אשא דאכיל אשא ולא אתחזי, וכל מה דיהב לון אברהם אכלי בגין דמסטרן דאברהם אכלי לעילא (דאכלי מההוא סטרא דלעילא).

תא חזי, כל מה דאכיל אברהם בטורה איהו קא אכיל ובגין כך אקריב קמיייהו ואכלי, ונטיר אברהם בביתיה דכיא ומסאבותא, דאפילו בר נש דאיהו מסאב (לא יכיל לקרא לביתיה כדון ידע אברהם דהא מסאב איהו ועבד) (נ"א לא הוה משמש בביתיה, עד דעבד) ליה טבילה, או עבד ליה לנטרא שבעה יומין כדקא חזי ליה בביתיה, והכי הוא ודאי.

תא חזי כתיב, (דברים כג) איש אשר לא יהיה טהור מקרה לילה וגו'. מאי תקנתיה, והיה לפנות ערב ירחץ במים. אערע ביה טמאה (דף קב ע"ב) אחרא כגון זיבה או (נ"א סגירו או נדה) סגירת נדה דהוה תרי מסאבו, לא סגיא ליה בההיא טבילה (בגין) בין דאערע ביה קרי קדם דקביל טמאה אחרא (בגין) בין דאערא ביה לבתר.

ואברהם ושרה הוה מתקני טבילה לכהו, איהו לגברי ואיהי לנשי. מאי טעמא אעסק אברהם לדכאה לבני נשא, בגין דאיהו טהור ואקרי טהור. דכתיב, (איוב יד) מי יתן טהור מטמא לא אחר. טהור דא אברהם דנפק מתרח.

רבי שמעון אמר בגין לתקנא ההוא דרגא דאברהם, ומאן איהו מי"ם. בגין כך אתקין לדכאה בני עלמא במיא. ובשעתא דאזמין למלאכין, שירותא דמלוי מה כתיב יוקח נא מעט מים. בגין לאתקפא בההוא דרגא דמיין שראן בה. ובגיני כך הוה מדפי לכל בני נשא מפלא. מדפי לון מסטרא דעבודה זרה, ומדפי לון מסטרא דמסאבא, וכמה דאיהו מדפי לגוברין הכי נמי שרה מדכאת לנשין, ואשתכחו כלהו דאתיין לגבייהו דכיין מפלא.

כתוראת מו"ר שר בית הזוהר המקובל האלוכי
ר' בנימו שמואל'י שליט"א

תא חזי, אילנא נטע אברהם בכל אתר דינירניה תמן, ולא הוה סליק בכל אתר כדקא יאות, בר
בשעתא דינירניה פארעא דכנען, ובההוא אילנא הוה ידע מאן דאתאחיד ביה בקדשא ברין
הוא ומאן דאתאחיד בעבודה זרה.

מאן דאתאחיד בקדשא ברין הוא, אילנא הוה פריש ענפוי וחפי על רישיה ועביד עליה עלא
יאה, ומאן דאתאחיד בסטרא דעבודה זרה ההוא אילנא הוה אסתלק וענפוי הוה סליקין לעילא.
כדין הוה ידע אברהם ואזהיר ליה, ולא אעדי מתמן עד דאתאחיד במהימנותא דקדשא ברין
הוא, ודכי מאן דאיהו דכיא (ד"א ל"ג הכי) מקבל ליה אילנא. מאן דאיהו מסאב לא מקבל ליה.
כדין ידע אברהם ומדכי לון במיא.

ומעיינא דמיא הוה תחות ההוא אילנא, ומאן דצריך טבילה מיד מיין סלקין לגביה, ואילנא
אסתלקין ענפוי, כדין ידע אברהם דאיהו מסאבא ובטי טבילה מיד, ואם לאו מיא נגיבן כדין
ידע דבטי לאסתאבא ולאסתמרא שבעה יומין.

תא חזי, דאפילו בשעתא דאימין לון למלאכין אמר לון והשענו תחת העץ בגין למחמי ולמבדק
בהו, ובההוא אילנא הוה בדיק לכל בני עלמא. ורוא (לקבל) בגין קדשא ברין הוא קא (עבד) אמר
דאיהו אילנא דחיי לכלא, ובגין כך והשענו תחת העץ ולא תחת עבודה זרה.

ותא חזי, כד חב אדם, בעץ הדעת טוב ורע חב, דכתיב ומעץ הדעת וגו' ואיהו ביה חב וגרם
מוזתא לעלמא. מה כתיב ועתה פן ישלח ידו ולקח גם מעץ החיים וגו'. (וגרם מוזתא לכל בני עלמא) וכד
אתא אברהם באילנא אחרא אתקין עלמא דהוא אילנא דחיי ואודע מהימנותא לכל בני עלמא:
ויאמר שוב אשוב אליך פעת חיה. אמר רבי יצחק שוב אשוב, שוב ישוב מיבעי ליה, דהא
מפתחא דא למפקד עקרות בידי דקדשא ברין הוא איהו ולא בידי דשליחא אחרא. כמה
דתנינן תלת מפתחן אנן דלא אתמסרו בידי דשליחא. דחיה ותחית המתים וגשמים. והואיל
דלא אתמסרו בידי דשליחא אמאי פתיב שוב אשוב. אלא ודאי קדשא ברין הוא דהוה קאים
עלייהו אמר (ליה) מלה, בגין כך פתיב ויאמר שוב אשוב אליך.

ותא חזי, בכל אתר דכתיב ויאמר סתם או ויקרא סתם הוא מלאכא דברית ולא אחרא. ויאמר
דכתיב, (שמות טו) ויאמר אם שמע תשמע וגו' ויאמר ולא קאמר מאן הוא. ויקרא דכתיב, (ויקרא א)
ויקרא אל משה ולא קאמר מאן הוה. אמר דכתיב, (שמות כד) ואל משה אמר וגו' ולא אמר מאן
הוה. (אוף הכי דכתיב ויאמר שוב אשוב ויאמר סתם ולא קאמר מאן (דף קג ע"א) הוה) אלא בכל הני מלאכא דברית
הוה וכלא בקדשא ברין הוא אתמרה. ובגין כך פתיב ויאמר שוב אשוב אליך וגו'. והנה בן וגו':

והנה בן לשרה אשתה. מאי טעמא לא כתיב והנה בן לה, אלא בגין דלא יחשב דהא מן הגר
איהו כדבנדמיתא. רבי שמעון פתח ואמר, (מלאכי א) בן יכפר אב ועבד אדניו. בן יכפר אב דא
יצחק לאברהם. איתי כביד ליה, בשעתא דעקר ליה על גבי מדבחא ובטא למקרב ליה קרבנא,

וַיִּצְחַק בַּר תְּלָתִין וּשְׁבַע שָׁנִין הָוָה, וְאַבְרָהָם הָוָה סָבָא, דְּאֵילֹוּ הָוָה בְּעֵיט (ס"א ביה) בְּרַגְלָא חַד לֹא יָכִיל לְמִיקָם קָמִיה, וְאֵיהוּ אֹקִיר לִיה לְאַבּוּי וְעָקֵד לִיה פְּחַד אֵימְרָא בְּגִין לְמַעַבְד רְעוּתִיה דְּאַבּוּי. וְעָבַד אֲדוּנִי דַּא אֱלִיעֶזֶר לְאַבְרָהָם. פַּד שְׁדַר לִיה לְחַרְוֹ, וְעָבַד כָּל רְעוּתִיה דְּאַבְרָהָם, וְאֹקִיר לִיה כְּמָה דְכְּתִיב, (בראשית כד) וַיִּי בְרַךְ אֶת אֲדוּנִי וְגו'. וְכַתִּיב (בראשית כד) וַיֹּאמֶר עָבַד אַבְרָהָם אֲנֹכִי, בְּגִין לְאֹקִיר לִיה לְאַבְרָהָם. דְּהָא בַר נָשׁ דְּהָוָה מִיִּיתִי כְּסָפָּה וְזָהָב וְאַבְנֵי יָקָר וּגְמֻלִין וְאֵיהוּ כְּדָקָא יְאוּת שְׁפִיר פְּחִיזוּ לֹא אָמַר דְּאֵיהוּ רְחִימָא דְאַבְרָהָם אוֹ קְרִיבָא דִּילִיה. אֱלָא אָמַר עָבַד אַבְרָהָם אֲנֹכִי, בְּגִין לְסַלְקָא בְּשִׁבְחָא דְאַבְרָהָם וְלְאֹקִיר לִיה בְּעִינֵיהוּ.

וְעַל דַּא בֶּן יַכְפָּר אָב וְעָבַד אֲדוּנִי. וְאַתּוֹן יִשְׂרָאֵל בְּנֵי קַלְנָא בְּעִינֵיכוֹן לֹאמַר דְּאַנָּא אַבּוּכוֹן אוֹ דְאַתּוֹן עָבַדִּין לִי. וְאַם אָב אֲנִי אֵיךְ כְּבוֹדִי וְגו'. בְּגִין כְּדָּ וְהִנֵּה בֶן, דַּא הוּא בֶּן וְדַאי, וְלֹא יִשְׁמַעְאֵל. דַּא הוּא בֶּן דְּאֹקִיר לְאַבּוּי כְּדָקָא חַזִּי.

וְהִנֵּה בֶּן לְשָׂרָה אֲשֶׁתֶּךָ. בֶּן לְשָׂרָה, דְּבִגְיִנְיָה מִיתַת, דְּבִגְיִנְיָה פְּאִיבַת נְפֻשָׁה עַד דְּנִפְקַת מִינָה. וְהִנֵּה בֶּן לְשָׂרָה. לְאַסְתְּלָקָא בְּגִינְיָה בְּשַׁעְתָּא דְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְתִיב בְּדִינָא עַל עֲלָמָא. דְּכַדִּין וַיִּי פְּקַד אֶת שָׂרָה וְגו' דְּהָא מְדַבְּרִי לְשָׂרָה בְּגִינְיָה דְּיִצְחָק וְעַל דַּא אֵיהוּ בֶּן לְשָׂרָה (אַנְהוּ מְלָאכִי אֲמַרוּ). וְהִנֵּה בֶּן לְשָׂרָה. (ד"ז) דְּהָא נֹקֵבָא נְטִלָא (לִיה) לְבָרָא מִן דְּבוּרָא:

וְשָׂרָה שׁוֹמַעַת פְּתַח הָאֵהָל וְהוּא אַחֲרִיו. מָאִי וְהוּא אַחֲרִיו, וְהוּא אַחֲרִיו מִיבְעִי לִיה. אֱלָא רָוָא אֵיהוּ, וְשָׂרָה שׁוֹמַעַת מַה דְּהָוָה אָמַר (פְּתַח הָאֵהָל דַּא קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְהוּא אַחֲרִיו מֵאַן דְּתַנָּה אֲמַר) פְּתַח הָאֵהָל דַּא דְרַגְנָא תַתְּאָה. פְּתַחַא דְּמַהִימְנוּתָא. וְהוּא אַחֲרִיו (דַּא) דְּאֹדִי לִיה דְּרַגְנָא עֲלָאָה (נ"א פְּתַח הָאֵהָל וְהוּא אַחֲרִיו דַּא קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. פְּתַח הָאֵהָל דַּא דְרַגְנָא תַתְּאָה, וְהוּא אַחֲרִיו דַּא דְרַגְנָא עֲלָאָה). מִן יוֹמָא דְּתוֹת שָׂרָה בְּעֲלָמָא לֹא שְׁמַעַת מְלָה דְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בַר תְּהוּא שְׁעַתָּא.

דְּבַר אַחַר דְּתוֹת יְתָבָא שָׂרָה פְּתַח הָאֵהָל בְּגִין לְמִשְׁמַע מְלִין. וְהוּא שְׁמַעַת הַאי מְלָה דְאַתְבַּשְׁרָ בְּהַ אַבְרָהָם. (ד"א) וְהוּא אַחֲרִיו. אַבְרָהָם דְּהָוָה יְתִיב אַחֲרוּי דְשְׂכִינְתָּא:

וְאַבְרָהָם וְשָׂרָה זְקֵנִים בְּיָמִים. מָאִי בְּיָמִים. שְׁעוּרִין דְּיוֹמִין דְּאַתְחַזִּי כְּדִין לְהוּ, חַד מָאָה וְחַד תַּשְׁעִים, עָאֵלוּ בְּיוֹמִין שְׁעוּרָא דְּיוֹמִין פְּדָקָא יְאוּת. בְּיָמִים בְּיָמִים. כְּמָה דְאַתְ אָמַר פִּי בַּא הַיּוֹם דְּאַעֲרַב יוֹמָא לְמִיעַל. חֲדַל לְהַיּוֹת לְשָׂרָה אֲרַח פְּנָשִׁים. וְהַיּוֹת שְׁעַתָּא חֲמַאת גְּרָמָה בְּעַדוּנָא אַחֲרָא. וּבְגִין כְּדָּ אֲמַרְהָ וְאֲדוּנִי זְקֵן דְּהָא אֵיהוּ לֹא כְּדַאי לְאַזְלָדָא בְּגִין דְּאֵיהוּ סָבָא.

רַבִּי יְהוּדָה פְּתַח (מְשַׁלִּי לֹא) נֹדַע בְּשַׁעְרִים בְּעֵלְהָ בְּשִׁבְתּוֹ עִם זְקֵנֵי אֶרֶץ. תַּא חַזִּי, קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲסַתְלַק בִּיקְרִיָּה דְּאֵיהוּ גְּנִיזוּ וְסַתִּים בְּעִילוּנָא סְגִיָּא. לָאוּ אִיתִי בְּעֲלָמָא וְלֹא הָוָה מִן יוֹמָא דְאַתְבַּרִּי עֲלָמָא דְּיָכִיל לְקַיִמָא עַל חֲכַמְתָּא דִּילִיה וְלֹא יָכִיל לְקַיִמָא בֵּיה.

בְּגִין דְּאֵיהוּ גְּנִיזוּ וְסַתִּים וְאַסְתְּלַק לְעִילָא לְעִילָא, וּכְלָהוּ עֲלָאִי וְתַתְּאִי לֹא יָכִלִין לְאַתְדַּבְּקָא, עַד דְּכְלָהוּ אֲמַרִין (יחזקאל ג) בְּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְּקוֹמוֹ. תַתְּאִי אֲמַרִי דְּאֵיהוּ לְעִילָא דְכְּתִיב, (תהלים קיג) עַל הַשָּׁמַיִם כְּבוֹדוֹ. עֲלָאִי אֲמַרִי דְּאֵיהוּ לְתַתְּאִי דְכְּתִיב, (תהלים נז) עַל כָּל הָאֶרֶץ כְּבוֹדָהּ. עַד דְּכְלָהוּ עֲלָאִי

ותתאי אמרי ברוך כבוד יי ממקומו. בגין דלא אתיידע ולא הוה מאן דיכיל לקיימא ביה, ואת
אמרת נודע בשערים בעלה. (דף קג ע"ב)

אלא ודאי נודע בשערים בעלה דא קדשא בריה הוא דאיהו אתידע ואתדבק לפום מה דמשער
בלביה כל חד כמה דיכיל לאדבקא ברוחא דחכמתא. ולפום מה דמשער בלביה הכי אתידע
בלביה. ובגין כד נודע בשערים באנון שערים. אבל דאתידע בדקא יאות לא הוה מאן דיכיל
לאדבקא ולמנדע ליה.

רבי שמעון אמר נודע בשערים בעלה. מאן שערים. כמה דאת אמר (תהלים כד) שאו שערים
ראשיכם והנשאו פתחי עולם. ובגין אלו שערים דאנון דרגין עלאין בגינייהו אתידע קדשא
בריה הוא. ואי לא לא יכלין לאתדבקא ביה.

תא חזי, דהא נשמתא דבר נש לאו איהו (ניא לא אית) מאן דיכיל למנדע לה, אלא בגין אלין
שייפין דגופא ואנון דרגין דעבדין אומנונתא דנשמתא בגין כד אתידע ולא אתידע. כד קדשא
בריה הוא אתידע ולא אתידע בגין דאיהו נשמתא לנשמתא רוחא לרוחא גניו וטמיר מכלא,
אבל באנון שערים דאנון פתחין לנשמתא אתידע קדשא בריה הוא.

תא חזי, אית פתחא לפתחא ודרגא לדרגא, ומנייהו ידיע יקרא דקדשא בריה הוא. פתח האהל,
דא הוא פתחא דצדק. כמה דאת אמר (תהלים קיח) פתח"ו ל"י שער"י צד"ק וגו' דא פתחא
קדמאה לאעלא ביה, ובהאי פתחא אתחזון כל שאר פתחין עלאין. מאן דזכי להאי (פתחא) זכי
למנדע ביה ובכלהו שאר פתחין בגין דכלהו שראן עליה.

והשתא דפתחא דא לא אתידע. בגין דישראל בגלותא וכלהו פתחין אסתלקו מניה ולא יכלין
למנדע ולאדבקא. אבל בזמנא דיפקון ישראל מן גלותא ומינין בלהו דרגין עלאין למשרי
עליה בדקא יאות.

וכדין ינדעון בני עלמא חכמתא עלאה יקרא מה דלא הוו ידעין מקדמת דנא. דכתיב, (ישעיה יא)
ונחה עליו רוח יי רוח חכמה ובינה רוח עצה וגבורה רוח דעת ויראת יי. בלהו ומינין לאשראה
על האי פתחא תתאה דאיהו פתח האהל. וכלהו ומינין לאשראה על מלפא משיחא בגין למידן
עלמא דכתיב ושפט בצדק דלים וגו'.

בגין כד פד אתבשר אברהם, האי דרגא הוה אמר כמה דאתמר דכתיב ויאמר שוב אשוב
אליה פעת חיה. ויאמר, לא כתיב מאן הוה. ודא הוא פתח האהל. ועל דא ושרה שומעת האי
דרגא דהוה מליל עמיה מאן דלא הוה שמעת מקדמת דנא. דכתיב ושרה שומעת פתח האהל
דהוה מבשר ואמר שוב אשוב אליה פעת חיה והנה בן לשרה אשתה.

תא חזי, כמה הוא חביבותא דקדשא בריה הוא לגביה דאברהם, דהא לא נפק מניה יצחק עד
דאתגזר לבתר דאתגזר אתבשר ביה ביצחק, בגין דאיהו כדין זרעא קדישא, ועד לא אתגזר
לאו איהו זרעא קדישא. וכדין איהו כמה דכתיב, (בראשית א) אשר זרעו בו למינהו.

וְתָא חֲזִי, עַד לָא אַתְגַּזֵּר אַבְרָהָם הֵהוּא זִרְעָא דִּילֵיהּ לָא הָוָה קַדִּישָׁא, בְּגִין דְּנִפְק בְּגוּ עֲרֵלָה וְאַתְדַּבֵּק בְּעֲרֵלָה לְתַתָּא. לְבַתֵּר דְּאַתְגַּזֵּר נִפְק הֵהוּא זִרְעָא בְּגוּ קַדִּישָׁא, וְאַתְדַּבֵּק בְּקַדִּישָׁה דְלַעִילָא וְאוֹלִיד לַעִילָא, וְאַתְדַּבֵּק אַבְרָהָם בְּדַרְגִּינָה בְּדַקָּא יְאוּת. תָּא חֲזִי, כַּד אוֹלִיד אַבְרָהָם לְיַצְחָק נִפְק קַדִּישָׁא כְּדַקָּא יְאוּת. וְהָאִי (נ"א וְדָא) מֵיָא אַעֲרֵד וְאוֹלִידוּ חֲשׂוּכָא.

רַבִּי אֶלְעָזָר שְׂאִיל יוֹמָא חַד לְרַבִּי שְׁמַעוֹן אַבּוּי, אָמַר לֵיהּ הָאִי דְקָרָא לֵיהּ קַדִּישָׁא בְרִיךְ הוּא יַצְחָק דְכָתִיב וְקָרָאתָ אֶת שְׁמוֹ יַצְחָק. אַמַּאי, דְהָא אַתְחִזִּי דְעַד לָא נִפְק לְעֵלְמָא קָרָא לֵיהּ יַצְחָק. אָמַר לֵיהּ הָא אַתְמַר דְאַשָׁא נָטַל מֵיָא. דְהָא מֵיָא מִסְטָרָא דְגַבְוֵרָה קָא אַתְיִין. וְתוּ (נ"א וְתָא שְׂאִיל לְהוּ לְלוֹאִי) (שְׂאִיל לֵיהּ) לְלוֹאִי דְאֶנּוּן בְּדִיחִין לְהֵהוּא סְטָרָא בְּמַאֲנִי זְמַר וְתִשְׁבַּחֵן לְקַבִּיל הָאִי סְטָרָא, בְּגִין כַּד יַצְחָק אִיהוּ חֲדוּה בְּגִין דְאַתִּי מֵהֵהוּא סְטָרָא וְאַתְדַּבֵּק בֵּיהּ.

תָּא חֲזִי, יַצְחָק בְּדִיחִוְתָא חֲדוּה דְאַחֲלַף מֵיָא בְּאַשָׁא וְאַשָׁא בְּמֵיָא, וְעַל דָּא אַקְרִי חֲכִי. וּבְגִין כַּד קַדִּישָׁא בְרִיךְ הוּא קָרִי לֵיהּ (ד ת ק ע"ו) חֲכִי עַד לָא יִפּוּק לְעֵלְמָא שְׁמָא דָא וְאוֹדַע לֵיהּ לְאַבְרָהָם.

וְתָא חֲזִי, בְּכַלְהוּ אַתְרֵינִין שְׁבַק לֹון קַדִּישָׁא בְרִיךְ הוּא לְמַקְרִי לֹון שְׁמֵהוּ, וְאַפִּילוּ נָשִׁי הוּן קָרָאן לְבַנְיָהוּ שְׁמֵהוּ, אַבְל חֲכָא לָא שְׁבַק קַדִּישָׁא בְרִיךְ הוּא לְאַמִּיָה לְמַקְרִי לֵיהּ שְׁמָא אֱלָא לְאַבְרָהָם, דְכָתִיב וְקָרָאתָ אֶת שְׁמוֹ יַצְחָק אַנְתָּ וְלָא אַחֲרָא, בְּגִין לְאַחֲלַפָּא מֵיָא בְּאַשָׁא וְאַשָׁא בְּמֵיָא לְאַכְלָלָא לֵיהּ בְּסְטָרִיָה.

כִּינּוּן דְאַתְבַּשֵּׁר אַבְרָהָם בְּיַצְחָק, מַה כְּתִיב וַיִּקְוֹמוּ מִשָּׁם הָאֲנָשִׁים וַיִּשְׁקִיפוּ עַל פְּנֵי סְדוּם. רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר תָּא חֲזִי, כַּמָּה אַנְהֵג קַדִּישָׁא בְרִיךְ הוּא טִיבוּ עִם פֶּל בְּרִיין וְכַל שְׁפֹן לְאַנּוּן דְאַזְלִי בְּאַרְחוּי, דְאַפִּילוּ בְּזַמְנָא דְכָעִי לְמִידָן עֵלְמָא, אִיהוּ גְרִים לְמַאן דְרַחִים לֵיהּ לְמִזְפִּי בְּמַלְחָה עַד לָא יִיתִי הֵהוּא דִינָא לְעֵלְמָא.

דְתַנְיִן בְּשַׁעֲתָא דְקַדִּישָׁא בְרִיךְ הוּא רַחִים לֵיהּ לְפַר נֶשֶׁ, מְשַׁדֵּר לֵיהּ דְוִרְוָנָא, וּמַאן אִיהוּ, מִסְפָּנָא, בְּגִין דְיִזְכִּי בֵּיהּ. וְכִינּוּן דְזָכִי בֵּיהּ, אִיהוּ אַמְשִׁיף עֲלֵיהּ חַד חוּטָא דְחֶסֶד דְאַתְמַשְׁף מִסְטָר יְמִינָא וּפְרִישׁ אַרְיִשִׁיָה וְרָשִׁים לֵיהּ, בְּגִין דְכַד יִיתִי דִינָא לְעֵלְמָא הֵהוּא מְחַבְלָא יְזַדְהַר בֵּיהּ, וְזָקִיף עֵינָוִי וְחָמָא לְהֵהוּא רְשִׁימוּ וּכְדִין אַסְתַּלַּק מִיָּה וְאַזְדְּהַר בֵּיהּ. בְּגִינִי כַּד אַקְרִים לֵיהּ קַדִּישָׁא בְרִיךְ הוּא בְּמָה דְיִזְכִּי.

וְתָא חֲזִי, כַּד בְּעִי קַדִּישָׁא בְרִיךְ הוּא לְאַיְתָאָה דִינָא עַל סְדוּם, אַזְפִּי קָדָם לְאַבְרָהָם וְשַׁדֵּר לֵיהּ דְוִרְוָנָא לְמִזְפִּי עַמְהוּן בְּגִין לְשַׁזְבָּא לְלוּט פַּר אַחִוָּה מִתְפָּון, תְּדָא הוּא דְכָתִיב וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת אַבְרָהָם וַיִּשְׁלַח אֶת לוּט מִתּוֹךְ הַחֶפְכָּה. וְלָא כְתִיב וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת לוּט, דְהָא בְּזִכְוִתִּיהּ דְאַבְרָהָם אַשְׁתִּזִּיב. וּמַאי וַיִּזְכֹּר, דְדַכִּיר לֵיהּ מָאִי דְאַזְפִּי קָדָם עִם אַנּוּן תַּלְת מְלָאכִין.

כַּגְוֹנָא דָא בַר נֶשׁ דְיִזְכִּי בְעַדְקָה עִם בְּנֵי נֶשׁ, בְּשַׁעֲתָא דְדִינָא שְׂרָיָא בְעֵלְמָא קַדִּישָׁא בְרִיךְ הוּא אַדְפַר לֵיהּ לְהֵהוּא צַדִּיקָה דְעַבְדָּה. בְּגִין דְבְּכַל שַׁעֲתָא דְזָכִי בַר נֶשׁ חֲכִי אַכְתִּיב עֲלֵיהּ לְעֵילָא, וְאַפִּילוּ בְּשַׁעֲתָא דְדִינָא שְׂרָיָא עֲלוּי קַדִּישָׁא בְרִיךְ הוּא אַדְפַר לֵיהּ לְהֵהוּא טִיבוּ דְעַבְדָּה וְזָכָה עִם בְּנֵי נֶשׁ.

כְּמָה דְאֵת אָמַר, (משלי יא) וַיִּצְדָּקָה תַּעֲזִיל מִמּוֹת. בְּגִינֵי כֹּךְ אֶקְדִּים לִיהָ קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַבְרָהָם
בְּגִין דִּיזְפִי וַיִּשׁוּב לְלוֹט.

וַיִּשְׁקִיפוּ עַל פְּנֵי סְדוֹם. תָּא חֲזִי, וַיִּקְוֹמוּ מִשָּׁם הָאֲנָשִׁים. מִהֵיכָא סַעֲדָה דְאַתְקִין לֹון אַבְרָהָם
וַזְכָּה בְּהוּ. אַף עַל גַּב דְּמִלְאֲכִין הוּו, וְזָכָה בְּהוּ, וְכָל הָהוּא מִיכְלָא לָא אִשְׁתָּאֵר מִנֵּיהּ כְּלוּם, בְּגִינֵי
דְאַבְרָהָם, וְלִמְזִפֵי בֵיה, דְהָא פְּתִיב וַיֹּאכְלוּ בְּאִשָּׁא דְלִהוּן אֶתְאָכִיל.

וְאִי תִימָא הָא תְּלַת מִלְאֲכִין הוּו. הָאִי אִשָּׁ"א. וְהָאִי מִי"א. וְהָאִי רִוְחָ"א. אֲלָא כָּל חַד וְחַד כְּלִיל
בְּחִבְרִיהּ וּבְגִינֵי כֹךְ וַיֹּאכְלוּ. כְּגִוּוֹנָא דָא (שמות כד) וַיִּחְזוּ אֶת הָאֱלֹהִים וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ. אִכְלִיהּ וְהָאִית
אֲכָלוּ דְאַתְזִנּוּ מִן שְׂכִינְתָא, אוֹף הֵכָא וַיֹּאכְלוּ גְרָמוּ (ג"א גְרָמוּ רְמוּ) לְאַתְזִנָּא (מַנִּיה) מִהֵהוּא סַטְרָא
דְאַבְרָהָם אֶתְדַבֵּק בֵּיה, וּבְגִין כֹּךְ לָא אִשְׁתָּרוּ מִמָּה דִיְהִיב לֹון אַבְרָהָם כְּלוּם.

כְּגִוּוֹנָא דָא בְּעֵי לִיהָ לְפָר נָשׁ לְמִשְׁתֵּי מִהֵהוּא כְּסָא דְבִרְכָה, בְּגִין דִּיזְפִי לְתֵהִיא בְּרָכָה דְלַעֲלָא.
אוֹף אֲנֹן אֲכָלוּ מִמָּה דְאַתְקִין לֹון אַבְרָהָם בְּגִין דִּיזְכֹּוֹן לְאַתְזִנָּא מִסַטְרָא דְאַבְרָהָם. דְהָא מִהֵהוּא
סַטְרָא נְפִיק מִזִּזְנָא לְכַלְהוּ מִלְאֲכֵי עֲלָאִי. וַיִּשְׁקִיפוּ, אֶתְעֲרוּתָא דְרַחֲמֵי לְשִׁיבָא לְלוֹט. פְּתִיב הֵכָא
וַיִּשְׁקִיפוּ וּכְתִיב הֵתָם (דברים כו) הִשְׁקִיפָה מִמַּעוֹן קַדְשֶׁהּ. מַה לְהֵלֵן לְרַחֲמֵי אוֹף הֵכָא לְרַחֲמֵי.

וְאַבְרָהָם הוֹלֵךְ עִמָּם לְשַׁלְחָם. לְמַעַבְד לֹון לְוִיָּה. אָמַר רַבִּי יִיסָא אִי תִימָא דְאַבְרָהָם יַדַע דְּמִלְאֲכִין
אֲנֹן אֲמַאי אַעֲבִיד לֹון לְוִיָּה. אֲלָא אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אַף עַל גַּב דִּיהוּדָה יַדַע (רַגִּיל הוּו לְמַעַבְד לְכַלְהוּ בְּנֵי
נְשָׂא דְמִינֵיהּ עַמִּיהָ לְמַעַבְד לֹון לְוִיָּה) (ג"א מַה דְהוּו רַגִּיל לְמַעַבְד עִם בְּנֵי נְשָׂא עַבְד בְּהוּ וְאֵלֹוֹי לֹון) בְּגִין דְכֹךְ אַעֲטָרִיךְ לִיהָ
לְפָר נָשׁ לְמַעַבְד לְוִיָּה לְאוֹשְׁפִיזִין דְהָא כְּלָא בְּהָאִי תְלִיא, וּבְעוֹד דְאִיהוּ הוּו אֲזִיל עִמָּהוּן אֶתְגַּלִּי
קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲלֵיהָ דְאַבְרָהָם וּכְתִיב וַיִּי אָמַר הַמַּכְסֶּה אֲנִי מֵאַבְרָהָם אֲשֶׁר אֲנִי עוֹשֶׂה. וַיִּי הוּא
וּבֵית דִּינִיָּה, בְּגִין דְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הוּו אֲזִיל (דף קד ע"ב) עִמָּהוּן.

תָּא חֲזִי, כַּד פֵּר נָשׁ עַבִּיד לְוִיָּה (לְפָר נָשׁ) לְחִבְרִיהּ אִיהוּ אֲמִשִּׁיךְ לְשְׂכִינְתָא לְאַתְחַפְּרָא בְּהַדִּיהּ
וְלִמְהַךְ עַמִּיהָ בְּאַרְחָא לְשִׁזְבָא לִיהָ. וּבְגִין כֹּךְ בְּעֵי לִיהָ לְפָר נָשׁ לְלוֹוִי לְאוֹשְׁפִיזָא בְּגִין דְחַפְּרָא לִיהָ
לְשְׂכִינְתָא וְאֲמִשִּׁיךְ עֲלֵיהָ לְאַתְחַפְּרָא בְּהַדִּיהּ.

בְּגִין כֹּךְ וַיִּי אָמַר הַמַּכְסֶּה אֲנִי מֵאַבְרָהָם אֲשֶׁר אֲנִי עוֹשֶׂה. רַבִּי חֲזִיא פְּתַח (עמוס ג) פִּי לֹא יַעֲשֶׂה יִי
אֱלֹהִים דְבָר פִּי אִם גָּלָה סוֹדוֹ אֶל עַבְדּוֹ הַנְּבִיאִים. וְכַאֲזִי אֲנֹן זְכָאִי עֲלָמָא דְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
אֶתְרַעֵי בְּהוּ, בְּכָל מַה דְאִיהוּ עַבִּיד בְּרַקִיעָא וְזִמִּין לְמַעַבְד בְּעֲלָמָא, עַל יְדֵי דְזְכָאִין עַבִּיד לִיהָ, וְלָא
כְּסִי מִנִּיָּהוּ לְעֲלָמִין כְּלוּם. בְּגִין דְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֵי לְשַׁתְּפָא בְּהַדִּיהּ (לְצַדִּיקָא דְלָא תֵהִיא
פְּתַחוֹן פֶּה לְרִשְׁעִיאִי בְּכָל מַה דְאִיהוּ עַבִּיד.

תָּא חֲזִי, כְּלָא גְלִי קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא) לְצַדִּיקָא בְּגִין דְאֲנֹן אֶתְיִין וּמִזְהִירִין לְבְנֵי נְשָׂא לְאַתְבָּא מְחֻבְּבִיהוּ וְלָא
יִתְעַנְשׂוּן מִגּוֹ דִינָא עֲלָאָה וְלָא יְהָא לֹון פְּתַחָא דְפּוֹמָא לְגַפִּיהָ. בְּגִינֵי כֹךְ קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אוֹדַע
לֹון רְזָא דְאִיהוּ עַבִּיד בְּהוּ דִינָא. תּוּ בְּגִין דְלָא יִימְרוּן דְהָא בְּלָא דִינָא עַבִּיד בְּהוּ דִינָא.

אמר רבי אלעזר ווי לון לחיבבא דלא ידעין ולא משגיחין ולא ידעין לאסתמרא מחובייהו. ומה קדשא בריה הוא די כל עובדוהי קשוט ואורחתייה דין. לא עביד פל מה דעביד בעלמא עד דגלי להו לצדיקניא בגין דלא יהא לון פתחא דפומא לבני נשא. גפי בני נשא לא כל שפן דאית לון למעבד מלייהו דלא ימללון בני נשא סטיא עליהון. וכן פתוב, (במדבר לב) והייתם נקיים מיני ומישראל. ואית לון למעבד דלא יהא לון פתחון פה לבני נשא, ויתרון פהון אי אנון חטאן ולא משגחי לאסתמרא, דלא יהא ליה למדת דינא דקודשא בריה הוא פתחא דפומא לגבייהו. ובמה, בתשובה ועובדין דבשרן.

תא חזי, ווי אמר המכסה אני מאברהם. אמר רבי יהודה, קדשא בריה הוא יחב פל ארעא לאברהם (דף קה ע"א) למחוי ליה אחסנת ירוחא לעלמין, דכתוב פי את פל הארץ אשר אתה ראה לה אתננה וגו'. וכתוב שא נא עיניך וראה. ולבתר קדשא בריה הוא אצטריה לאעקרא אתרין אליו. אמר קדשא בריה הוא, פבר יחבית ית ארעא לאברהם, והוא אבא לכלא, דכתוב פי אב המון גוים נתתיה. ולא יאות לי לממחי בגין ולא אודע לאבדוהון דקרית ליה אברהם אוהבי. ובגין פד אצטריה לאודע ליה, בגין פד (אמר) ווי אמר המכסה אני מאברהם אשר אני עושה.

אמר רבי אבא תא חזי ענותנותא דאברהם, דאף על גב דאמר ליה קדשא בריה הוא זעקת סדום ועמורה כי רבה. ועם פל דא דאוריך עמיה ואודע ליה דבעי למעבד דינא בסדום, לא פעא קמיה לשזבא ליה ללוט ולא יעביד ביה דינא. מאי טעמא בגין דלא למתבע אגרא מן עובדוי.

ועל דא שלח קדשא בריה הוא ללוט ושזיב ליה בגיניה דאברהם. דכתוב ויזכר אלהים את אברהם וישלח את לוט מתוך התפכה וגו'. מאי אשר ישב פהון לוט הא אתמר. אבל בגין דכלהו חייבין ולא אשתבח (בינייהו), מפלהו דאית ליה מידי דזכו, פר לוט. מפאן אוליפנא בכל אתר דדיירין ביה חייבין חריב איהו.

אשר ישב פהון לוט. וכי בכלהו הוה יתיב לוט, אלא בגיניה הוה יתבי דלא אתחרבו. ואי תימא בזכותיה, לא. אלא בזכותיה דאברהם. אמר רבי שמעון תא חזי, דשמושא דעביד פר נש לזפאה, ההוא שמושא אגין עליה בעלמא. ולא עוד אלא דאף על גב דאיתו חייבא, אוליף מארחוי ועביד לון.

תא חזי דהא בגין דאתחבר לוט פהדיה דאברהם אף על גב דלא אוליף פל עובדוי, אוליף למעבד טיבו עם ברין פמה דתוה עביד אברהם, ודא הוא דאותיב לכל אנון קרתי כל ההוא זמנא דיתבו בתר דעאל לוט בינייהו.

אמר רבי שמעון תא חזי, דשכינתא לא אעדי מניה דאברהם פהדיה שעתא דקדשא בריה הוא אמר ליה (בהוא זמנא דקודשא בריה הוא עמיה), אמר ליה רבי אלעזר ודא שכינתא הוה מליל עמיה דהא (ברנא) דא אתגלי עליה קדשא בריה הוא דכתוב, (שמות ו) ויארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב באל שדי. אמר ליה הכי הוא ודאי.

וְתָא חַזִּי מַה כְּתִיב וַיֹּאמֶר יי זַעֲקַת סְדוּם וְעַמּוֹרָה כִּי רַבָּה. בְּקִדְמִיתָא וַיִּי אָמַר. וּלְבַסּוּף וַיֹּאמֶר יי זַעֲקַת סְדוּם וְעַמּוֹרָה וְגו'. דָּא אִיהוּ דְרַגְנָא עַלְמָא דְאִתְגַּלִּי לִיהּ עַל דְרַגְנָא תַתְּאָה.

מְדַרְשׁ הַנִּזְעָלִים

וַיִּי אָמַר הַמְּכַסֶּה אֲנִי מֵאֲבָרְהָם וְגו' מַה כְּתִיב לְמַעַלְהּ וַיִּקְוֶמוּ מִשָּׁם הָאֲנָשִׁים וַיִּשְׁקִיפוּ עַל פְּנֵי סְדוּם לַעֲשׂוֹת דִּין בְּרָשָׁעִים. מַה כְּתִיב אַחֲרָיו הַמְּכַסֶּה אֲנִי מֵאֲבָרְהָם. אָמַר רַב חֲסֵדָא אִין הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה דִין בְּרָשָׁעִים עַד שְׁנַמְלֵךְ בְּנִשְׁמַתָּן שְׁל צְדִיקִים הָדָא הוּא דְכְתִיב, (איוב ד) מִנְשָׁמַת אֲלוֹהֵי יֵאבְדוּ. וְכְתִיב הַמְּכַסֶּה אֲנִי מֵאֲבָרְהָם. אָמַר הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּלוּם יֵשׁ לִי לַעֲשׂוֹת דִּין בְּרָשָׁעִים עַד שְׁנַמְלֵךְ בְּנִשְׁמוֹת הַצְּדִיקִים, וְאֹמַר לָהֶם, הַרְשָׁעִים חֲטָאוּ לְפָנַי, אַעֲשֶׂה בָהֶם דִּין, דְּכְתִיב וַיֹּאמֶר יי זַעֲקַת סְדוּם וְעַמּוֹרָה כִּי רַבָּה וְחֲטָאתֶם וְגו'.

אָמַר רַבִּי אַבְהוּ הַנִּשְׁמָה עוֹמֶדֶת בְּמִקוּמָהּ וְהִיא יִרְאֶה לְהִתְקַרֵּב אֱלֹהֵי וְלוֹמַר לְפָנָיו כְּלוּם, עַד שְׁיֹאמַר לְמַטְטְרוֹן שְׁיִגְיִשְׁנָה לְפָנָיו וְתֹאמַר מַה שְׂרַצְתָּה, הָדָא הוּא דְכְתִיב וַיִּגַּשׁ אֲבָרְהָם וַיֹּאמֶר, הֲאֵף תִּסְפֶּה צְדִיק עִם רָשָׁע חֲלִילָה לָךְ וְגו'.

אוּלַּי יֵשׁ חֲמִישִׁים צְדִיקִים וְגו'. הַנִּשְׁמָה פּוֹתַחַת וְאוֹמֶרֶת רַבּוּנוּ שְׁל עוֹלָם שְׁמָא נִתְעַסְקוּ בְּחַמְשִׁים פְּרָשִׁיּוֹת שְׁל תוֹרָה, וְאֵף עַל פִּי שְׁלֹא נִתְעַסְקוּ לְשִׁמְהָ, שְׂכַר יֵשׁ לָהֶם לְעוֹלָם הַבָּא וְלֹא יִכְנָסוּ לְגִיהֶנָם. מַה כְּתִיב בְּתַרְיֵהּ וַיֹּאמֶר יי אִם אֲמַצָּא בְּסְדוּם חֲמִישִׁים צְדִיקִים וְגו'.

וְהָא (תְּנִינָן) יִתִּיר אֲנִין פְּרָשִׁיּוֹת חֲמִשִּׁין וְתַלַּת הוּן. אֵלָא אָמַר רַבִּי אַבְהוּ חֲמִשָּׁה סְפָרִים הֵם בְּתוֹרָה וּבְכָל אֶחָד וְאֶחָד נִכְלָלִים עֲשֶׂרֶת הַדְּבָרוֹת עֲשֶׂרֶת מֵאֲמָרוֹת שְׁבָהֶם נִבְרָא הָעוֹלָם חֲשׁוֹב עֲשֶׂרֶת בְּכָל חַד מִנְהוֹן הוּא חֲמִשִּׁים.

הַשְּׁלֵמָה מֵהַשְּׁמֻטוֹת (סִימָן טו)

חֲמִשִּׁים הֵם כְּנָגֵד חֲמִשִּׁים שְׁעָרֵי בִּינָה וְהֵם רְאוּיִים לְהַצִּיל כָּל הָעוֹלָם בְּצַדִּיקְתָּם וַיִּי הוֹדָה לְדַבְרֵיהָ וּבְשִׂרְאֲתָהּ שְׁלֹא מִצָּאָה אֲמָרָה (בראשית י"ח) אוּלַּי יִחְסְרוּן חֲמִשִּׁים הַצְּדִיקִים חֲמִשָּׁה, כְּלוֹמַר אוּלַּי יֵשׁ בָּהֶם בְּנֵי אָדָם שְׁעֵסְקוּ בִּידֵיעַת שְׁמָךְ שְׁהוּא הַשֵּׁם בְּמִלּוּאוֹ שְׁהוּא מ"ה יו"ד ה"א וּא"ו ה"א כְּמִסְפַּר אָדָם שְׁנַאָמַר (דְּבָרִים י') וְעַתָּה יִשְׂרָאֵל מַה יי אֵלֶיךָ שׂוֹאֵל, וּבְשִׂלָּא מִצָּאָה חוֹזֶרֶת לוֹמַר, אוּלַּי יִמְצָאוּן שֵׁם אַרְבָּעִים (עַד כֹּאן מֵהַשְּׁמֻטוֹת)

עוֹד פּוֹתַחַת הַנִּשְׁמָה וְאוֹמֶרֶת רַבּוּנוּ שְׁל עוֹלָם אֵף עַל פִּי שְׁלֹא נִתְעַסְקוּ בְּתוֹרָה שְׁמָא קִבְּלוּ עוֹנָשִׁים עַל מַה שְׁחֲטָאוּ בְּבֵית דִּין וְנִתְפַּפֵּר לָהֶם שְׁנַאָמַר (דְּבָרִים כה) אַרְבָּעִים יִכְנָסוּ לֹא יוֹסִיף. וּמִמָּה שְׁנַתְּבִינְשׁוּ לְפָנֵיהֶם דִּיִּים לְהִתְפַּפֵּר (לְפָנֵיהֶם) לָהֶם שְׁלֹא יִכְנָסוּ לְגִיהֶנָם. מַה כְּתִיב אַחֲרָיו לֹא אַעֲשֶׂה בְּעַבּוֹר הָאֲרָבָעִים.

כהוראת מו"ר שר בית הזוהר המקובל האלוקי
ר' בנימו שמואל שליט"א

השלמה מההשמטות (סימן טז)

עוד פותחת ואומרת רבוננו של עולם אולי ימצאון שם שלשים פלומר אולי יש ביניהם צדיקים שעסקו והשיגו אותם השלשים מעלות הרמוזות בנבואת יחזקאל בפסוק ויהי בשלשים (שנה) וגו' והם פלולים בשלשים ושתים נתיבות הכמה שהם עשרים ושתים אותיות ועשר ספירות. וכן אולי יש ביניהם אנשים צדיקים יחידי סגולה המיוחדים שמה ב' פעמים ביום בפסוק שמע ישראל שבה כלולים עשר ספירות במלת אחד האל"ף עם החי"ת הם תשעה והמלה א' הרי עשרה והד' אמר דוד המלך עליו השלום עלה (תהלים קי"ח) זה השער ליי צדיקים יבואו בו וד"ל מלשון שער ושני פעמים ביום הרי עשרים.

וכשאינה מוצאה, חוזרת ופותחת ואומרת רבוננו של עולם, אולי ימצאון שם עשרה פלומר אולי ימצא ביניהם מי שעוסק בעשרה מאמרות ובעשרת הדברות בכל יום וכן אולי ימצאון ביניהם עשרה שמקדימים לבית הכנסת דהא תנו כל (הנמצא) הנמנה מעשרה ראשונים בבית הכנסת נוטל שָׁכַר כְּנָגֵד כּוֹלֵם שְׂבָאִים אַחֲרָיו, מָה כְּתִיב, לֹא אֲשַׁחִית בַּעֲבוּר הָעֶשְׂרָה.

כל זה יש לנשמת הצדיק ללמד סגוריא וזכות על הרשעים להשקיט האף והחמה וכיון שלא מצאה שום זכות ללמד מה כתיב (בראשית י"ח) וילך יי פאשר פלה לדבר אל אברהם ואברהם שב למקומו. מהו למקומו, למקום מעלתו הידועה. ואז נסתלק הדיין ונסתלק הסינגור והקטיגור מקטרג וזהו (בראשית י"ט) ויבאו שני המלאכים סדומה בערב וגו' ולוט הוא שטן הוא יצר הרע יושב בשער סדום כי שם ביתו דכתיב (בראשית ד) לפתח חטאת רובץ. ומתחבר עם בני אדם ומטעה אותם עד שמורידם לבאר שחת והוא גם כן עמהם נידון על שהטעה אותם ויורד עד צערה דגיהנם וזהו (בראשית י"ט) הנה נא העיר הזאת קרובה לנום נשמה.

הרוצה, הוא עשו שופך דמים והיא מצער ואף על פי שיוורד ונידון שם עם כל זה תאותו וחשקו לחזור ולהטעות לאחרים וזהו (בראשית י"ט) ויעל לוט מצוער: (עד כאן מההשמטות)

עוד פותחת ואומרת אולי יש שם שלשים, אולי יש ביניהם צדיקים שהשיגו שלשים מעלות הרמוזים בפסוק (יחזקאל א) ויהי בשלשים שנה והם פלולים בשלשים ושתים נתיבות שהם עשרים ושתים אותיות ועשר ספירות לפעמים הם פלולים לשמונה.

עוד פותחת ואומרת אולי ימצאון שם עשרים, שמה יגדלו בנים לתלמוד תורה ויש להם שָׁכַר לעשרת הדברות שתי פעמים בכל יום, דאמר רבי יצחק כל המגדל בנו לתלמוד תורה ומוליכו לבית רבו בבקר ובערב מעלה עליו הפתוב פאלו קיים (עליו) התורה שתי פעמים בכל יום. מה כתיב ויאמר לא אשחית בעבור העשרים.

עוד פותחת ואומרת אולי ימצאון שם עשרה. אומרת רבוננו של עולם שמה היו מאותם העשרה הראשונים של בית הכנסת שנוטל שָׁכַר כְּנָגֵד כּוֹלֵם שְׂבָאִים אַחֲרֵיהֶם, מָה כְּתִיב (ביה) ויאמר לא אשחית בעבור העשרה.

כָּל זֶה יֵשׁ לְנִשְׁמַת הַצַּדִּיק לֵאמֹר עַל הַרְשָׁעִים, בֵּינָן שְׁלֵא נִמְצָא בְיָדָם כְּלוּם, מַה כְּתִיב וַיִּלְךְ יי
כַּאֲשֶׁר כָּלָה לְדַבֵּר אֶל אַבְרָהָם וְאַבְרָהָם שָׁב לְמִקְוָמוֹ. מַהוּ לְמִקְוָמוֹ. לְמִקְוָמוֹ מֵעֲלֵתוֹ הַיְדוּעָה.

אָמַר רַבִּי מִצְוָה לוֹ לְאָדָם לְהִתְפַּלֵּל עַל הַרְשָׁעִים כְּדִי שְׂיִחְזְרוּ לְמוֹטֵב וְלֹא יִפְנְסוּ לְגִיהֵנוֹם, דְּכִתְיִב,
(תהלים לה) וַאֲנִי בַחֲלוּתֶם לְבוֹשֵׁי שָׂק וְגו'. וְאָמַר רַבִּי אֶסוּר לוֹ לְאָדָם לְהִתְפַּלֵּל עַל הַרְשָׁעִים שְׂיִסְתַּלְקוּ
מִן הָעוֹלָם, שְׂאֵלְמַלְא סִלְקוּ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְתַרַח מִן הָעוֹלָם כְּשֶׁהִיָּה עוֹבֵד עֲבוּדָה זָרָה, לֹא בָּא
אַבְרָהָם אֲבִינוּ לְעוֹלָם, וְשִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל לֹא הָיוּ, וְהַמְלִיךְ דָּוִד וְהַמְלִיךְ הַמְּשִׁיחַ, וְהַתּוֹרָה לֹא נִתְּנָה, וְכָל
אוֹתָם הַצַּדִּיקִים וְהַחֲסִידִים וְהַנְּבִיאִים לֹא הָיוּ בְּעוֹלָם. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בֵּינָן שְׂרוּאָה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא שְׁלֵא נִמְצָא בְּרְשָׁעִים כְּלוּם מִכָּל אוֹתָם הָעֲנִינִים, מַה כְּתִיב וַיִּבְאוּ שְׁנֵי הַמְּלָאכִים סְדָמָה וְגו'.
(עד כאן מדרש הנעלם): (דף קה ע"ב).

אֶרְדָּה נָא וְאֶרְאֶה הַפְּעֻעֻקְתָּהּ הַבָּאָה אֵלַי עֲשׂוּ כָלָה. לְמַאן קָאָמַר. אִי תִימָא לְאַנּוּן מְלָאכִין. מַאן
חָמָא מְלִיל עִם דָּא וּפְקִיד לְדָא. אֵלָא לְאַבְרָהָם קָאָמַר דְּבַרְשׁוּתִיָּה קְיָיִמִין אַנּוּן אַתְרֵי. דְּבַר אַחַר
לְאַנּוּן מְלָאכִין. מַה דְּאִתְמַר לְאַבְרָהָם מַה טַּעְמָא עֲשׂוּ. עֲשֵׂה מִיבְעֵי לִיָּה. מַאי עֲשׂוּ. (אֵלָא) דָּא
אַבְרָהָם וְשְׂכִינְתָּא דְלָא אַעֲדֵי מִנִּיהִי. (דְּבַר אַחַר) עֲשׂוּ מַה דְּאִתְמַר לְמְלָאכִין, בְּגִין דְּהוּוּ זְמִינִין תַּמָּן
וְהוּוּ מְשַׁתְּפַחִין לְמַעַבְדַּ דִּינָא, וְעַל דָּא עֲשׂוּ.

דְּבַר אַחַר עֲשׂוּ (לְמַעַבְדַּ) כְּתַרְגוּמוֹ עֲבְדוּ. וְכִי לֹא הָוָה יְדַע קְדוּשָׁא בְרִיךְ הוּא דְאִיהוּ אָמַר אֶרְדָּה נָא
וְאֶרְאֶה, וְהָא כָלָא אַתְגְּלֵי קַמִּיהִי. אֵלָא אֶרְדָּה נָא מִדְּרַגָּא דְרַחֲמֵי לְדְרַגָּא דְדִינָא, וְהִינּוּ (הָא) יְרִידָה.
וְאֶרְאֶה, רְאִיָּה דָּא הִיא לְאַשְׁגָּחָא עֲלִיהוֹן בְּמַאן דִּינָא יְרִין לוֹן.

אַשְׁפָּחֵן רְאִיָּה לְטַב וְאַשְׁפָּחֵן רְאִיָּה לְבִישׁ. רְאִיָּה לְטַב, דְּכִתְיִב, (שמות ב) וַיְרֵא אֱלֹהִים אֶת בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וַיֵּדַע. רְאִיָּה לְבִישׁ, דְּכִתְיִב אֶרְדָּה נָא וְאֶרְאֶה (ג"א אֲשַׁכְּחֵן יְרִידָה לְטַב וְאַשְׁפָּחֵן יְרִידָה לְבִישׁ. לְטַב דְּכִתְיִב,
(שמות יט) וַיֵּרֶד יי עַל הַר סִינַי. (במדבר יא) וַיִּרְדְּתִי וּדְבַרְתִּי עִמָּךְ שָׁם. יְרִידָה לְבִישׁ אֶרְדָּה נָא בְּגִין) לְאַשְׁגָּחָא עֲלִיהוּוּ בְּדִינָא,
וְעַל דָּא אָמַר קְדוּשָׁא בְרִיךְ הוּא הַמְּכַסֶּה אֲנִי מֵאַבְרָהָם:

וְאַבְרָהָם הָיוּ יְהִיָּה לְגוֹי גְדוֹל וְעֲצוּם. מַאי טַעְמָא בְּרַכָּה דָּא הָבָא. אֵלָא בְּגִין לְאוֹדְעָא דְאִפִּילוּ
כְּשַׁעְתָּא דְקְדוּשָׁא בְרִיךְ הוּא יְתִיב בְּדִינָא עַל עֲלָמָא לֹא אֲשַׁתְּנִי. דְּהָא יְתִיב בְּדִינָא עַל דָּא (ד"א ל"ג
וְיִתִּיב) וּבְרַחֲמֵי עַל דָּא וְכָלָא בְּרַגְעָא חָדָא וּבְשַׁעְתָּא חָדָא.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה וְהָא כְּתִיב, (תהלים טו) וַאֲנִי תַפְלִיתִי לָךְ יי עַת רַצוֹן. זְמַנִּין דְאִיהוּ עַת רַצוֹן וְזְמַנִּין
דְלָאוּ אִיהוּ עַת רַצוֹן. זְמַנִּין דְשָׁמַע וְזְמַנִּין דְלֹא שָׁמַע. זְמַנִּין דְאֲשַׁתְּבַח וְזְמַנִּין דְלֹא אֲשַׁתְּבַח דְכִתְיִב,
(ישעיה נה) דִּרְשׁוּ יי בְּהַמְצָאוֹ קְרָאוּהוּ בְהִיּוֹתוֹ קְרוֹב.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר כָּאֵן לִיחִיד כָּאֵן לְעֲבוּר. כָּאֵן לְאַתְרַ חַד וְכָאֵן לְכוּלֵי עֲלָמָא. בְּגִינֵי כֵךְ בְּרִיךְ לִיָּה
לְאַבְרָהָם דְאִיהוּ שְׁקִיל כְּכָל עֲלָמָא דְכִתְיִב, (בראשית ב) אֵלָה תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהַבְרָאָם
(וְכִתִּיב) וְתַנְיִן בְּאַבְרָהָם. יְהִיָּה בְּגִימְטְרִיא שְׁלֹשִׁים. הַכִּי תַנְיִן תַּלְתִּין צַדִּיקִים אֲזִמִּין קְדוּשָׁא בְרִיךְ
הוּא בְּכָל דְרָא וְדָרָא לְעֲלָמָא. כְּמָה דְאֲזִמִּין לְאַבְרָהָם.

השלמה מההשמטות (סימן יז)

זמנא חדא נפק רבי שמעון וקמא (תנא) עלמא דחשיד ואפיל ואסתתם נהוריה. אמר ליה לרבי אלעזר, תא ונחזי מה בעי קדשא בריה הוא למעבד בעלמא. אזלו ואשכחו חד מלאכא דדמי לטורא רברבא ואפיק תלתין שלהובין דנורא מפומיה. אמר ליה רבי שמעון מה את בעי למעבד. אמר ליה בעינא למחרביה לעלמא בגין דלא שכיחי תלתין זפאין בדרא דהכי גזר קדשא בריה הוא על אברהם דכתיב (בראשית י"ח) הוה זהיה בגימטריא תלתין.

אמר ליה רבי שמעון במטו מינה, זיל קמיה קדשא בריה הוא ואימא ליה, פר יוחאי שכיח בארעא. אזל ההוא מלאכא קמיה דקדשא בריה הוא ואמר ליה, מאריה דעלמא גלי קמוך מה דאמר לי בר יוחאי. אמר ליה קדשא בריה הוא זיל אחרביה לעלמא ולא תשגח בבר יוחאי.

פד אתא חזייה רבי שמעון למלאכא אמר ליה אי לא תיזיל, גוזרנא עלך דלא תיעול לשמיא ותהוי באתר עזא ועזאל וכד תיעול קמיה קדשא בריה הוא, אימא ליה אי לית תלתין זפאין בעלמא ליהוון עשרין דהכי כתיב לא אעשה בעבור העשרים ואי לית עשרים ליהוון עשרה דהכי כתיב לא אנשחית בעבור העשרה ואי לית עשרה ליהוון תריין דאינון אנא וברי, דהכי כתיב (דברים י"ט) על פי שנים עדים יקום דבר, ואין דבר אלא עולם דכתיב (תהלים ל"ג) בדבר יי שמים נעשו. ואי לית תריין, הא אית חד ואנא הוא דכתיב (משלי י) וצדיק יסוד עולם.

בה שעתא קל מן שממיא נפק ואמר, זפאה חולקך רבי שמעון. דקדשא בריה הוא גזר לעילא ואת מבטל לתתא בודאי עלך אתמר (תהלים קמ"ה) רצון יראיו יעשה: (עד כאן מההשמטות)

פתח ואמר, (שמואל ב כג) מן השלשים הכי נכבד ואל השלשה לא בא וגו'. מן השלשים הכי נכבד, אליו אנון תלתין צדיקים דאזמין קדשא בריה הוא לעלמא ולא יבטל לון מניה. ובניהו בן יהוידע פתיב ביה מן השלשים הכי נכבד איהו חד מנייהו.

ואל השלשה לא בא. דלא שקיל לתלתא אחרנין דעלמא קאים עליהו. ואל השלשה לא בא. למחוי במניינא כחד מנייהו. באנון תלתין זפאין זכה למיעל בחושבנא, אבל ואל השלשה לא בא, דלא זכה לאתחברא בהו ולמחוי עמהון בחולקא חדא. יהי"ה, במה דתנינן תלתין הוה. ובגין פד קדשא בריה הוא ברביה באנון תלתין צדיקים.

תא חזי, אמר ליה קדשא בריה הוא לאברהם זעקת סדום ועמורה כי רבה, דהא סליקת קדמי מה דאנון עבדין לכל עלמא, דכל עלמא מנעי רגליהו דלא למיעל בסדום ועמורה דכתיב, (איוב כח) פריץ נחל מעם גר הנשפחים מני רגל דלו מאנוש נעו. פריץ נחל מעם גר, פריצה הוה פריץ נחל לאנון בני עלמא דעאלו לתמן. דכלהו דחמאן למאן דהוה יחבי למיכל ולמשתמי לבר נש אחרא, שדיין ליה (בנוקבי דנבר) בעומקא דנהרא, ואיהו דנטיל ליה הכי נמי.

ועל דא בלהו בני עלמא הוון נשפחים מני רגל. דמנעי רגליהו דלא למיעל תמן. ומאן דעאל, דלו מאנוש נעו, דהוה דלי גופא בכפנא לא הוה יחבי ליה למיכל ולמשתמי ואשתמי דיוקניה משאר

בְּנֵי עֲלָמָא, דְּכְתִיב דְּלוּ מֵאֲנוּשׁ, נְעוּ. כְּתִיב הֲכֹא נְעוּ. וּכְתִיב הָתָם (משלי ה) נְעוּ מֵעַגְלוֹתֶיהָ. הֲכֵי נָמִי הוּוּ סְטָאן מֵעַגְלִין וְאַרְחִין דְּלֹא לְמִיעַל תַּמְן. וְאַפִּילוּ עוֹפֵי שְׁמַיָא הוּוּ מְנַעֵי (ד' ק"א ע"א) לְמִיעַל תַּמְן דְּכְתִיב, (איוב כח) נְתִיב לֹא יָדְעוּ עֵיט וְגו'. וּבְגִינֵי כֹד פְּלִי עֲלָמָא הוּוּ צְוּחִין עַל סְדוּם וְעַל עַמּוּרָה וְעַל פְּלָהוּ קְרַתֵּי. דְּכְלָהוּ כְּגוּוֹנָא חֲדָא הוּוּ.

זַעֲקַת סְדוּם וְעַמּוּרָה כִּי רַבָּה. אָמַר לִיה אַבְרָהָם. אֲמַאי. אָמַר לִיה וְחֲטָאתֶם פִּי כְּבֻדָּה מְאֹד. בְּגִינֵי כֹד אֲרַדְדָה נָא וְאַרְאֶה, הַפְּצַעְקַתְהוּ. הַפְּצַעְקַתֶּם מִיבְעֵי לִיה, דְּהָא כְּתִיב זַעֲקַת סְדוּם וְעַמּוּרָה וְתַרֵּי קְרַתֵּי הוּוּ, אֲמַאי הַפְּצַעְקַתְהוּ. אֲלָא הָא אוּקְמוּהָ.

תָּא חֲזִי, בְּסִטְרָא דְתוּתֵי קָלָא דְבִרְדָּא סְלָקִין קוּטְרֵי פְּלָהוּ בְּכַתְפָא מִתְּכַנְשֵׁי בְּחַד טִיף וְעָאֲלִין בְּגוּ נוּקְבֵי דְתַהוּמָא רַבָּא, אֲתַעְבִּידוּ חֲמִשׁ בְּחַד. חַד אִיהוּ כַד (צִלְיָן קְלִין) אִיפָא צִלְיָין קְלִין דְּכְלָהוּ אֲתַעְבִּידוּ חַד. קָלָא דְסָלִיק מִתַּתָּא עָאל בִּינְיָהוּ וְאַתְמַשְׁכָּא כְּחַד. וְתַהוּא קָלָא סְלָקָא וְנַחְתָּא תְּבַעָא דִינָא לְאַתְמַשְׁכָּא לְתַתָּא. כַּד הָא קָלָא סְלָקָא לְמַתְבַּע דִינָא כְּדִין אֲתַגְלִי לְאַשְׁגָּחָא קַדְשָׁא בְּרִידָה הוּא בְּדִינָא.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הַפְּצַעְקַתְהוּ. מָאן הַפְּצַעְקַתְהוּ, דָּא גְזַרְתָּ דִינָא דְתְּבַעָא דִינָא כָּל יוֹמָא. דְּהֲכֵי תַנְיִן בְּמָה שְׁנִין קִיּוּמָא גְזַרְתָּ דִינָא וְתְּבַעָא מִקְמֵי קַדְשָׁא בְּרִידָה הוּא עַל דְּנִבְיָנוּ אַחוּי דִּיּוֹסְפָה לְיוֹסֵף. בְּגִין דְּגְזַרְתָּ דִינָא צְוּחַת עַל דִינָא, וְעַל דָּא הַפְּצַעְקַתְהוּ, הַפָּאָה אֲלֵי.

מָאֵי הַפָּאָה אֲלֵי. דָּא הוּא רְזָא כְּמָה דְאֵת אָמַר, (אסתר ב) בְּעָרְבַי הָיָא בָּאָה וּבִפְקֹר הָיָא שְׁבָה. וְדָא הוּא הַפָּאָה אֲלֵי תְדִירָה. כְּגוּוֹנָא דָּא קִין פֶּל בְּשָׂרָא בָּא לְפָנֵי וְהָא אֲתַמָּר. עֲשׂוּ כְלָה הָא אֲתַמָּר:

וַיִּגַּשׁ אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הֲאֵף תִּסְפָּה צַדִּיק עִם רָשָׁע. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה מָאן חָמָא אַבָּא דְרַחֲמָנוּתָא כְּאַבְרָהָם. תָּא חֲזִי, בְּנַח כְּתִיב וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לְנַח קִין פֶּל בְּשָׂרָא בָּא לְפָנֵי וְגו' עֲשֵׂה לָךְ תַּבַּת עֲצֵי גִפְרִי וְאַשְׁתִּיק וְלֹא אָמַר לִיה מִיָּדִי. וְלֹא בַעָא רַחֲמֵי. אַבְל אַבְרָהָם בְּשַׁעְתָּא דְאָמַר לִיה קַדְשָׁא בְּרִידָה הוּא, זַעֲקַת סְדוּם וְעַמּוּרָה כִּי רַבָּה וְגו'. אֲרַדְדָה נָא וְאַרְאֶה וְגו'. מִיָּד כְּתִיב וַיִּגַּשׁ אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הֲאֵף תִּסְפָּה צַדִּיק עִם רָשָׁע.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אוּף אַבְרָהָם לֹא עֲבַד שְׁלִימוּ כְדָקָא יְאוּת. נַח לֹא עֲבִיד מִיָּדִי, לֹא הָאֵי וְלֹא הָאֵי. אַבְרָהָם תְּבַע דִינָא כְדָקָא יְאוּת דְלֹא יְמוּת וְפָאָה עִם חֲזִיבָא. וְשָׂאֲרֵי מַחֲמָשִׁים עַד עֲשָׂרָה, עֲבַד וְלֹא אֲשֻׁלִים, דְלֹא בַעָא רַחֲמֵי בִין כֹּד וּבִין כֹּד, דְאָמַר אַבְרָהָם לֹא פְּעִינָא לְמַתְבַּע אַגְר עוֹבְדוּי.

אַבְל מָאן עֲבַד שְׁלִימוּ כְדָקָא יְאוּת, דָּא מִשָּׂה. דְכִינֹן דְאָמַר קַדְשָׁא בְּרִידָה הוּא (שמות לב) סְרוּ מִהַר מִן הַדָּרָךְ וְגו'. עֲשׂוּ לָהֶם עֲגֹל מִסַּכָּה וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ לוֹ. מִיָּד מַה כְּתִיב וַיַּחַל מִשָּׂה אֶת פָּנָיו יְיָ אֱלֹהָיו וְגו'. עַד דְאָמַר וְעַתָּה אִם תִּשָּׂא חֲטָאתֶם וְאִם אֵין מַחֲנֵי נָא מִסְפָּרָךְ אֲשֶׁר כְּתַבְתָּ. וְאַף עַל גַּב דְּכְלָהוּ חֲטוּ, לֹא זָז מִתַּמְן עַד דְאָמַר לִיה סְלַחְתִּי כְדְבַרְךָ. אַבְל אַבְרָהָם לֹא אֲשַׁגַּח אֲלָא אֵי אֲשַׁתְּכַח בְּהוּ זַפְּאֵי וְאִם לֹא לֹא. וְעַל דָּא לֹא הוּוּ בְעֲלָמָא בְר נִשׁ דְּיַגִּין עַל דְרִיָּה כְּמִשָּׂה דְאִיהוּ רַעֲיָא מְהִימָנָא.

וַיִּגַּשׁ אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר, אֶתְקִין גְּרָמִיָּה לְמַתְבַּע דָּא. אוּלַי יִמְצְאוּ שָׁם חַמְשִׁים. שָׂרָא מַחְמָשִׁים דְּאִיהוּ
שִׁירוּתָא לְמַנְדַּע, עַד עֲשָׂרָה דְּאִיהוּ עֲשִׂירָאָה סוּפָא דְכָל דְרַגְוִין.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק עַד עֲשָׂרָה, אֱלֵין עֲשָׂרָה יוֹמִין דְּבִין רֵאשׁ הַשָּׁנָה לְיוֹם הַכַּפּוּרִים. בְּגִין כֹּד שָׂרָא
מַחְמָשִׁים עַד עֲשָׂרָה.

השלמה מההשמטות (סימן יח)

דְּאִיהוּ שִׁירוּתָא עַד עֲשָׂרָה דְּאִיהוּ עֲשָׂרָה סוּפָא דְּרַגְוִין וְכִיּוֹן דְּמָטָא עַד עֲשָׂרָה אָמַר, מִכָּאן וְלִתְתָּא
לְאוּ אֶתֶר לְקִיּוּמָא בְּתַשׁוּבָה וְתָב וְאָמַר אַרְבַּעִים בְּגִין דְּיִשְׁתַּזְבּוּן אַרְבַּע קַרְוִין, וְתָב וְאָמַר שְׁלֹשִׁים
בְּגִין דְּיִשְׁתַּזְבּוּן תְּלַת קַרְוִין, וְתָב וְאָמַר עֲשָׂרִים בְּגִין דְּיִשְׁתַּזְבּוּן תְּרִין קַרְוִין, וְתָב וְאָמַר עֲשָׂרָה בְּגִין
דְּיִשְׁתַּזְבּוּן קַרְתָּא חָדָא מְאִינֹון חַמְשָׁה בְּגִינֵי כֹד לֹא נַחִית לְתַתָּא מִן עֲשָׂרָה: (עד כאן מההשמטות)

וְכִיּוֹן דְּמָטָא לְעֲשָׂרָה, אָמַר מִכָּאן וְלִתְתָּא לְאוּ הוּא אֶתֶר דְּקִיּוּמָא בְּתַשׁוּבָה, בְּגִינֵי כֹד לֹא נַחִית
לְתַתָּא מִעֲשָׂרָה:

וַיְבֹאֵוּ שְׁנֵי הַמְּלָאכִים סְדוּמָה בְּעָרֵב וְגו'. אָמַר רַבִּי יוֹסִי תָא חַזִּי מַה כְּתִיב לְעִילָא וַיִּלְךָ יְיָ בְּאֶשֶׁר
(ד' קו ע"ב) פְּלָה לְדַבֵּר אֶל אַבְרָהָם. דְּהָא כִּיּוֹן דְּאֶתְפָּרַשׁ שְׂכִינְתָּא מְאַבְרָהָם, וְאַבְרָהָם תָּב לְאַתְרֵיהּ,
כִּדִּין וַיְבֹאֵוּ שְׁנֵי הַמְּלָאכִים סְדוּמָה בְּעָרֵב, דְּהָא חַד אֶסְתַּלַּק בְּשְׂכִינְתָּא, וְאַשְׁתַּאֲרוּ אֲנֹון תְּרִין.

כִּיּוֹן דְּחָמָא לֹוט לֹון, רַהֲט בְּתַרְוֵיהּ. מְאִי טַעְמָא, וְכִי כָל אֲנֹון דְּהוּוּ אֶתְוִין אִיהוּ אָעִיל לֹון לְבֵיתֵיהּ
וַיְהִיב לֹון לְמִיכַל וְלְמִשְׁתֵּי וּבְנֵי מְתָא הִיךְ לֹא קָטְלוּן לֵיהּ, דְּהָא לְבֵרְתֵיהּ עֲבָדוּ דִּינָא. וּמְאִי הוּא.
דְּבֵרְתֵיהּ דְּלֹוט יַהֲבַת פְּתָא דְנַחְמָא לְחַד עֲנִיָּא, יָדְעוּ בְּהּ, שְׁפִינָה דּוּבְשָׂא וְאוֹתְבוּהּ בְּרִישׁ אִיגְרָא
עַד דְּאֶבְלוּהּ צְרַעִי. אָלָא בְּגִין דְּהוּוּ בְּלִילְיָא חֲשִׁיב דְּלָא יִסְתַּכְּלוּן לֵיהּ בְּנֵי מְתָא, וְעַם כָּל דָּא כִּיּוֹן
דְּאָעְלוּ לְבֵיתָא אֶתְכַּנְשׁוּ פְּלָהוּ וְאַסְחָרוּ לְבֵיתָא.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק אֲמַאי רַהֲט לֹוט אֶפְתַּרְוֵיהּ, (אָלָא בְּגִין) דְּכְתִיב וַיְרֵא לֹוט וַיִּרְץ לְקַרְאֲתֶם. רַבִּי חֲזַקְיָה
וְרַבִּי יִיסָא. חַד אָמַר דִּיּוֹקְנָא דְאַבְרָהָם חָמָא עֲמַהוֹן. וְחַד אָמַר שְׂכִינְתָּא אֶתְוִי עֲלֵיהּ. כְּתִיב חָכָא
וַיְרֵא לֹוט וַיִּרְץ לְקַרְאֲתֶם, וְכְתִיב הָתֵם וַיִּרְץ לְקַרְאֲתֶם מִפְּתַח הָאֵהָל. מַה לְהֵלֵן חָמָא שְׂכִינְתָּא, אוּף
חָכָא חָמָא שְׂכִינְתָּא.

וַיְרֵא לֹוט וַיִּרְץ לְקַרְאֲתֶם וַיֹּאמֶר הֲנֵה נָא אֲדִנִּי בְּאֶלְיָה דְלָ"ת נו"ן יו"ד. סוּרוּ נָא, גָּשׁוּ נָא מִיבְעֵי
לֵיהּ, מְאִי סוּרוּ נָא. אָלָא לְאַתְדְּרָא לֹון סַחְרֵנִיָּה דְּבֵיתָא בְּגִין דְּלָא יַחְמוּן לֹון בְּנֵי מְתָא, וְלֹא יַעֲלוּן
בְּאוּרַח מִיִּשְׂרָל לְבֵיתָא, וּבְגִין כֹּד סוּרוּ נָא.

רַבִּי חֲזַקְיָה פָּתַח (איוב כח) כִּי הוּא לְקַצוֹת הָאָרֶץ יִבִּיט תַּחַת כָּל הַשָּׁמַיִם יִרְאֶה. כַּמָּה אֵית לֹון
לְבְנֵי נִשְׂא לְאַסְתַּכְּלָא בְּעוֹבְדוֹי דְּקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלֹאֲשְׁתַּדְּלָא בְּאוּרֵייתָא יִמְמָא וְלִילֵי, דְּכָל
מָאן דְּאֲשְׁתַּדְּל בְּאוּרֵייתָא, קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲשְׁתַּבַּח בֵּיהּ לְעִילָא, וְאַשְׁתַּבַּח בֵּיהּ לְתַתָּא, בְּגִין

דְּאוֹרֵייתָא אֵילָנָא דְחַיֵּי אִיהִי לְכָל אַנְוֹן דְּעַסְקִין בָּהּ לְמִיָּהב לֹוֹן חַיִּין בְּעֵלְמָא דִּין (ד' טז ק"ע ר"א) וְלְמִיָּהב לֹוֹן חַיִּין בְּעֵלְמָא דְאַתִּי.

תָּא חַזִּי, כִּי הוּא לְקַצוֹת הָאָרֶץ יָבִיט. לְמִיָּהב לֹוֹן מְזוֹנָא וְלְסַפְקָא לֹוֹן מְכַל מַה דְּאַצְטְרִיכוּ, בְּגִין דְּאִיהוּ אֲשַׁנַּח בָּהּ תְּדִיר, דְּכְתִיב, (דברים יא) תָּמִיד עֵינַי יי אֵלֹוְהֵי בָּהּ מִרְשִׁית הַשָּׁנָה וְעַד אַחֲרִית שָׁנָה. בְּגִין דְּאָרֶץ דָּא מַה כְּתִיב בָּהּ (משלי לא) מִמְרֹחַק תִּבְיֵא לַחֲמָה, וְלִבְתַּר אִיהִי יְהִבַּת מְזוֹנָא וְטַרְפָּא לְכָל אַנְוֹן חַיִּין בְּרָא דְכְתִיב (משלי לא) וַתִּקֶּם בְּעוֹד לֵילָה וַתִּתֵּן טָרֶף לְבֵיתָהּ וְחַק לְנַעֲרוֹתֶיהָ. וְעַל דָּא כִּי הוּא לְקַצוֹת הָאָרֶץ יָבִיט תַּחַת כָּל הַשָּׁמַיִם יִרְאֶה. לְכַלְהוּ בְּנֵי עֵלְמָא לְמִיָּהב לֹוֹן מְזוֹנָא וְסַפְוִקָא לְכָל מַה דְּאַצְטְרִיךְ כָּל חַד וְחַד דְּכְתִיב (תהלים קמה) פּוֹתַח אֶת יַדְךָ וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל חַי רִצּוֹן. דְּכַר אַחַר כִּי הוּא לְקַצוֹת הָאָרֶץ יָבִיט. לְאַסְתַּפְלָא עוֹבְדוֹי דְּכַר נֶשׁ וְלֹאֲשַׁנְחָא בְּכָל מַה דְּעַבְדֵי בְּנֵי נְשָׂא בְּעֵלְמָא. תַּחַת כָּל הַשָּׁמַיִם יִרְאֶה. מִסְתַּפֵּל וְחַמִּי לְכָל חַד וְחַד.

תָּא חַזִּי, כִּי הוּא דְחַמָּא קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עוֹבְדִין דְּסְדוּם וְעַמּוּרָה, שְׂדֵר לֹוֹן לְאַנְוֹן מְלֹאכִין לְחַבְלָא לְסְדוּם. מַה כְּתִיב וַיֵּרָא לוֹט חֶמָּא לְשִׁכְנֵינָתָא. וְכִי מָאן יָכִיל לְמַחְמֵי שְׁכִינְתָּא, אֲלֵא חֶמָּא זְהֵרָא חַד דְּנִהִיר דְּקָא סְלָקָא עַל רִישֵׁיהוּ. וְכַדִּין וַיֹּאמֶר הִנֵּה נָא אֲדִנִּי בְּאֵלֵיךָ דְלִי תְּכֻמָּה דְּאַתְמָר, וּבְגִין שְׁכִינְתָּא הַהוּא נְהִירוֹ דְּנִהִיר קְאָמֵר, סוּרוּ נָא אֶל בֵּית עַבְדֵיכֶם וְלִינוּ וְרַחֲצוּ רַגְלֵיכֶם.

לֹא עַבְדֵי הָכִי אַבְרָהָם, אֲלֵא בְּקַדְמֵיתָא אָמַר וְרַחֲצוּ רַגְלֵיכֶם וְלִבְתַּר וְאַקְחָה פֶת לֶחֶם וְגו'. אֲבָל לוֹט אָמַר סוּרוּ נָא אֶל בֵּית עַבְדֵיכֶם וְלִינוּ. וְלִבְתַּר וְרַחֲצוּ רַגְלֵיכֶם וְהַשְׁכַּמְתֶּם וְהִלַּכְתֶּם לְדַרְכְּכֶם. בְּגִין דְּלֹא יִשְׁתַּמּוּדְעוֹן בְּהוּ בְּנֵי נְשָׂא.

וַיֹּאמְרוּ לֹא כִי בְּרַחוּב נְלִין. בְּגִין דְּכָךְ הוּוּ עַבְדֵי אוֹרְחִין דְּעֵאלִין תַּמָּן לֹא הָוּה בַר נֶשׁ דְּיִכְנּוּשׁ לֹוֹן לְבֵיתָא, וְעַל דָּא אָמְרוּ לֹא כִי בְּרַחוּב נְלִין. מַה כְּתִיב וַיִּפְצַר בָּם מְאֹד וְגו'. תָּא חַזִּי כַד קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַבִּיד דִּינָא בְּעֵלְמָא, שְׁלִיחָא תְּדָא עַבִּיד לֵיהּ, וְהַשְׁתָּא חַמִּינָן תְּרִי שְׁלוּחֵי, אַמְאֵי וְכִי לֹא סְגִי בְּחַה. אֲלֵא חַד הָוּה, וּמַה דְּאָמַר תְּרִי (הָכִי הוּא וְדָא בְּגִין דְּחַד) חַד הָוּה לְאַפְקָא לֵיהּ לְלוֹט וְלִשְׁוֹבָא לֵיהּ, וְחַד לְמַהֲפֵךְ לְקַרְתָּא וְלְחַבְלָא אַרְעָא, וּבְגִין כֵּךְ אֲשַׁתְּאֵר חַד:

מְדַרְשׁ הַנְּעֵלָם

רַבִּי פֶתַח בְּהַאי קְרָא (שופטים ג) וְאַלְהַ הַגּוֹזִים אֲשֶׁר הֵנִיחַ יי לְנַפְוֹת בָּם אֶת יִשְׂרָאֵל. אָמַר רַבִּי חַזִּי הַנִּית בְּחַהוּא עֵלְמָא (ולֵית עֵלְמָא) קְאִים (ד"א וְלֵית מַעְלָה) אֲלֵא בְּאַנְוֹן דְּשְׁלִיטִין עַל רְעוּתָא דְּלַבְהוֹן שְׁנַאֲמַר (תהלים פא) עֵדוֹת בִּיהוֹסֵף שָׁמוּ וְגו'. אָמַר רַב יְהוּדָה לְמַה זְכָה יוֹסֵף לְאוֹתָהּ הַמַּעְלָה וְהַמְּלָכוּת, בְּשִׁבִיל שְׁכַבְשׁ יִצְרוּ. דְּתַנְיֵין כָּל הַפּוֹבֵשׁ אֶת יִצְרוֹ מְלָכוּתָא דְּשְׁמִיָּא אַחִיל עֲלֵיהּ.

דְּאָמַר רַב אַחָא לֹא בְּרָא הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְיַצֵּר הָרַע אֲלֵא לְנַפְוֹת בּוּ בְּנֵי אָדָם. וְכִי בְּעֵי קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְנַפְוֹתָא בְּבִנֵי נְשָׂא. אִין. דְּאָמַר רַב אַחָא מִנָּא לֹן מְדְכְתִיב, (דברים יג) כִּי יָקוּם בְּקַרְבְּךָ נְבִיא וְגו' וּבָא הָאוֹת וְהַמּוֹפֵת וְגו' כִּי מִנְסָה יי אֵלֹהֵיכֶם וְגו'. וְלִמָּה בְּעֵי נַסוּתָא דְּהָא כָּל עוֹבְדוֹי דְּכַר

נִשְׂא אֶת־גְּלִי קַמִּיָּה, אֶלֶּא שְׁלֵא לְתֵת פְּתַחוֹן פֶּה לְבְנֵי אָדָם. רֵאֵה מַה כְּתִיב וְלוֹטָא יוֹשֵׁב בְּשַׁעַר סְדוּם,
דְּהוּ יִתִּיב לְנִסּוּתָא לְבְרִייתָא.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק מָאִי דְכְּתִיב (ישעיה נז) וְהִרְשָׁעִים בְּיָם נִגְרַשׁ וְגו'. אֶפְלוּ בְּשַׁעַת דִּינּוּ שֶׁל רֶשַׁע הוּא
מַעֲזֵי פְּנֵי וְאִזִּי הוּא בְּרִשְׁעָתוֹ קָיָים, רֵאֵה מַה כְּתִיב טָרָם יִשְׁכְּבוּ וְגו'. אָמַר רַבִּי יִצְחָק כְּשֵׁם שְׁפָרָא
קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גַן עֵדֵן בְּאַרְצָא קֶדְ בְּרָא גֵיהֶנֶם בְּאַרְצָא. וְכִשְׁם שְׁפָרָא גַן עֵדֵן לְמַעְלָה כֶּד בְּרָא
גֵיהֶנֶם לְמַעְלָה.

גַן עֵדֵן בְּאַרְצָא דְכְּתִיב, (בראשית ב) וַיִּטַּע יְיָ אֱלֹהִים גַּן עֵדֵן וְגו'. גֵיהֶנֶם בְּאַרְצָא דְכְּתִיב, (איוב י) אַרְצָא
עֵיפָתָה כְּמוֹ אוֹפֵל וְגו'. גַּן עֵדֵן לְמַעְלָה דְכְּתִיב, (שמואל א כה) וְהִיָּתָה נֶפֶשׁ אֲדוֹנֵי צְרוּרָה בְּצְרוּר
הַחַיִּים אֶת ה' אֱלֹהֵיהֶּ וְכְתִיב, (קהלת יב) וְהַרוּחַ תִּשׁוּב אֶל הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר נִתְּנָה.

גֵיהֶנֶם לְמַעְלָה דְכְּתִיב וְאֵת נֶפֶשׁ אִיבִיהֶּ יִקְלַעְנָה בְּתוֹךְ כַּף הַקְּלַע. גַּן עֵדֵן לְמַטָּה כְּדָקְאֶמְרוּ. גַּן עֵדֵן
לְמַעְלָה לְנִשְׁמָתָן שֶׁל צְדִיקִים גְּמוּרִים לְהִיּוֹת נְזוּנִין מְאוּר הַגְּדוּל שֶׁל מַעְלָה. גֵיהֶנֶם לְמַטָּה לְאוֹתָם
הִרְשָׁעִים (דִּישְׂרָאֵל) שְׁלֵא קִבְלוּ בְרִית מִיָּלָה וְלֹא הֶאֱמִינוּ בְּהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְדָתוֹ וְלֹא שְׁמְרוּ שְׁבֵת,
וְאֵלּוּ הֵם עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת שְׁנֵדוּנִים בְּאֵשׁ, שְׁנַאֲמַר (יחזקאל טו) מִהָאֵשׁ יֵצְאוּ וְהָאֵשׁ תֹּאכַלֵּם
וְגו'. וְכְתִיב (ישעיה סו) וַיֵּצְאוּ וַיֵּרְאוּ בְּפַגְרֵי הָאֲנָשִׁים וְגו'.

גֵיהֶנֶם לְמַעְלָה לְאוֹתָם פּוֹשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁעֲבָרוּ עַל מִצְוֹת הַתּוֹרָה וְלֹא חִזְרוּ בְּתִשׁוּבָה שְׁדוּחִים
אוֹתָם לְחוּץ עַד שִׁיקְבְּלוּ עֲנָשָׁם. וְהוֹלְכִים וְסוֹבְבִים כָּל הָעוֹלָם שְׁנַאֲמַר (תהלים יב) סָבִיב רֶשָׁעִים
יִתְהַלְכוּ. וְשֵׁם נְדוּנִים שְׁנִים עֶשְׂרֵת חֲדָשׁ, לְאַחַר כֵּן מְדוּרָם עִם אוֹתָם שֶׁקִּבְּלוּ עֲנָשָׁם בְּמוֹתָם כָּל
אֶחָד וְאֶחָד כְּפִי הַמָּקוֹם הִרְאוּ לוֹ.

וְהִרְשָׁעִים שֶׁל הָעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת נְדוּנִים תְּמִיד בְּאֵשׁ וּבַמַּיִם וְשׁוֹב אֵינָם עוֹלִים שְׁנַאֲמַר
וְאִשָּׁם לֹא תִכְבְּהָ. מִשְׁפַּט הִרְשָׁעִים בְּגֵיהֶנֶם כְּמָה דְכְּתִיב וַיִּי הַמַּטִּיר עַל סְדוּם וְעַל עַמּוֹרָה גְּפָרִית
וְאִשׁ וְגו' וְשׁוֹב אֵינָם עוֹלִים וְלֹא יִקוּמוּ לְיוֹם הַדִּין שְׁנַאֲמַר (דברים כט) אֲשֶׁר הִפְקֵד יְיָ בְּאִפּוֹ וּבְחַמְתּוֹ,
כְּאִפּוֹ בְּעוֹלָם הַזֶּה. וּבְחַמְתּוֹ בְּעוֹלָם הַבָּא.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק כְּהֵאִי גְּוֹנָא אֵית גַּן עֵדֵן לְמַעְלָה וְאֵית גַּן עֵדֵן לְמַטָּה. אֵית גֵיהֶנֶם לְמַטָּה וְאֵית גֵיהֶנֶם
לְמַעְלָה. אָמַר רַבִּי יִצְחָק הִרְשָׁעִים שֶׁקִּלְקְלוּ בְרִית מִיָּלָה שְׁבָתָם וְחִלְלוּ שְׁבֵת בְּפַרְהֶסְיָא וְחִלְלוּ אֶת
הַמוֹעֵדוֹת וְשִׁכְּפְרוּ בַתּוֹרָה וְשִׁכְּפְרוּ בְּתַחֲתֵת הַמַּתִּים וּבְדוּמָה לָהֶם יוֹרְדִים לְגֵיהֶנֶם שְׁלִמַטָּה וְנְדוּנִים
שֵׁם וְשׁוֹב אֵינָם עוֹלִים.

אֲבָל יִקוּמוּ לְיוֹם הַדִּין וְיִקוּמוּ לְתַחֲתֵת הַמַּתִּים, וְעֲלִיָּהֶם נְאָמַר (דניאל יב) וְרַבִּים מִיִּשְׂרָאֵל אֲדַמַּת עֶפְרַיִם
יִקְיִצּוּ אֱלֹהִים לְחַיֵּי עוֹלָם וְגו'. וְעֲלִיָּהֶם נְאָמַר (ישעיה סו) וְהָיוּ דְרָאוֹן לְכָל בְּשָׂר. מַה דְרָאוֹן, דִּי רָאוֹן,
שֶׁהַכֵּל יֵאמְרוּ דִּי בְרֵאֲמִיתָם. וְעַל הַצְּדִיקִים שְׁבִישְׂרָאֵל נְאָמַר (ישעיה ס) וְעַמּוּד כָּלֵם צְדִיקִים וְגו'. (ע"כ
מדרש הנעלם).

ויי המטיר על סדום ועל עמורה וגו'. רבי חניא פתח (ישעיה יג) הנה יום יי בא אכזרי וגו'. הנה יום יי בא, דא ביי דינא לתתא. בא כמה דאתמר. הפאה אלי עשו. בגין דלא עביד דינא עד דעאל ונטיל רשו, פגוונא דא קוז כל בשר בא לפני.

דבר אחר הנה יום יי בא. דא הוא מתפלא לתתא כד נטיל נשמתא, פגיני כד אכזרי ועברה. לשום הארץ לשמה, דא סדום ועמורה. וחטאיה (דף קז ע"ב) ישמיד ממנה. אלין יתבי ארעא. מה כתיב בתריה פי כוכבי השמים וכסיליהם וגו'. דהא מן שמיא אמטר עליהון אשא, ואעבר לון מן עלמא. לבתר מה כתיב אוקיר אנוש מפו וגו'. דא אברהם דקדשא בריה הוא סליק ליה על כל בני עלמא.

רבי יהודה אוקים לון להני קראי ביומא דאתחרב פי מקדשא, דבתהוא יומא אתחשכו עלאי ותתאי, ואתחשכן שמיא וכוכביא. רבי אלעזר מוקים להני קראי ביומא דיוקים קדשא בריה הוא לכנסת ישראל מעפרא, ודהוא יומא יתידע לעילא ותתא, דכתיב, (זכריה יד) והיה יום אחד הוא יודע ליי. ודהוא יומא יומא דנוקמא איהו, דימין קדשא בריה הוא לנקמא משאר עמין עובדי עבודת פוכבים ומזלות.

וכד קדשא בריה הוא יעביד נוקמין בשאר עמין עובדי עבודת פוכבים ומזלות, פדין אוקיר אנוש מפו דא מלכא משיחא דיסתלק ויתיקר על כל בני עלמא, וכל בני עלמא יפלחון ויסגדון קמיה דכתיב, (תהלים עב) לפניו יכרעו ציים וגו' מלכי תרשיש וגו'. תא חזי, אף על גב דנבואה דא אתמר על בבל, בכולא אתמר. דהא חמינן בהאי פרשתא דכתיב פי ירחם יי את יעקב. וכתיב ולקחום עמים ויהיאים אל מקומם.

ויי המטיר על סדום. דא דרגא דבי דינא לתתא דנטיל רשו מעילא. רבי יצחק אמר דעבד דינא ברחמי. דכתיב מאת יי מן השמים. בגין לאשתפחא דינא ברחמי. ואי תימא מאי רחמי הכא דכתיב ויהי בשחת אלהים את ערי הכפר ויזכר אלהים את אברהם וגו'. ולבתר נפקו מניה תרין אומין שלמין, וזכה דנפיק מניה דוד ושלמה מלכא.

חמי מה כתיב ויהי כהוציאם אותם החוצה ולאמר וגו'. תא חזי בשעתא דדינא שרי בעלמא, דא אתמר דלא ליבעי לבר נש לאשתפחא בשוקא, בגין דכיון דשריא דינא לא אשגח בין זכאה וחיבא, ולא בעי (לאסתפלא) לאשתפחא תפון. והא אתמר דבגין כד אסתים נח פתיבה ולא ישגח בעלמא בשעתא דדינא יתעביד. וכתיב (שמות יב) ואתם לא תצאו איש מפתח ביתו עד בקר עד דיתעביד דינא. ובגין כד ויאמר המלט על נפשך אל תביט אחריך וגו'.

רבי יצחק ורבי יהודה הוו אזלי בארעא. אמר רבי יהודה לרבי יצחק דינא דעביד קדשא בריה הוא במבול ודינא דסדום, תרווייהו דינין דגיהנם הוו בגין דחייבי גיהנם אתדנו במיא ובאשא.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק סְדוּם בְּדִינָא דְגִיְהִנְסִים אֲתֵדָן, דְּכִתְיִב וַיִּי הַמָּטִיר עַל סְדוּם וְעַל עַמּוּזָה גַּפְרִית וְאִשׁ
מֵאֵת יְיָ מִן הַשָּׁמַיִם. דָּא מִסְטָרָא דְמֵיָא וְדָא מִסְטָרָא דְאִשָּׁא. דָּא וְדָא הוּא דִינָא דְגִיְהִנְסִים, וְחֵיבִין
דְּגִיְהִנְסִים בְּתֵרִין דִּינִין אֱלֹוִי אֲתֵדָנוּ.

אָמַר לִיהִ דִּינָא דְחֵיבִי דְגִיְהִנְסִים תְּרִיסַר יְרַחֵי, וְקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא סְלִיק לֹון מְגִיְהִנְסִים, וְתַמָּן מִתְּלַבְּנִין
וַיִּתְבִּין לְתַרְעָא דְגִיְהִנְסִים, וְחֵמָאן אַנְוִן חֵיבִין דְּעָאֲלִין וְדִנִּין לֹון תַּמָּן, וְאַנְוִן תַּבְּעֵי רַחֲמֵי עַלְיֵיהוּ.
וְלְבַתֵּר קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חֵיִים עַלְיֵיהוּ וְאֵעִיל לֹון לְדוּכְתָא דְאַצְטְרִיךְ לֹון. מַהֲהוּא יוֹמָא וְלְהִלְאָה
גּוֹפָא אֲשֵׁתְכֶךָ בְּעַפְרָא וְנִשְׁמַתָּא יְרֵתָא (דף קח ע"ב) אֲתֵרָה בְּדַחֲזֵי לָהּ.

תָּא חֲזִי דְהָא אֲתֵמַר דְּאִפִּילוּ אַנְוִן בְּנֵי טוֹפְנָא לָא אֲתֵדָנוּ אֱלָא בְּאִשָּׁא וּמֵיָא. מֵיָא קִרְיָן נַחְתֵי
מְלַעֲיָלָא, וּמֵיָא רְתִיחִן סְלָקֵי מִתַּתָּא כְּאִשָּׁא. וְאֲתֵדָנוּ בְּתֵרֵי דִינִין, בְּגִין דִּינָא דְלַעֲיָלָא הָכִי הָוָה,
בְּגִין כֶּךָ בְּסְדוּם גַּפְרִית וְאִשׁ.

אָמַר לִיהִ אֵי יְקוּמוּן לְיוּם דִּינָא. אָמַר לִיהִ הָא אֲתֵמַר. אַבְל אֱלֹוִי דְסְדוּם וְעַמּוּזָה לָא יְקוּמוּן,
וְקִרָא אוֹכַח דְכִתְיִב, (דברים כט) גַּפְרִית וּמְלַח שְׂרָפָה כָּל אֶרֶצָה לָא תִזְרַע וְלֹא תַעֲמִיחַ וְגו'. אֲשֶׁר
הִפְּךָ יְיָ בְּאִפּוֹ וּבַחֲמָתוֹ. אֲשֶׁר הִפְּךָ יְיָ, בְּעַלְמָא דִּין. בְּאִפּוֹ, בְּעַלְמָא דְאֵתִי. וּבַחֲמָתוֹ, בְּזַמְנָא דְזַמִּין
קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַחֲזִיא מִתְּיָא. אָמַר לִיהִ תָּא חֲזִי, כַּמָּה דְאַרְעָא דְלַהוֹן אֲתַאבִּיד לְעֵלַם וְלַעֲלָמֵי
עַלְמָיָא, הָכִי נָמִי אֲתַאבִּידוּ אַנְוִן לְעֵלַם וְלַעֲלָמֵי עַלְמָיָא.

וְתָא חֲזִי, דִּינָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דִינָא לְקַבֵּל דִּינָא. אַנְוִן לָא הָוָה תֵּיבִין נַפְשָׁא דְמִסְפְּנָא
בְּמִיכְלָא וּבְמִשְׁתַּתָּא, אוֹף הָכִי קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא אֲתִיב לֹון נַפְשֵׁיהוּ לְעַלְמָא דְאֵתִי. וְתָא חֲזִי,
אַנְוִן אֲתַמְנַעוּ מְצַדְקָה דְאַקְרִי חֵיִים, אוֹף קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְנַע מְנִיְהוּ חֵיִים בְּעַלְמָא דִּין וּבְעַלְמָא
דְאֵתִי. וּכְמָה דְאַנְוִן מְנַעוּ אֶרְחִין וְשְׁבִילִין מִבְּנֵי עַלְמָא, הָכִי נָמִי קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְנַע מְנִיְהוּ
אוֹרְחִין וְשְׁבִילִין דְרַחֲמֵי לְרַחֲמָא עַלְיֵיהוּ בְּעַלְמָא דִּין וּבְעַלְמָא דְאֵתִי.

רַבִּי אַבָּא אָמַר בְּלָהוּ בְּנֵי עַלְמָא יְקוּמוּן, וְיְקוּמוּן לְדִינָא וְעַלְיֵיהוּ כְּתִיב, (דניאל יב) וְאֵלֶּה לַחֲרָפוֹת
לְדַרְאוֹן עוֹלָם. וְקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְאַרִי דְרַחֲמִין אִיהוּ, בִּינוֹן דְדָן לָהּ בְּהַאי עַלְמָא וְקַבִּילוּ דִינָא,
לָא אֲתֵדָנוּ בְּכָלְהוּ דִינִין.

אָמַר רַבִּי חֵיָא כְּתִיב וַיִּשְׁלַח אֶת לוֹט מִתּוֹךְ הַחֲפָכָה וְגו'. מַהוּ בְּהַפְּךָ אֶת הָעָרִים אֲשֶׁר יָשַׁב בָּהֶן
לוֹט. אֱלָא בְּכָלְהוּ עֵבֶד דִּינִירִיה לֹוט, דְּכִתְיִב וְלוֹט יָשַׁב בְּעָרֵי הַכְּפֹר וַיִּאָּהֵל עַד סְדוּם. (וכְּתִיב אֲשֶׁר
יָשַׁב בָּהֶן לוֹט. אֱלָא וְדָא בְּכָלְהוּ עֵבֶד דִּינִירִיה) וְלָא קַבִּילוּ לִיהִ, פֶּר דְּמִלְךָ סְדוּם קַבִּיל לִיהִ (דף קח ע"ב) בְּסְדוּם
בְּגִינִיה דְאַבְרָהָם:

וְתַבְט אֲשֵׁתוֹ מְאַחֲרֵיו, מְאַחֲרִיהּ מִיבְעֵי לִיהִ, אֱלָא מִבְּתֵר שְׁכִינְתָּא. רַבִּי יוֹסִי אָמַר מִבְּתֵרִיהּ דְלוֹט,
דְּמַחְבְּלָא אֲזִיל אֲבַתְרִיהּ, וְכִי אֲבַתְרִיהּ אֲזִיל, וְהָא הוּא שְׂדֵר לִיהִ, אֱלָא בְּכָל אֲתֵר דְהָוָה אֲזִיל לוֹט
אֲתַעֲבַב מִחְבְּלָא לְחַבְּלָא, וְכָל אֲתֵר דְאַזִּיל כְּבָר וְשְׁבִיק לְאַחֲזִירִיה הָוָה מְהַפְּךָ לִיהִ מְחַבְּלָא.

וּבְגִין כֵּן אָמַר לִיהוָה אֵל תַּבִּיט אַחֲרַיָּךְ דִּהָא אֲנָא אַחֲבִיל בְּתַרְךָ, וְעַל דָּא כְּתִיב וַתַּבִּיט אֶשְׁתּוֹ מֵאַחֲרָיו וַחֲמַת מִחֲבָלָא. כִּדִּין וַתְּהִי נֹצֵיב מְלַח. דִּהָא בְּכָל זְמַנָּא דְמִחֲבָלָא לֹא חֲמֵי אֲנַפְוֵי דְכַבֵּר נֶשׁ (נ"א אַחֲמֵי אֲנַפְי לְכַר נֶשׁ) לֹא מִחֲבִיל לִיהוָה. כִּיּוֹן דְּאֶתְתִּיבָה אַחֲדֵרַת אֲנַפְהָא לְאַסְתַּכְלָא אַבְתְּרִיהָ מִיַּד וַתְּהִי נֹצֵב מְלַח.

רַבִּי אֲלֶעָזָר וְרַבִּי יוֹסִי הוּוּ קְיָיְמֵי יוֹמָא חַד וְעַסְקֵי בְּהַאי קְרָא, אָמַר רַבִּי אֲלֶעָזָר כְּתִיב, (דְּבָרִים ח) אֶרֶץ אֲשֶׁר לֹא בְּמִסְפְּנוֹת תֹּאכַל בָּהּ לֶחֶם, לֹא תַחֲסֹר כָּל בָּהּ. הַאי בָּהּ תְּרֵי זְמַנֵּי אַמְאֵי. אֲלֵא הָא אַתְמָר דְּקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא פְּלִיג כָּל עַמִּין וְאַרְעָאן לְמַמְנֵן שְׁלִיחוֹן, וְאַרְעָא דִּישְׂרָאֵל לֹא שְׁלִיט בָּהּ מְלֶאכְאָא וְלֹא מְמַנָּא אַחְרָא אֲלֵא אִיהוּ בְּלַחֲדוּי, בְּגִין כֵּן אֲעִיל לְעַמָּא דְלֹא שְׁלִיט בְּהוּ אַחְרָא לְאַרְעָא דְלֹא שְׁלִיט בָּהּ אַחְרָא.

תָּא חַזִּי, קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְהִיב מְזוֹנָא תַּמָּן בְּקַדְמִיתָא וּלְבַתֵּר לְכָל עַלְמָא. כָּל שְׂאֵר עַמִּין עוֹבְדֵי עַבְדוּת פּוֹכְבִים וּמְזֻלּוֹת בְּמִסְפְּנוֹת, וְאַרְעָא דִּישְׂרָאֵל לֹא חֲבֵי, אֲלֵא אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אַתָּן בְּקַדְמִיתָא וּלְבַתֵּר כָּל עַלְמָא.

וּבְגִין כֵּן אֶרֶץ אֲשֶׁר לֹא בְּמִסְפְּנוֹת תֹּאכַל בָּהּ לֶחֶם. אֲלֵא בְּעַתִּירוֹ בְּסַפּוּקָא דְכִלְא תֹאכַל בָּהּ וְלֹא בְּאַתֵּר אַחְרָא. בָּהּ בְּקוֹדֶשָׁא דְאַרְעָא, בָּהּ שְׂרִיא מְהִימְנוּתָא עֲלֵאָהּ. בָּהּ שְׂרִיא בְּרַכְתָּא דְלַעֲיִלָּא, וְלֹא בְּאַתֵּר אַחְרָא.

תָּא חַזִּי כְּתִיב כִּנֵּן יִי פְּאַרְץ מִצְרַיִם. עַד הֵכָא לֹא אַתְיַדַע גֵּן יִי אִי הוּא אֶרֶץ מִצְרַיִם, וְאִי אִיהוּ אֶרֶץ סְדוּם, (דף קט ע"א) וְאִי אִיהוּ גֵן יִי דְאַקְרִי גֵן עַדוֹן. אֲלֵא כִּנֵּן יִי דְאִית בֵּיה סַפּוּקָא וְעַדוֹנָא דְכִלְא, חֲבֵי נְמֵי הוּוּ סְדוּם וְחֲבֵי נְמֵי מִצְרַיִם. מַה גֵּן יִי לֹא אַעֲטְרִיךְ בַּר נֶשׁ לְאַשְׁקָאָה לִיהוָה, אֹרְף מִצְרַיִם לֹא אַעֲטְרִיךְ אַחְרָא לְאַשְׁקָאָה לִיהוָה, בְּגִין דְּנִילוּס אִיהוּ אֲסִיק וְאַשְׁקֵי לְכָל אַרְעָא דְמִצְרַיִם.

תָּא חַזִּי, מַה כְּתִיב, (זכריה יד) וְהָיָה אֲשֶׁר לֹא יַעֲלֶה מֵאֵת מִשְׁפַּחַת הָאָרֶץ אֶל יְרוּשָׁלַם וְגו'. דָּא הוּא עוֹנֶשָׁא דְלַחֲזוֹן דְּאַתְמַנַע מְנַהוֹן מְטָרָא, מַה כְּתִיב וְאִם מִשְׁפַּחַת מִצְרַיִם לֹא תַעֲלֶה וְלֹא בָּאָה וְגו'. חֲמֵי דְלֹא כְּתִיב וְלֹא עֲלִיהֶם יְהִיָה הַגֶּשֶׁם, בְּגִין דְּלֹא נַחֲיַת מְטָרָא לְמִצְרַיִם וְלֹא אַעֲטְרִכֵּן לִיהוָה, אֲלֵא עוֹנֶשָׁא דְלַחֲזוֹן מַה הוּא דְכְּתִיב, (זכריה יד) וְזֹאת תִּהְיֶה הַמַּגִּפָּה אֲשֶׁר יִגּוֹף יִי אֶת כָּל הַגּוֹיִם וְגו'. בְּגִין דְּמִצְרַיִם לֹא צְרִיכִין לְמְטָרָא. אֹרְף סְדוּם מַה כְּתִיב בֵּיה כִּי כָלָה מִשְׁקָהּ, כָּל עַדוֹנֵי דְעַלְמָא הוּוּ בָּהּ, וְעַל דָּא לֹא בְּעָאן דְּכִנֵּי נֶשׁא אַחֲרֵינֵן יַתְעַדְנֵן בָּהּ.

רַבִּי חֲמֵי אָמַר אֲנִי הוּוּ חֲמִיבִין מְגַרְמִיָּהוּ וּמְמַמְוִנְהוֹן, דְּכָל בַּר נֶשׁ דְּאִיהוּ צַר עֵינָא לְגַבֵּי מִסְפְּנָא, יְאוּת הוּא דְלֹא יַתְקִיִם בְּעַלְמָא. וְלֹא עוֹד אֲלֵא דְלִית לִיה חַיִּים לְעַלְמָא דְאַתֵּי. וְכָל מָאן דְּאִיהוּ וַתְּרֵן לְגַבֵּי מִסְפְּנָא יְאוּת הוּא דִּיתְקִיִם בְּעַלְמָא, וְיַתְקִיִם עַלְמָא בְּגִינֵיהּ, וְאִית לִיה חַיִּים וְאוֹרְכָא דְחַיִּי לְעַלְמָא דְאַתֵּי:

סתרי תורה

תוספתא קטורי רמאי, הורמני דבדורי. (נ"א דבורי ונ"א דבוריני) חפמיז בסכלתנו, יסתכלון למנדע, בשעתא דרישא חוורא אתקין פרסיא על גבי סמכין דאבנין דמרגליטון טבון. בין אנון אבנין אית חד מרגליטא שפירא בחיזו יאה בריוא קומטרא דקנטרא (נ"א דקנטרא) דמלהטא בע' גוונין, אנון ע' גוונין מלהטון לכל סטר.

אלין שבועין מתפרשאן מגו תלת גוונין. אלין זיקין זיקין דנציצין לארבעה סטרי עלמא, הכא איתא זיקא תקיפא דסטר שמאלא דאתאחיד בשמאי. אנון גוונין שבועין (דניאל ז) דינא יתיב וספרין פתיחו. מהכא נפקי גירין וסייפין ורומחין ואשא דקוסטרא. ואתאחיד אשא תקיפא דנפקא משמים ביה, וכד אתאחד אשא עלאה באלין דלתתא, לית מאן דיכיל לאתבר רוגזא ודינא.

עינין להטין פטיסין דנורא, נחית בהו לעלמא. ווי מאן דאערע ביה, חגיר חרצין (ס"א חרצין), איהו חרפא שננא בידיה, לא חיים על טב ועל ביש. דהא (ס"א פסקא) פתקא דאנון שבועין ברשו דאתאחיד ההוא סטרא דשמאי נחית בידיא שמאלא בכמה דינין, אתהפך בכמה גוונין, תפוך בכל יומא, איהו אקרי כרם זלת דמתקנא לגבי בני אדם. כל גוונין דכלי זעמו דקודשא פריד הוא ביה אתחזין. ואנון יתבין פרומי דעלמא, ובני נשא בסכלותא דלהון לא משגחי בהון. גפרית ואש התוכא דמאי ואשא דמתהתכי מן שמאי אתאחדו דא בדא ונחת על סדום. ווי לחייבא דלא משגיחין על יקרא דמאריהון:

א עשרה שמקון גליפן בהורמנותא דמלכא. (פירוש השם במלואו עשר אותיות יו"ד ה"א וי"ו ה"א). ב עשר אנון וסקלון לחושפן סגין. (פי' יוד עולה כ', יוד הא עולה כ"ו, יוד (נ"ל הה וו) הא ויו עולה מ"ב, י' יד' יד' יהודה' עולה ע"ב). ג שבועין (הם ע"ב ונקראים ד' מחנות שכניה והם למטה ממלכות). גוונן מלהטי לכל סטר. נפקי מגו שמקון דאגליף רזא דע' שמקון דמלאכיא. דאנון פרזא דשמאי.

ואנון מיכאל גבריאל רפאל נוראל. קמ"ץ "קדומיאל" מלכיאל "צדקיאל. פת"ח "פדאל" תומיאל "חשדיאל. צר"י "צדקיאל" רזיאל "יופיאל. סגו"ל "סטוריה" גזריאל "ותריאל (נ"א ורדיאל) "למואל. חר"ק "חזקיאל" רהטיאל "קדשיאל. שב"א "שמעאל" ברכיאל (נ"א שכניאל ונ"א ברקיא"ל) "אהיאל. חל"ם חניאל"ל "להדיאל" מחניאל. (נ"א ח"ניאל ל"עדיאל מ"לכיאל). "עניאל ענאל אהניאל רחמיאל עזריאל (נ"א ש"בנאל ר"ומיאל ק"דומיאל. שר"ק. חכמיאל רמיאל קרשיאל. חר"ק) סנניה ודרגזיה רסיסיאל דומיאל "חוניאל" זכריאל "ואריאל" ה"ינאל ד"נדאל ג"דיאל ב"דאל א"נפיאל ועדי"אל, אדנ"י על פלהו. ד (פירוש כשע"ב מלאכים מתחברין במלכות או נקרא מלכות הוא ובית דינו בלשון וד').

השלמה מההשמטות (סימן מ"ט)

"אהניאל" ברקיעל "גדיאל" דומיאל "הדריאל" ודרגזיה "זהריאל" "חניאל" "טהריאל" "יעזריאל"
"ברעיאל" "למדיאל" "מלכיאל" "נהריאל" "סניה" "ענאל" "פתחיאל" "צוריאל" "קנאל" "רמיאל" "שעריאל"
"תבכיאל":

סדר תשר"ק

"תפוריא" "שכניאל" "רנאל" "קמריה" "צוריה" "פסיסיה" "עיריאל" "סמכיאל" "נריאל" "מדוניה" "לסניה"
"כמסריה" "יריאל" "טסמסיה" "חניאל" "זכראל" "ודריאל" "הניאל" "דנבאל" "גדיאל" "בדאל" "אדירירון"
אדני על כולדו וכו': (עד כאן מההשמטות)

כד מתחפרן פלהו כחדא ברזא חדא בחילא עלאה, כדין אקרי ויהוה פלא בכללא חדא. מאת
יי מן השמים, שמה קדישא דאתגלה בע' שמהן אחרנין רזא דשמים. ואלין אנון שבועין דשליטין
על אלין ע' דינין רזא דיהוה, ואלין שבועין שמהן בקדושה יהוה שמים. ה (פירוש שם של ע"ב גשרים
היוצא מפסוק ויסע ויבא ויט אלו הם נקראים שמים, ואותם ע"ב מלאכים של מטה במלכות מקבלים מע"ב של מעלה, ונוטלין
מהן).

אלין נטלין מאלין ויהוה. ו (פירוש מלכות מתפארת). נטיל מאת יהוה דא מן דא. ז (פירוש סוד של אותן
ע"ב שמות הוא שם יהוה, והוא הרוכב עליהן כנשמה לגוף). ואלין תלנין מאלין, תפאין בעלאין, וכלא קשורא
חדא. ובהאי קדשא ברין הוא אשתמודע ביקריה. ח (פירוש ע"ב מלאכים של מטה מתחברים בע"ב שמות
של מעלה הנקראים שמים). שמים דאנון ע' רזא יהוה, דא איהו ברזא דשבועין ותריין שמהן ואלין אנון
דנפקי מן ויסע ויבא ויט.

וה"ו יל"י סי"ט על"ם מה"ש ל"ה אב"א כה"ת הז"י אל"ד לא"ו הה"ע. חלק ראשון ברין שם
כבוד מלכותו לעולם ועד יז"ל מב"ה הר"י הק"ם לא"ו כל"י לו"ו פה"ל גל"ך יי"י מל"ה חה"ו.
חלק שני ברין שם כבוד מלכותו לעולם ועד נת"ה הא"א יר"ת שא"ה רי"י או"ם לכ"ב וש"ר
יח"ו לה"ח כו"ק מג"ד. חלק שלישי ברין שם כבוד מלכותו לעולם ועד אנ"י חע"ם רה"ע יי"ז
הה"ה מי"ך וז"ל יל"ה סא"ל ער"י עש"ל מי"ה. חלק רביעי ברין שם כבוד מלכותו לעולם ועד
וה"ו דנ"י הח"ש עמ"ם ננ"א ני"ת מב"ה פו"י נמ"מ יי"ל הר"ח מצ"ר. חלק חמישי ברין שם כבוד
מלכותו לעולם ועד ומ"ב יה"ה ענ"ו מח"י דמ"ב מנ"ק אי"ע חב"ו רא"ה יב"מ הי"י מו"ם, חלק
שישי ברין שם כבוד מלכותו לעולם ועד.

ואלין אנון שבועין שמהן דשליטין על שבועין דרגין תפאין רזא ויהוה. אלין שבועין שמהן יהוה
רזא דאקרי שמים. שבועא רקייעין אנון דשליטין לשבועין שמהן שמה קדישא, ודא איהו ויהוה
המטיר. מאת יהוה מן השמים.

סתרא דסתרין לחכימין אתמסר. שמה דא דאקרי שמים מניה אתפרי סתרא דאקרי אדם.
חשבון שייפי גופא דאנון חושבון מאתן וארבעין ותמנא שייפין. חשבון אתוהי מאתן ושית סרי,

שָׁמָא דָּא דַּאיְהוּ רְזָא וְסִתְרָא כְּלָלָא דְכָל אוֹרֵייתָא בְּכ"ב אֲתוּוֹן וְעֶשְׂרֵי אַמְיָרוֹן, בְּגִין דְּהָא שָׁמָא דָּא
מֵאֲתָן וְשִׁית סְרִי אֲתוּוֹן וְתִלְתִּין וְתִרְיִן שְׁבִילֵין דְּאֲתְכַלִּילֵן בֵּיהּ, הָא מֵאֲתָן וְאַרְבַּעִין וְתִמְנִיא שְׁיִפִּין
דְּגוּפָא.

רְזָא דְאַקְרִי אָדָם דְּשִׁלִּיט עַל בְּרִסְיָא. רְזָא דְשִׁבְעִין דִּלְתַתָּא, וְסִתְרָא דָּא דְכִתִּיב (יחזקאל א) וְעַל
דְּמוֹת הַפֶּסַע דְּמוֹת כְּמִרְאֵה אָדָם עָלְיוּ מִלְמַעְלָה, וְדָא הוּא סִתְרָא דְכִתִּיב וַיִּי הַמָּטִיר עַל סְדוֹם וְגו'
מֵאֲתָן יִי מִן הַשָּׁמַיִם. וְכִלְיָא חַד וּמְלָה חֲדָא, וְסִתְרָא חֲדָא לְחַכְמֵי לְבָא אֲתַמְסַר, זְפָאָה (ד"א ל"ג איהו)
חִוּלְקָהוֹן בְּעֵלְמָא דִּין וּבְעֵלְמָא דְאֲתִי.

סְדוֹם גְּזֵר דִּינָא דְלָהוֹן עַל דְּמִנְעוּ צְדָקָה מִנִּיְהוּ, כְּמָא דְאֲתִי אָמַר, (יחזקאל יו) וַיֵּד עֲנִי וְאָבִיוֹן לֹא
הִחֲזִיקָה. וּבְגִין כִּךְ דִּינָא לֹא הָוָה אֱלֹא מִן שָׁמַיִם. צְדָקָה וְשָׁמַיִם כְּלָלָא חַד וּכְתִיב, (תהלים קח) כִּי גָדוֹל
יַעַל שָׁמַיִם חֲסֵדָה, וּבְגִין דִּתְלָא צְדָקָה בְּשָׁמַיָה (נ"א בְּשָׁמַיִם) דִּינָא הוּא מִשָּׁמַיִם דְּכִתִּיב מֵאֲתָן יִי מִן
הַשָּׁמַיִם.

דִּינָא דִּישְׂרָאֵל מֵהָאֵי אֲתֵר דְּכִתִּיב, (איכה ד) וַיִּגְדֵּל עוֹן בֵּת עַמִּי מִחַטָּאת סְדוֹם. וְאַקְרִי יְרוּשָׁלַם
אַחֹת לְסְדוֹם כְּמָא דְאֲתִי אָמַר, (יחזקאל יו) הִנֵּה זֶה הָיָה עוֹן סְדוֹם אַחֹתָהּ, וְדִינָהוֹן הָוָה מִן שָׁמַיָא
דִּינָא חֲדָא כְּסְדוֹם עַל דְּמִנְעוּ צְדָקָה מִנִּיְהוּ. בַּר דְּדָא אֲתַהֲפֵךְ וְדָא אֲתַתְּרַב, דָּא אֵית לָהּ תְּקוּמָה,
וְדָא לֵית לָהּ תְּקוּמָה, (ע"כ סתרי תורה).

וַיַּעַל לוֹט מִצְעֵר וַיֵּשֶׁב בְּהַר הָהוּא וּשְׁתֵי בָנוֹתָיו עִמּוֹ וְגו'. מָאֵי טַעְמָא. בְּגִין דְּחָמָא דְהָוָה קָרִיב
לְסְדוֹם וְאַסְתַּלַּק מִתַּמּוֹן. רַבִּי יִצְחָק פֶּתַח (איוב לו) וְהוּא מְסִיבּוֹת מִתְּהַפֵּךְ בְּתַחֲבוּלְתּוֹ לְפַעְלָם וְגו'.
קְדָשָׁא בְרִידָה הוּא מְסַבֵּב סְבוּבִין דְּעֵלְמָא וְאַיִתִּי קוּמְרִין טְהִירִין לְמַעַבְד עוּבְדוֹי, וְלְבַתֵּר מִתְּהַפֵּךְ
לוֹן וְעָבִיד לוֹן כְּגוּוֹנָא אַחְרָא.

וּבְמָה, בְּתַחֲבוּלְתּוֹ, עָבִיד תַּחֲבוּלִין וּמְסַבֵּב סְבוּבִין לְאַפְכָּא לוֹן וְלֹא כְּאֲנֹן קְדָמָאֵי. (דף קט ע"ב)
לְפַעְלָם, בְּגִין פְּעֵלָם דְּבִנֵּי נָשָׂא, כְּמָה דְאֲנֹן עוּבְדִין עוּבְדִין חֲכִי מִתְּהַפֵּךְ לוֹן. כֹּל אֲשֶׁר יַצִּיחַ עַל פְּנֵי
תַּבַּל אַרְצָה. בְּגִין דְּעוּבְדִין דְּבִנֵּי נָשָׂא מִתְּהַפֵּךְ לְאֲנֹן מְסַבּוֹת כְּכֹל מַה דַּאיְהוּ פִּקִּיד לוֹן עַל פְּנֵי תַּבַּל
וְגו'.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר וְהוּא מְסַבּוֹת מִתְּהַפֵּךְ. הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְסַבֵּב סְבוּבִין וְאַיִתִּי עוּבְדִין בְּעֵלְמָא
לְאַתְקִימָא, וְלְבַתֵּר דְּחֻשִּׁיבוּ בְּנֵי נָשָׂא דִּיתְקִימוּן אֲנֹן עוּבְדִין, קְדָשָׁא בְרִידָה הוּא מִתְּהַפֵּךְ לוֹן
לְאֲנֹן עוּבְדִין מִכְּמָה דְהוּוּ בְּקְדָמִיתָא. בְּתַחֲבוּלְתּוֹ. בְּתַחֲבוּלְתּוֹ פְּתִיב כְּהָאֵי אוּמָנָא דְעָבִיד מְאֲנִין
דְּחֻרְסָא. בְּעוֹד דְּהָיָא טִיקְלָא אֲסִתְתַּרְת קַמִּיהָ. חָשִׁיב לְמַעַבְד כְּגוּוֹנָא דָּא עָבִיד. חָשִׁיב לְמַעַבְד
כְּגוּוֹנָא אַחְרָא עָבִיד. מִתְּהַפֵּךְ מְאֲנָא דָּא לְמְאֲנָא דָּא, בְּגִין דְּהָוָא טִיקְלָא אֲסִתְתַּרְת קַמִּיהָ. כִּךְ
קְדָשָׁא בְרִידָה הוּא מִתְּהַפֵּךְ עוּבְדוֹי דַּאיְהוּ עָבִיד.

בְּתַחֲבוּלְתּוֹ חֲסֵר יו"ד, וּמֵאֵן אֵיְהוּ, דָּא בִּי דִינָא לְתַתָּא דַּאיְהוּ טְקֵלָא דְאֲסִתְתַּרְת קַמִּיהָ, וְעַל דָּא
מִתְּהַפֵּךְ מְאֲנִין מְאֲנָא דָּא לְמְאֲנָא אַחְרָא. וְכֹל דָּא כְּפִי פְּעֵלָם דְּבִנֵּי נָשָׂא, אֵי מְטִיבִין בְּנֵי נָשָׂא

כהוראת מו"ר שר בית הזוהר המקובל האלוכי
ר' בנימו שמואל שליט"א

עוֹבְדֵיהוֹן, הַהוּא טָקְלָא דְסַחְרָא אֶסְחָרְת לֹון לְיַמִּינָא, וּבְדִין אֶתְעַבְדוּ עוֹבְדִין בְּעֵלְמָא לְאוֹטְבָא לֹון פְּדָקָא יְאוֹת. וְטִיקְלָא אֶסְחָרְת תְּדִיר וְלֹא שְׂכִידָּה בְּהַהוּא סַטְרָא דְיַמִּינָא וְעֵלְמָא מִתְגַּלְגַּלָּא בִּיה. אֶתּוּ בְנֵי נִשְׂאָ לְאַבְאָשָׂא, (דף קי ע"א) תַּחְבּוּלְתוֹ דְאַסְחָר תְּדִיר וְהוּה קַיִמָּא פְּאַסְחָרוּתָא דְיַמִּינָא, קַדְשָׂא בְּרִידָּה הוּא אֶסְחָר לִיה בְּסַטְרָא דְשְׂמַאלָא וּמִתְפַּךְ מְסֻבּוֹת וּמֵאַנִּין דְּהוּוּ בְּקַדְמִיתָא לְהַהוּא סַטְרָא שְׂמַאלָא.

וּבְדִין טָקְלָא אֶסְחָרָא וְאַתְעַבְדוּ עוֹבְדִין בְּעֵלְמָא לְאַבְאָשָׂא לֹון לְבְנֵי נִשְׂאָ. וְטָקְלָא אֶסְחָר לְהַהוּא סַטְרָא עַד דְּבְנֵי נִשְׂאָ תִּיבִין לְאוֹטְבָא עוֹבְדֵיהוֹן. וְטָקְלָא קַיִמָּא בְּעוֹבְדִין דְּבְנֵי נִשְׂאָ. וְעַל דָּא בְּתַחְבּוּלְתוֹ לְפַעְלָם, וְלֹא קַיִמָּא תְּדִיר.

תָּא חֲזִי, קַדְשָׂא בְּרִידָּה הוּא גַרְם סְבוּבִין וְעוֹבְדִין בְּעֵלְמָא בְּגִין לְמַעַבְד פְּלָא פְּדָקָא יְאוֹת. וּכְלָא נְפָקָא מִעַקְרָא וְשִׂרְשָׂא דְלַעֲיָלָא. אַקְרִיב אַבְרָהָם לְגַבִּיה, נִפְק מַנְיָה יִשְׁמַעֲאֵל דְלָא הוּה אַבְרָהָם גְּזִיר כַּד נִפְק מַנְיָה, בְּגִין דְּאִיהוּ לְתַתָּא וְלֹא אֲשַׁתְּלִים בְּאֵת קַיִמָּא קַדְשָׂא.

לְבַתָּר קַדְשָׂא בְּרִידָּה הוּא סַבָּב סְבוּבִין בְּתַחְבּוּלוֹתָיו וְאַתְגְּזֹר אַבְרָהָם וְעַאל בְּפִרִית וְאַשְׁתְּלִים בְּשָׁמִיָּה וְאַקְרִי אַבְרָהָם, וְה' עֲלָאָה אֶעְטַרְת לִיה בְּרֹזָא דְמִים מְרוּחַ. כִּיּוֹן דְרֹזָא (דְּבִרֵי הַיָּמִים א) אֲשַׁתְּלִים וְאַתְגְּזֹר, נִפְק מַנְיָה יִצְחָק וְהוּה זְרַעָא קַדְשָׂא וְאַתְקַשֵּׁר לְעֵילָא בְּרֹזָא דְאִשׁ מַמִּים, וְעַל דָּא כְּתִיב, (יִרְמִיָּה ב) וְאַנְכִי נִטְעַתִּיךְ שׁוֹרֵק כְּלָה זְרַע אֱמֶת. וְלֹא אֶתְקַשֵּׁר בְּהַהוּא סַטְרָא אַחְרָא.

תָּא חֲזִי, לוֹט נְפָקוּ מַנְיָה וּמִבְּנִתִּיה תְּרִין אוּמִין מִתְפָּרְשִׁין, וְאַתְקַשְׁרוּ בְּהַהוּא סַטְרָא דְאַתְחֲזִי לֹון, וְעַל דָּא קַדְשָׂא בְּרִידָּה הוּא מְסַבָּב (דף קי ע"ב) סְבוּבִין וּמִגְלַגְלָל גְּלַגְלוּלִין בְּעֵלְמָא דִּיתְעַבִּיד פְּלָא פְּדָקָא יְאוֹת וְיִתְקַשֵּׁר פְּלָא בְּאַתְרִיה.

תָּא חֲזִי, יְאוֹת הָוָה לְלוֹט דְקַדְשָׂא בְּרִידָּה הוּא יִפִּיק מַנְיָה (וּמִבְּנִתִּיה) וּמֵאַתְתִּיה תְּרִין אוּמִין אֱלִין, אָלָא בְּגִין לְאַתְקַשְׁרָא בְּאַתְרֵיהוּ דְאַתְחֲזִי לְהוּ. וְאַתְעַבְדוּ מַגוּ יִנָּא, וְהַהוּא יִנָּא אֲזַדְמִן לְהוֹן בְּמַעְרְתָא הַהִיא לִילָא, וְדָא הוּא רֹזָא דְאַתְעַבְדוּ כְּמָה דְאַתְ אָמַר וַיִּשְׁפָּר מִן חַיִּין וַיִּשְׁפָּר וְהָא אֶתְמַר וְאוּקְמוּהָ.

תָּא חֲזִי, מוֹאָב וְעַמּוֹן אַנְוִן קְרָאן לֹון שְׂמָהוֹן, מוֹאָב מַאָב. רַבִּי יוֹסִי אָמַר בְּכִירָה בְּחַצִּיפוֹ אָמְרָה מוֹאָב, מַאָבָא הוּא. וְהַצְעִירָה גַם הִיא יְלָדָה בֶן וַתְקַרָא שְׁמוֹ בֶן עַמִּי. בְּצַנְיָעוֹ אָמְרָה בֶן עַמִּי. כִּר עַמִּי, וְלֹא אָמְרָה מִמָּאן הוּה.

תָּא חֲזִי, בְּקַדְמִיתָא כְּתִיב וְלֹא יָדַע בְּשִׁכְבָּהּ וּבְקוּמָהּ בּוֹא ו"ו וְנִקְוֵד עַל ו"ו, בְּגִין דְּסִינְעָא דְעֵילָא הָוָה אֲשַׁתְּכַח בְּהַהוּא עוֹבְדָא דְזַמִּין מְלָפָא מְשִׁיחָא לְנִפְקָא מַנְיָה, וּבְגִין כְּךָ אֲשַׁתְּלִים חֲכָא בּוֹא ו"ו. וּבְאַחְרָא כְּתִיב וּבְקַמָּה חֲסֵר וי"ו, בְּגִין דְלֹא נִפְק מִנְיָה חוּלְקָא לְקוּדְשָׂא בְּרִידָּה הוּא כְּהִיא אַחְרָא, וְעַל דָּא כְּתִיב בְּהִיא אַחְרָא קְשִׁישָׂא וּבְקוּמָהּ בּוֹא ו"ו מְלֵא וְנִקְוֵד עֲלָהּ.

רַבִּי שְׂמַעוֹן אָמַר, לֹא יָדַע דְזַמִּין קַדְשָׂא בְּרִידָּה הוּא לְאוּקְמָא מִנְיָה דְּוֹד מְלָפָא וּשְׁלָמָה וְכַל שְׂאֵר מְלָכִין וּמְלָפָא מְשִׁיחָא. תּוּ וּבְקוּמָהּ, דְכְּתִיב בְּרוּת (רוּת ג) וַתִּקַּם בְּטָרָם יִפִּיר אִישׁ אֶת רַעְהוּ וְגו'.

וּבְהִהוּא יוֹמָא הָוָה לָהּ קִימָה וְדָאי (דף קיא ע"א) אֶתְחַבֵּר עִמָּה בְּעֵז לְהַקִּים שֵׁם הַמֵּת עַל נַחֲלָתוֹ, וְאַתְקָם מִנְהָ כָּל הַיָּי מַלְכִין וְכָל עֲלוּיָא דְיִשְׂרָאֵל. וְלֹא יָדַע בְּשִׁכְבָּהּ דְּכֹתִיב וּתְשַׁבֵּב מְרַגְלוֹתָו עַד הַבֶּקֶר. וּבְקוּמָהּ דְּכֹתִיב וּתְקָם בְּטָרָם יִכִּיר אִישׁ אֶת רַעְהוֹ וְגו'. בְּגִין כֹּהּ וּבְקוּמָהּ נְקוּד וּא"ו'.

תָּא חֲזִי, עֲנֻתְנֻתָא דְאַבְרָהָם דִּהָא אֲפִילוּ בְּקַדְמִיתָא כִּד בְּעָא קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַעַבְד דִּינָא בְּסָדוּם לֹא בְּעָא מִנְיָה רַחֲמֵי עַל לֹט (דְהָא), לְבַתָּר דְּכֹתִיב וִירָא וְהִנֵּה עָלָה קִיטָר הָאָרֶץ כְּקִיטָר הַכְּבָשָׁן לֹא תִבַע עָלֶיהָ דִּלּוּט וְלֹא אָמַר עָלֶיהָ לְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּלוּם, אוֹף הָכִי קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לֹא אָמַר לִיה מִיָּדִי, בְּגִין דִּלָּא יַחֲשַׁב אַבְרָהָם דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גִרַע מִזְכוּתֵיהָ כְּלוּם.

וְאִי תִימָא דְאַבְרָהָם לֹא הָוָה חָשִׁיב לִיה לִלּוּט בְּלַבִּיָּה כְּלוּם, הָא מָסַר נַפְשֵׁיהָ לְמִיָּהּ לְאַנְחָא קָרְבָא בְּחַמְשָׁה מַלְכִין תְּקִיפִין, כְּמָה דְאַתָּא אָמַר, (בראשית יד) וַיִּשְׁמַע אַבְרָם כִּי נִשְׁבְּחָה אַחִיו וְגו'. וּכְתִיב וַיַּחֲלַק עֲלֵיהֶם לַיְלָה. וּכְתִיב וַיִּשָּׁב אֶת כָּל הָרָכָשׁ וְגַם אֶת לֹט אַחִיו וּרְכָשׁוֹ חָשִׁיב וְגו'. אֲבָל בְּרַחֲמֵיהֶם דְּרַחֲמֵי בְּרִיךְ הוּא וְחָמָא עוֹבְדוּי דִּלּוּט דִּלָּא כְּשֶׁרֶן כְּדָקָא יְאוּת, לֹא בְּעָא אַבְרָהָם דְּבִגְנִיָּה יִשְׁבּוּק קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּלוּם מְדִילֵיהָ, וּבְגִינֵי כֹהּ לֹא תִבַע עָלֶיהָ רַחֲמֵי לֹא בְּקַדְמִיתָא וְלֹא בְּסוּפָא:

מְדַרְשׁ הַנְּעֻלָּם

וַיַּעַל לֹט מִצְוֶעַר וְגו'. אָמַר רַבִּי אַבְהוֹ, בָּא וִירָאָה מַה פְּתִיב בִּינְצָר הָרַע, תִּדְע לָהּ שְׂאִינֵי מִתְבַּטֵּל לְעוֹלָם מִבְּנֵי אָדָם עַד אוֹתוֹ זְמַן דְּכֹתִיב, (יחזקאל לו) וְהִסְרֹתִי אֶת לֵב הָאָבֶן וְגו'. שְׂאֵף עַל פִּי שְׂרוּאָה בְּנֵי אָדָם נְדוּנִין בְּגִינְהֶם, הוּא בָּא וְחֹזֵר לוֹ אֵצֶל בְּנֵי אָדָם, הָדָא הוּא דְכֹתִיב וַיַּעַל לֹט מִצְוֶעַר. מִצְעָרָה שֶׁל גִּינְהֶם מִשָּׁם עוֹלָה לְפִתּוֹת בְּנֵי אָדָם.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה שְׁלֹשׁ הַנְּהַגוֹת יֵשׁ בְּאָדָם, הַנְּהַגַּת הַשֶּׁכֶל וְהַחֲכָמָה וְזוֹ הִיא פִּתְחַת הַקְּדוּשָׁה. וְהַנְּהַגַּת הַתְּאוּהָ שֶׁהִיא מִתְּאוּהָ בְּכָל תְּאוּת רְעוּת, וְזֶהוּ כֹחַ הַתְּאוּהָ. וְהַנְּהַגָה הַמְּנַהֶגֶת לְבְנֵי אָדָם וּמְחַזְקַת הַגּוּף וְהִיא נִקְרָאת נְפֶשׁ הַגּוּף, אָמַר רַב דִּימִי זְהוּ כֹחַ הַמְּחַזֵּיק.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בָּא וִירָאָה לְעוֹלָם אֵין יִצְרַר הָרַע שׁוֹלֵט אֱלָא בְּאֵלוֹ שְׁנֵי כַחוֹת אֱלִיּוֹן דְּאַמְרוֹן, נְפֶשׁ הַמְּתְאוּהָ הִיא הַרְוּדָפַת אַחַר יִצְרַר הָרַע לְעוֹלָם, מִשְׁמַע דְּכֹתִיב וּתְאָמַר הַבְּכִירָה אֶל הַצְּעִירָה אֲבִינוּ זְקוּן. נְפֶשׁ הַמְּתְאוּהָ הִיא מְעוֹרְרַת אֶת הָאֲחֵרַת וּמְפַתָּה אוֹתָהּ עִם הַגּוּף לְהִדְבֵק בִּינְצָר הָרַע, וְהִיא אוֹמְרַת לְכֹה נִשְׁקָה אֶת אֲבִינוּ יִין וְנִשְׁכְּבָה עִמּוֹ. מַה יֵּשׁ לָנוּ בְּעוֹלָם הַבָּא, גִּלְגֵּל וְנִרְדָּף אַחַר יִצְרַר הָרַע וְאַחַר תְּשׁוּקַת הַמְּדַת הָעוֹלָם הַזֶּה. וּמַה עוֹשׂוֹת, שְׂתִיחֵן מִסְפִּימוֹת לְהִדְבֵק בּוֹ, מַה פְּתִיב וּתְשַׁקִּינֵן אֶת אֲבִיחֵן יִין מִתְּפִטְמוֹת לְהַתְּעוֹרֵר לְיִצְרַר הָרַע בְּאַכִּילָה וּבְשִׁתָּהּ.

וּתְקָם הַבְּכִירָה וּתְשַׁבֵּב אֶת אֲבִיהָ. בְּשִׂאָדָם שׁוֹכֵב עַל מִטָּתוֹ בְּלִילָה, נְפֶשׁ הַמְּתְאוּהָ הִיא הַמְּעוֹרְרַת לְיִצְרַר הָרַע, וּמְהַרְהֵרַת בּוֹ, וְהוּא דְבֵק בְּכָל הַרְהוּר רַע עַד שְׂמִתְעַבְרַת מְעַט (ס"א מִנְיָה) (ד"א ל"ג ע"ל) (נ"א ע"ד) שְׂמִיבִיא בְּלֵב הָאָדָם אוֹתָהּ הַמְּחַשְׁבָה הָרַעָה וְדְבִקָה בּוֹ, וְעַדִּין יֵשׁ בְּלָבוֹ וְלֹא נִגְמַר לְעִשׂוֹתָהּ

עד שזאת המתאנה מעוררת לבח הגוף במתחלה להדבק ביצר הרע ואז הוא תשלום הרעה, הדא הוא דכתיב ותהרין שתי בנות לוט מאביהן.

אמר רבי יצחק מעולם אין יצר הרע מתפתה אלא באכילה ושתייה, ומתוך שמתהיין אז שולט באדם. בצדיק מה כתיב ביה (משלי יג) צדיק אכל לשבע נפשו. ואינו משתפר לעולם, דאמר רבי יהודה האי צורבא מרבנן דמרוי קרינא עליה (משלי יא) נזם זהב באף חזיר. ולא עוד אלא שמחלל שם שמים. מנהג הרשעים מהו (ישעיה כב) הנה ששון ושמחה. היין אז שולט באדם, הרוג בקר ושחוט צאן וגו'. עליהם אמר הכתוב (משלי ה) הוי משכמי בבקר שכר ירדפו וגו'. פדי לעורר ליצר הרע, שאין יצר הרע מתעורר אלא מתוך היין, הדא הוא דכתיב ותשקין את אביהן יין.

אמר רבי אבהו ולא ידע בשכבה ובקומה. פלומר יצר הרע אינו משגיח בה בשכבה בעולם הזה ובקומה לעולם הבא, אלא מתעורר עם פח הגוף לעבד תאותו בעולם הזה. דאמר רבי אבהו בשעה שנגנסין הרשעים בגיהנם מכניסים ליצר הרע לראות בהן, הדא הוא דכתיב ולוט בא צערה לצערה של גיהנם, ונפק ליה מתמן לנסותא לברייתא בדקאמרן. הדא הוא דכתיב ויעל לוט מצוער מצערה של גיהנם.

וישב בהר, אמר רבי יצחק משמע דכתיב בהר מלמד שהוא שם מושבו במקום הר. גוף שהוא חרב בהר דלית ביה טיבותא. ושתי בנותיו עמו. אלו השתי בנות דאמרן. כי ירא לשבת בצוער, יראה וחרדה נופלת עליו בשעה שרואה צער גיהנם שמצערין לרשעים וחושב ששם יהוה, פיון שרואה שאינו נהוץ שם יוצא והולך לפנות בני אדם אחריו.

רב הונא כד הוה דריש לאזתרא לבני אדם, הוה אמר להו בני אסתמרו משליחא של גיהנם, ומאן הוא זהו יצר הרע שהוא שליח של גיהנם.

רבי אבא אמר מאי דכתיב, (משלי ל) לעלוקה שתי בנות הב. אלו שתי בנות לוט דאמרן, שהיא נפש המתאנה, ונפש המשתתפת בגוף הרודפת אחר יצר הרע לעולם.

אמר רבי יהושע פתיב הכא פלוט כי ירא לשבת בצוער, וכתיב התם לעלוקה שתי בנות הב. הר"א בגימטריא הוא עלוק"ה. אמר רבי יצחק אי ירא הוא למאי אתי למטעי ברייתא, אלא כד דרף כל עושה עולה, בשרואה הרע מתירא לפי שעה, מיד חוזר לרשעתו ואינו חושש לבלום, כד יצר הרע בשעה שרואה דין ברשעים ירא, פיון שיוצא לחוץ (לעשות) אינו חושש פלוט.

רבי אבא אמר מהו דאמר ותאמר הבכירה אל הצעירה אבינו זקן. מאי אבינו זקן. זהו יצר הרע שנקרא זקן שנאמר (קהלת ד) מלך זקן וכסיל. שהוא זקן שגולד עם האדם.

דתנינן. אמר רבי יהודה אמר רבי יוסי אותה נפש המתאנה אומרת לאחרת אבינו זקן נרדף אחריו ונדבק בו כשאר כל הרשעים שבעולם. ואיש אין בארץ לבא עלינו, אין איש צדיק בארץ, ואין איש שליט על יצרו, הרבה רשעים בארץ, לית אנו בלחודנא חייבין, נעשה כדרך כל הארץ שהם חייבים, שעד היום דרף כל הארץ הוא. לכה נשקה את אבינו יין, נשמח בעולם הזה,

נֹאכַל וְנִשְׁתָּה וְנִרְוָה חֲמֵרָא וְנִדְבַק בְּאֲבִינוּ בַּיֶּצֶר הָרַע וְנִשְׁכְּבָה עִמּוֹ. וְרוּחַ הַקֹּדֶשׁ צוֹנְחַת וְאוֹמְרַת
(ישעיה כח) גַּם אֱלֹהִים בֵּינָן שָׁגוּ וּבִשְׁכָר תַּעֲנוּ.

אָמַר רַבִּי יְהוֹנָדָה תָּא חַזִּי, מַה כְּתִיב וּתְשַׁקֵּינָךְ אֶת אָבִיִּיךָ יִי. דְּרַךְ הָרְשָׁעִים לְטַעוֹת אַחֲרֵי הַיִּיז לְפִנְק
לַיֶּצֶר הָרַע וְלַעֲזוּרָו, וְעַד שֶׁהוּא שָׁמַח בְּשִׁכְרוֹתוֹ שׁוֹכֵב עַל מִטָּתוֹ, מִיָּד וּתְקַם הַבְּכִירָה וּתְשַׁכַּב
אֶת אָבִיָּהּ. הִיא מְזַמְנַת עִמּוֹ וּמְתַאָּוָה וּמְהַרְהֵרַת בְּכָל הַרְהוּרִים רָעִים, וַיֵּצֵר הָרַע מִתְחַבֵּר עִמָּה
וְנִדְבַק בָּהּ וְאִינוּ מְשַׁגֵּיחַ בָּהּ (ס"א מַהְהוּא זְמַנָּא) מַה הוּא מְמַנְהָ. בְּשִׁכְבָּהּ וּבְקוּמָהּ. בְּשִׁכְבָּהּ בְּעוֹלָם
הַזֶּה וּבְקוּמָהּ לְעֵתִיד לָבֵא. בְּשִׁכְבָּהּ בְּעוֹלָם הַבָּא כְּשֶׁתִּתֵּן דִּין וְחֻשְׁבוֹן. וּבְקוּמָהּ לְיוֹם הַדִּין וְדִכְתִּיב,
(דניאל יב) וְרַבִּים מִיָּשָׁנִי אֲדַמַּת עֶפְרָיִם יִקְיָצוּ וְגו'.

בְּשׁוּם עֲנָן מְאֹלוֹ אֵין מְשַׁגֵּיחַ בָּהּ יֶצֶר הָרַע, אֲלֵא דְבַק בָּהּ וְהִיא נִדְבַקַת בּוֹ, וְלֵאחֲרַי כֵּן מְעוֹרְרַת
לְאַחֲרָא לְאַחֲרֵי שֶׁהַרְהוּרָא גָדוֹל נִדְבַק בַּיֶּצֶר הָרַע, בְּאֵהּ הָאֲחֵרַת וְנִדְבַקַת בּוֹ וּתְשַׁקֵּינָךְ אֶת אָבִיִּיךָ
יִי. כְּמוֹ כֵּן לַעֲזוּרָא לַיֶּצֶר הָרַע וְנִדְבַקַת בּוֹ וְאִזִּי תְשׁוּלֹם הָרַעוֹת לַעֲשׂוֹת וּמְתַעַבְרוֹת שְׁתִּיחֵן מִיֶּצֶר
הָרַע, הֲדָא הוּא דְכְתִיב וּתְהַרִין שְׁתֵּי כְּנוֹת לוֹט מְאֵבִיחֵן.

עַד שֶׁיֵּצֵא לְפַעַל מַעֲשִׂיחֵן זֶה יוֹלְדֵת רְשָׁעָתָהּ וְזֶה יוֹלְדֵת רְשָׁעָתָהּ, וְכֵן דְּרַכְסֵי שֶׁל רְשָׁעִים בְּעֲנָן זֶה
עִם יֶצֶר הָרַע, עַד שֶׁהוֹרֵג לְאָדָם וּמוֹלִיכֵו לְגִיְהֵנָם וּמְכַנְסֵו שָׁם, וְאַחֲרַי כֵּן עוֹלָה מְשֵׁם לְפִתּוֹת לְבַנֵּי
אָדָם כְּמוֹ כֵּן. וּמִי שֶׁמְכִיר בּוֹ נִצַּל מִמֶּנּוּ וְאִינוּ מִתְחַבֵּר עִמּוֹ.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק מְשַׁל לְמַה הַדְּבָר דּוּמָה, לְכַתֵּי לְסַטִּים שֶׁהֵיוּ אוֹרְבִים בְּדַרְכֵים לְגֹזֵל וְלַהֲרֹג לְבַנֵּי
אָדָם, וּמְפַרְיָשִׁים מֵהֶם אֶחָד שֶׁיִּדְעַ לְהַסִּית לְבַנֵּי אָדָם וּלְשׁוֹנוֹ רַךְ, מַה עֲבִיד מְקַדִּים וְהוֹלֵךְ לְקַבְּלָם
וְנַעֲשֶׂה כְעֶבֶד לְפָנֵיהֶם עַד שֶׁמְאַמִּינִים הַטְּפָשִׁים בּוֹ וּבוֹטְחִים בְּאַהֲבָתוֹ וּבְשִׁיחָתוֹ וּשְׂמִיחִים עִמּוֹ,
וּמוֹלִיכֵם בְּחֶלֶק דְּבָרָיו בְּאוֹתוֹ הַדְּרַךְ שֶׁהַלְסָטִים שָׁם, כִּיִּן שֶׁמְגִיעַ עִמָּהֶם לְשָׁם, הוּא הָרֵאשׁוֹן שֶׁהוֹרֵג
בָּם, לְאַחֲרֵי שְׁנוֹתָנָם בְּיַד הַלְסָטִים לְהַרְגָם וְלִקְחַת מְמוֹנָם, וְאַנּוּן צוֹנְחִין וְאַמְרִין וְוִי דְאַצִּיתָנָא לְדִין
וְלְרַכִּיכָא דְלִישְׁנֵיהּ. לְאַחֲרֵי שֶׁהָרְגוּ אֱלֹהִים, עוֹלָה מְשֵׁם וַיֵּצֵא לְפִתּוֹת לְבַנֵּי אָדָם כְּמִתְחַלְלָהּ. הַפְּקָחִים
מַה הֵם עוֹשִׂים בְּשִׁרְוֵאִים לָזֶה יוֹצֵא לְקִרְאָתָם וּמְפַתֵּה לָהֶם, מְפִירִין בּוֹ שֶׁהוּא צוֹרֵה אֶת נַפְשָׁם
וְהוֹרְגִים אוֹתוֹ וְהוֹלְכִים בְּדַרְךְ אַחֲרָת.

כֵּן הוּא יֶצֶר הָרַע יוֹצֵא מִכַּת הַלְסָטִים עוֹלָה מְגִיְהֵנָם לְקַבְּלָא דְבַנֵּי נָשָׂא וּלְפִתּוֹת לָהֶם בְּחֶלֶק
מִתְק דְּבָרָיו, הֲדָא הוּא דְכְתִיב וַיַּעַל לוֹט מִצוּר וַיֵּשֶׁב בְּהַר וְגו'. כְּמוֹ לְסַטִּים לְאַרְבַּ לְבַנֵּי אָדָם,
מַה עוֹשֶׂה עוֹבֵר לְפָנֵיהֶם, וְהַטְּפָשִׁים מְאַמִּינִים בּוֹ וּבְאַהֲבָתוֹ שֶׁהוּא הוֹלֵךְ לְפִתּוֹתָם וְעוֹבֵד לָהֶם
כְּעֶבֶד, שְׁנוֹתֵן לָהֶם נְשִׁים יְפוֹת אֲסוּרוֹת, נוֹתֵן לָהֶם בְּנֵי אָדָם לְהָרַע, מְפָרַק מֵהֶם עַל תּוֹרָה וְעַל
מַלְכוּת שָׁמַיִם. הַטְּפָשִׁים רוֹאִים כֵּן, בּוֹטְחִים בְּאַהֲבָתוֹ, עַד שֶׁהוֹלֵךְ עִמָּהֶם וּמוֹלִיכֵם בְּאוֹתוֹ דְּרַךְ
שֶׁהַלְסָטִים שָׁם, בְּדַרְךְ גִּיְהֵנָם אֲשֶׁר אֵין דְּרַךְ לְנִטּוֹת יָמִין וּשְׂמָאל, כִּיִּן שֶׁמְגִיעַ עִמָּהֶם לְשָׁם, הוּא
הָרֵאשׁוֹן שֶׁהוֹרֵג לָהֶם, וְנַעֲשֶׂה לָהֶם מְלֵאכָה הַמּוֹת וּמְכַנְסֵן לְגִיְהֵנָם, וּמוֹרִידִין לְהוֹן מְלֵאכֵי חַבְלָה,
וְאַנּוּן צוֹנְחִין וְאַמְרִין וְוִי דְאַצִּיתָנָא לְדִין, וְלֵא מְהֵנָא לוֹן.

לְאַחַר כֵּן עֹלָה מִשָּׁם וַיּוֹצֵא לְפָתוֹת לְבָנֵי אָדָם. הִפְקִיחַ בְּשֵׁרוֹאֵי אֹתוֹ מִכִּירִים אֹתוֹ וּמִתְגַּבְּרִים
עָלָיו עַד שְׁשׁוּלְטֵינַן עָלָיו, וְסֹאטֵינַן מִזֶּה הַדֶּרֶךְ וְלוֹקְחֵינַן הַדֶּרֶךְ אַחֲרַת לְהַנְצִיל מִמֶּנּוּ.

רַב יוֹסֵף כֵּד הָיָה נְחִית לְכַבֵּל הָמָא אַנּוּן רַבּוּקִיָּא דִּהְוּ עֵיילִי וְנִפְקִי בִּינֵי נְשִׁי שְׁפִירָן וְלֹא חֲטָאן, אָמַר
לוֹן לֹא מִסְתַּפּוּ אֵלָיִן מִיַּצַּר הָרַע, אָמְרוּ לִיה לֹא מִקּוֹנְדִּיטוֹן בִּישָׁא קִאֲתִינָא, מִקְדוּשְׁתָּא דִּקְדִּישָׁא
אֲתַגְזַרְנָא, דִּאָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב צְרִיךְ אָדָם לְקַדְּשׁ עַצְמוֹ בְּשַׁעַת תְּשֻׁמִּישׁ, וְנִפְקִי מִיָּה בְּנֵי
קְדִישֵׁי בְּנֵי מַעְלֵי דְלֹא מִסְתַּפּוּ מִיַּצַּר הָרַע שְׁנַאֲמַר (ויקרא כ) וְהִתְקַדְּשִׁתֶם וְהִייתֶם קְדוֹשִׁים.

רַבִּי אַבָּא אָמַר מָאִי דְכָתִיב, (יחזקאל כ) וְאֵת שַׁבְּתוֹתַי קִדְּשׁוּ, אֲלֵא אֵינַן עֹנְתֵן שֶׁל תְּלַמִּידֵי חֲכָמִים
אֲלֵא מִשְׁבַּת לְשַׁבַּת, וּמִזְחַר לְהוֹ דְּהוֹאִיל דִּתְשֻׁמִּישׁ הַמְּטָה דְּמַצּוּה הוּא, קִדְּשׁוּ. כְּלוּמַר קִדְּשׁוּ
עַצְמְכֶם בְּשַׁבְּתוֹתַי בַּהֲהוּא תְשֻׁמִּישׁ דְּמַצּוּה.

אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב הָאִי מָאֵן דְּעֵייל לְקַרְתָּא וְחָמֵי נְשִׁי שְׁפִירָן, יִרְכִּין עֵינֵי וַיִּימָא הָכֵי, כְּדִ
(נ"א ס"ה) סְפָאֵן אֵיגְזַר אֵיגְזַרְנָא (קְרִדִּיָּא) קְרִדִּיָּא תְּקִיל פּוּק פּוּק דְּאָבִי קְדִישָׁא דְשַׁבְּתָא הוּא. מָאִי
טַעְמָא דְחִמִּימוֹת דְּאָרְחָא שְׁלַט בֵּיה וַיְכִיל יַצַּר הָרַע לְשִׁלְטָא עָלָיו, (עַד כָּאֵן מְדַרְשׁ הַנְּעֻלָּם)

סְתָרֵי תוֹרָה

וַיַּעַל לוֹט מִצּוּעַר וְגו', מַגּוֹ הוֹרְמְנוּתָא דְּמִלְכָּא, אֲתַפְרָשָׁא מִסְטָרָא דִּימִינָא חַד הַתּוֹכָא דְקַטוּרָא
דְּגוֹלְפָא מִתְדַבְּקָא בְּגוֹ הַתּוֹכָא דְדַהֲבָא מִסְטָרָא דְשִׁמְאָלָא בְּגוֹ מְסַאֲבוּ (דִּי צְרִיָּה) (נ"א וְדִי צְרִיָּה) וְאֲתַעְבִּיד
דְּקַטוּרָא חַדָּא דְאֵילָנָא.

כֵּד בַּעַל יַעֲחֵק לְאֲתַעְרָא בְּעֵלְמָא, בְּתוֹקְפִיָּה דִּדִּינָא קְשִׁיָּא אֲתַתְּקַר וּפְרִישׁ דִּרְגִין מְקִינְמִיָּהוּ,
וְאֲתַתְּקַר אַבְרָהָם וּפְרִישׁ הוּא דְקַטוּרָא חַדָּא דְאֵילָנָא מַגּוֹ הַהוּא מְסַאֲבוּ. הַהוּא נְחֻשׁ קְדַמָּאָה
עָאֵל בְּאַנְפִּיָּה דִּהַהוּא אֵילָנָא, וְאִיהוּ חֲמָרָא דְשִׁתָּא, וְאוֹלִיד תְּרִין דִּרְגִין קְטִירִין דָּא בְּדָא. וְאַנּוּן
דִּרְגִין דְּסַחְרָן בְּסַטְר מְסַאֲבוּ חַד אַקְרִי מְלָכוּ"ם וְחַד אַקְרִי פְּעוּ"ר.

דָּא עֵיטָא דְאֲתַפְסִיָּא וְדָא עֵיטָא דְאֲתַגְלִיָּא. פְּעוּר דְאֲתַגְלִיָּא אִיהוּ וְכָל עוֹבְדוּי בְּאֲתַגְלִיָּא. מְלָכוּ"ם
דְאֲתַפְסִיָּא אִיהוּ וְכָל עוֹבְדוּי בְּאֲתַפְסִיָּא. מֵאֵלִין תְּרִין אֲתַפְרָשָׁן זִנְיִן סְגִיָּאִין לְזַנְיָהוּ, וְסַחְרָן יִמָּא
רַבָּא וְלְכָל אֵלִין סְטָרֵי מְסַאֲבוּ. וְכָל חַד וְחַד שָׁפָּ (נ"א ט"ה) לְדוּכְתִיָּה.

כְּגוֹנוּנָא דָּא אִיהוּ לְתַתָּא. לוֹט אֲתַפְרָשׁ מֵאַבְרָהָם וְשׁוּנֵי דִינִרְיָה בְּאַנְשֵׁי סְדוּם, כֵּד אֲתַעַר דִּינָא בְּהוּ
אַדְפַּר לְאַבְרָהָם וְשָׁלַח לִיה מִתְּמֵן וְאֲתַפְרִישׁ מִנְיָהוּ. יִין אֲשֻׁקִיאֵי לִיה בְּנִתְיָה וְאוֹלִידוּ בְּהוּ תְרִין
אוּמִין, חַד אַקְרִי עֲמוֹן וְחַד אַקְרִי מוֹאָב. חַד בְּאֲתַגְלִיָּא וְחַד בְּאֲתַפְסִיָּא. עֲמוֹן דִּילִיָּה מְלָכוּ"ם
עֵיטָא דְאֲתַפְסִיָּא. מוֹאָב דִּרְגָא דִּילִיָּה פְּעוּ"ר כְּלָא בְּאֲתַגְלִיָּא.

כְּגוֹנוּנָא דָּא בְּנִתְיָה, דָּא אֲמַרְתָּ בֵּן עַמִּי בְּרָא אֵיִת לִי מַעֲמֵי וְלֹא אֲמַרְתָּ מִמָּאֵן הוּא, בְּגִין כְּדִ אִיהוּ
הָוָה בְּאֲתַפְסִיָּא. דָּא אֲמַרְתָּ מוֹאָב מוֹאָב הוּא דְנָא. מֵאַבָּא אוֹלִידַת לִיה. דִּרְגָא דִּילִיָּה פְּעוּ"ר מְלָה
בְּאֲתַגְלִיָּא.

וּבְתַרְיֵן אֱלֹוִי אַחִיד דְּדוּד מְלָפָא, לְבַתֵּר מִן מוֹאֵב אֲתַת רִוּת וְנִפְק מִינְה דְּדוּד מְלָפָא. מִן עֲמוּזֵן אֲתַעֲטֵר
דְּדוּד מְלָפָא בְּהַאי עֲטָרָא דְּאִיחֵי סְהַדוּתָא לְזִרְעָא דְּדוּד דְּכְתִיב, (מלכים ב יא) וַיִּתֵּן עָלָיו אֶת הַנֶּזֶר וְאֶת
הַעֲדוּת. וְהַאי הוּת מִן מְלָפָא דְּרָגָא דְּבִנֵי עֲמוּזֵן דְּכְתִיב, (שמואל ב יב) וַיִּקַּח אֶת עֲטָרַת מְלָפָא.

מְלָפָא דְּרָגָא דְּבִנֵי עֲמוּזֵן הוּא דְּכְתִיב וַתְּהִי עַל רֹאשׁ דְּדוּד וּמִתְמַן הָוָה סְהַדוּתָא לְבִנֵי לְעֲלָמִין, וְכֵה
אֲשַׁתְּמוּדַע מָאן דְּאִיחֵו מִן בְּנוֵי דְּדוּד דְּאֲתַחֲזִי לְמְלָפָא וְהַאי דְּאֲמַרִין מִן דְּדוּד הוּא (הגוף). דְּאֲפִילוּ
אֲתִילִיד בְּהַהוּא יוֹמָא יְכִיל הָוָה לְמַסְבֵּל הַהִיא עֲטָרָא עַל רִישֵׁיהָ (דְּהַא אִיחֵו) דְּהוּת מְשַׁקֵּל כְּפַר זָהָב
וְאִבּוֹן יִקְרָה הוּת. וְכֵר נֶשׂ אַחֲרָא לָא יְכִיל לְמַסְבֵּלָא. וְדָא הוּא דְּכְתִיב בְּיוֹאֵשׁ וַיִּתֵּן עָלָיו אֶת הַנֶּזֶר
וְאֶת הַעֲדוּת.

וּבְתַרְיֵן דְּרָגִין אֲתַאֲחִיד דְּדוּד מְלָפָא, וְאֲנִוּוּ תְקַפָּא דְּמְלָכוּתִיהָ לְאֲתַתְקַפָּא עַל שְׂאָר עַמִּין, דְּהַאי לָא
אֲתַפְּלִיל בְּסִטְרָא דְּלְהוֹן לָא יְכִיל לְאֲתַתְקַפָּא עַלֵיהוּ, כֵּל (בְּנוֹיִן) דְּרָגִין דְּשְׂאָר עַמִּין כְּלִילָן בֵּיהּ בְּדוּד
לְאֲתַנְבְּרָא וְלְאֲתַתְקַפָּא עַלֵיהוּ:

וַיַּעַל לוֹט מִצּוּעֵר וַיֵּשֶׁב בְּהַר. כְּתִיב, (משלי ל) לְעֲלוֹקָה שְׂתִי בְּנוֹת הַבַּיִת. אֱלֹוִי שְׂתִי בְּנוֹת דְּיִצְר
הָרַע דְּאֲנִוּוּ מִתְעַרְוִין לִיהָ (ד"א ל"ג בְּגִין) לְשִׁלְטָא בְּגוֹפָא, חָדָא אִיחֵי נֶפֶשׁ דְּאֲתַרְבִּיאת תְּדִיר בְּגוֹפָא.
וְחָדָא אִיחֵי נֶפֶשׁ דְּכְסִיפַת בְּתִיאֻבְתִין בִּישׁוּן (ד"א ל"ג דְּהַאי עֲלָמָא) וּבְכָל כְּסוּפִין בִּישׁוּן דְּהַאי עֲלָמָא.
דָּא אִיחֵי בְּכִיר"ה וְדָא (ד"א וְאַחֲרָא) אִיחֵי צְעִיר"ה.

וַיַּצֵּר הָרַע לָא אֲתַחֲבֵר תְּדִיר אֱלָא בְּתַרְיֵן אֱלֹוִי בְּגִין לְפַתְּאָה לְבִנֵי נֶשְׂאָ וּבְגִין דִּיהִמְנִוּ לִיהָ (ס"א
לְאוּבְלָא) לְאוּבְדָא לְהוּ לְאַתֵּר גִּירִין דְּמוּתָא וַיִּפְלְחוּן לִיהָ. כְּמָה דְּאֲתַת אָמַר, (משלי ז) עַד יִפְלַח חֵץ
כְּבִדּוֹ. לְלִסְטִים דְּמִקְפַּחֵי בְּטוּרָא (וּבְמִינֵו) וּמְמִירוֹ גְרַמִּיחֵו בְּאַתֵּר דְּחִיל דְּטוּרָא, וַיִּדְעִין דְּהַא בְּנֵי
נֶשְׂאָ אֲתַתְמַרְוּ גְרַמִּיחֵו לְמִיחֵו בְּאֲנִוּוּ דְּכְתִיב, מָה עֲבָדִי בְּרִירוֹ מִנִּיחֵו הַהוּא דְּחִדִּידָא בְּלִישְׁנֵיהָ
מִכְּלָא הַהוּא דְּיַדַע לְמַפְתִּי בְּנֵי נֶשְׂאָ וַיִּפּוּק מִבִּינִיחֵו וַיִּתִּיב בְּאַרְחַ מִישָׁר דְּכָל בְּנֵי עֲלָמָא עֲבָרִין
תַּמּוֹן, פִּינוֹן דְּמִטָּא לְגַבִּיחֵו שְׂרִי לְאֲתַחֲבָרָא תַמּוֹן, (עד כָּאן סְתֵרִי תוֹרָה)

וַיִּסַּע מִשָּׁם אַבְרָהָם אֶרְצָה הַנְּגֹב. כָּל מִטְלָנִוּי הוּוּ לְסִטְרָא דְּדְרוּמָא (דף קיא ע"ב) יִתִּיר מְסִטְרָא אַחֲרָא,
בְּגִין דְּהַא בְּחִכְמָתָא עֲבַד לְאֲתַדְבָּקָא בְּדְרוּמָא:

וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֵל שָׂרָה אִשְׁתּוֹ אַחֲתִי הִיא. תַּנִּינָן (פִּינוֹן) לָא לִיבְעִי לִיהָ לְבַר נֶשׁ לְסַמְכָא עַל נִיסָא,
וְאִי קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֶרְחִישׁ נִיסָא לְבַר נֶשׁ, לָא אִית לִיהָ לְסַמְכָא (תְּדִיר) עַל נִיסָא זְמָנָא אַחֲרָא.
בְּגִין דְּלָאוּ בְּכָל שַׁעֲתָא וְשַׁעֲתָא אֲתַרְחִישׁ נִיסָא.

וְאִי יַעֲוִיל בַּר נֶשׁ גְרַמִּיחֵו בְּאַתֵּר דְּנִזְקָא אֲשַׁתְּכַח לְעִינָא, הָא פְקַע כָּל זְכוּתִיהָ דְּעַבַד בְּקַדְמִיתָא
וְאוּקְמוּתָהּ. כְּמָה דְּאֲתַת אָמַר, (בראשית לב) קִטְוִנְתִי מִכָּל הַחֲסָדִים וּמִכָּל הָאֱמֶת וְגו'. וְאַבְרָהָם פִּינוֹן
דְּסִלִיק מִמְצָרִים וְאֲשַׁתִּיב זְמָנָא חָדָא, הַשְׁתָּא אֲמַאי אַעֲיִל גְרַמִּיחֵו בְּצַעֲרָא כְּקַדְמִיתָא וְאָמַר אַחֲתִי
הִיא.

אֵלֶּא אַבְרָהָם לֹא סָמִיד עַל גְּרַמְיָה כְּלוּם, וְחָמָא שְׁכִינְתָא תְּדִיר בְּדִינְרָה דְשָׂרָה וְלֹא אַעֲדִי מִתְמָן, וּבְגִין דְהוֹת תְּמָן, אִסְמִיד אַבְרָהָם וְאָמַר אַחֲתִי הִיא כְּמָה דְכְּתִיב (משלי ז) אָמַר לְחַכְמָה אַחֲתִי אֶת. וּבְגִין כֶּךָ אָמַר אַחֲתִי הִיא (ס"א אַת):

וַיְבֹא אֱלֹהִים אֶל אַבְיִמֶלֶךְ וּגְו'. וְכִי קִדְשָׁא בְּרִידָה הוּא אַתָּא לְגַבְיֵיהוּ דְרִשְׁיַעֲיָא כְּמָה דְכְּתִיב, (במדבר כב) וַיְבֹא אֱלֹהִים אֶל בְּלָעָם. (בראשית לא) וַיְבֹא אֱלֹהִים אֶל לָבֵן. אֵלֶּא הֵהוּא מְמַנָּא שְׁלִיחָא דְאִתְפְּקִדָא עַלְיֵיהוּ הוּהוּ, בְּגִין דְכָלְהוּ כַד עֲבָדִי שְׁלִיחֻתָא נְטִלִי שְׁמָא דָא, וּמִסְטָרָא דְדִינָא קָא אַתְיִין. וְעַל דָּא וַיְבֹא אֱלֹהִים אֶל אַבְיִמֶלֶךְ בְּחֵלוּם הַלְיָלָה וַיֹּאמֶר לוֹ הֲנִיךְ מִת עַל הָאִשָּׁה אֲשֶׁר לְקַחְתָּ וּגְו'.

רַבִּי שְׁמַעוֹן פֶּתַח וְאָמַר, (משלי יב) שְׁפַת אֱמֶת וּגְו'. שְׁפַת אֱמֶת תִּבְנוֹן לְעַד. דָּא אַבְרָהָם, דְכָל מְלוֹי בְּקִדְמִיתָא וּבְסוּפָא הוּוּ בְּאֱמֶת. וְעַד אַרְגִּיעָה לְשׁוֹן שְׁקֵרָה. דָּא אַבְיִמֶלֶךְ. בְּאִבְרָהָם נֹאמַר וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֶל שָׂרָה אִשְׁתּוֹ אַחֲתִי הִיא. דָּא בְּקִדְמִיתָא, וְאָמַר בְּגִין שְׁכִינְתָא דְהוֹת עִמָּה דְשָׂרָה אַחֲתִי הִיא, וְאִבְרָהָם בְּחַכְמָתָא עֲבַד. מָאִי טַעמָא (דף קיב ע"א) בְּגִין דְאִבְרָהָם מִסְטָרָא דִימִינָא אִיהוּ, אָמַר אַחֲתִי הִיא, וְרִזָּא כְּמָה דְאֵתְ אָמַר, (שיר השירים ה) אַחֲתִי רַעֲיִתִי יוֹנְתִי תְּמָתִי. וְעַל דָּא אַבְרָהָם קָרָא לָהּ תְּדִיר אַחֲתִי, בְּגִין דְאִתְדַבֵּק בְּתַדָּה, וְלֹא יִתְעַדְיוֹן (ויקרא קב) דָּא מִן דָּא לְעַלְמִין.

לְסוּף מַה כְּתִיב וְגַם אֲמַנָּה אַחֲתִי בֵּת אָבִי הִיא אֵךְ לֹא בֵּת אֲמִי. וְכִי הָכִי הוּהוּ. אֵלֶּא כְּלָא בְּגִין שְׁכִינְתָא קָאמַר, אַחֲתִי הִיא בְּקִדְמִיתָא, דְכְּתִיב אָמַר לְחַכְמָה אַחֲתִי אֶת. וּלְבַתָּר וְגַם אֲמַנָּה. מָאִי וְגַם. לְאִתְוִסְפָּא עַל מַה דְקָאמַר בְּקִדְמִיתָא. אַחֲתִי בֵּת אָבִי הִיא. בְּרַתִּיהָ דְחַכְמָה עֲלָאָה, וּבְגִין כֶּךָ אִתְקַרֵי אַחֲתִי וְאִתְקַרֵי חַכְמָה. אֵךְ לֹא בֵּת אֲמִי. מֵאַתֵּר דְשִׁירוּתָא דְכְּלָא סְתִימָא עֲלָאָה. וְעַל דָּא וַתְּהִי לִי לְאִשָּׁה בְּאֶחָוָה בְּחַבִּיבוּתָא דְכְּתִיב, (שיר השירים ב) וַיִּמְיֶנּוּ תַחֲבֻקֵי וְכְלָא רִזָּא דְחַכְמָתָא אִיהוּ.

תָּא חֲזִי, בְּקִדְמִיתָא כַד נַחְתּוּ לְמַעְרִים הָכִי קָאמַר בְּגִין לְאִתְדַבֵּקָא בְּגוּ מְהִימְנוּתָא, וְקָרָא לָהּ אַחֲתִי, בְּגִין דְלֹא יִטְעוֹן גּוּ אַנְוֹן דְרִגִין דְלִבָּה. אוּף הָכָא אַחֲתִי, בְּגִין דְלֹא אִתְעַדִי מְגוּ מְהִימְנוּתָא כְּדָקָא יֵאוּת. דְהָא אַבְיִמֶלֶךְ וְכָל אַנְוֹן יִתְבִי אַרְעָא הוּוּ אֲזִלִי בְּתַר פּוּלְחָנָא נּוּכְרָאָה, וְאִיהוּ אִתְדַבֵּק גּוּ מְהִימְנוּתָא, וּבְגִין כֶּךָ עָאֵל לְתַמָּן וְאָמַר אַחֲתִי, מַה אַחוּת לָא אִתְפָּרַשׁ מֵאַחָא לְעַלְמִין אוּף הָכָא. דְהָא אִתְתָּא יְכִילַת לְאִתְפָּרַשׁ אֲבָל אַחוּת לָא אִתְפָּרַשׁ, דְהָא תְּרִין אַחִין לָא יְכִלִין לְאִתְפָּרַשׁ לְעַלְמִין וְלְעַלְמִי עַלְמִין.

וּבְגִין כֶּךָ אָמַר אַבְרָהָם אַחֲתִי הִיא, דְהָא כְּלַחוּן הוּוּ לְהוֹטִין גּוּ טְהָרִי כְּכַבְיָא וּמְזִלִי וּפְלַחִי לִזֵּן, וְאִבְרָהָם הוּוּ מִתְדַבֵּק גּוּ מְהִימְנוּתָא וְאָמַר אַחֲתִי דְלֹא נִתְפָּרַשׁ לְעַלְמִין. וְסִימְנִידָּהּ (ויקרא כא) וְלֹאֲחוּתוֹ הִפְתִּיחָהּ דְאִתְמַר לְכַחוּ, אַתְרָא דְאִבְרָהָם שְׂרָיָא בֵּיהּ.

כְּתִיב, (דברים י) אֵת יְיָ אֱלֹהֶיךָ תִירָא אוֹתוֹ תַעֲבֹד וּבּוֹ תִדְבֹק וּבְשִׁמּוֹ תִשָּׁבַע. הָאִי קָרָא אוּקְמוּהָ. אֲבָל תָּא חֲזִי, לִי אֱלֹהֶיךָ תִירָא לֹא כְּתִיב, אֵלֶּא אֵת (דף קיב ע"ב) יְיָ, מָאִי אֵת, דָּא דְרָגָא קְדָמָאָה אַתְרָא

דְּחַלָּא דְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּבְגִין כֶּהּ פְּתִיב תִּירָא, דִּתְמָן בְּעֵי בַר נָשׁ לְדַחַלָּא קַמִּי מְאִרִיה (קדשא
בְּרִיךְ הוּא) בְּגִין דְּאִיהוּ (ב) דִּינָא.

וְאוֹתוֹ תַעֲבֹד. דָּא דְרָגָא עֲלָאָה דְקַיִמָא עַל הַאי דְרָגָא תַתָּאָה, וְלָא מִתְפָּרְשָׁאן לְעֵלְמִין, אֵת וְאוֹתוֹ,
דָּא בְּדָא דְבַקִּין וְלָא אִתְפָּרְשָׁן. מְאִי וְאוֹתוֹ. דָּא אִתְר בְּרִית קַדִּישָׁא אוֹת לְעֵלְמִין. דִּהָא פּוֹלְחָנָא לָא
שְׂרִיָּא בָּאָת וְלָאוּ אִיהוּ לְמַפְלַח אֱלָא לְמַדְחַל, אַבְל פּוֹלְחָנָא אִיהוּ לְעֵילָא, וּבְגִין כֶּהּ וְאוֹתוֹ תַעֲבֹד.
וְכוּ תְדַבֵּק. בְּאַתְר דְּאִיהוּ דְבַקוּתָא לְאַתְדַּבְּקָא דְאִיהוּ גּוּפָא דְשְׂרִי בְּאַמְצַעִיתָא. וּבְשִׁמוֹ תַשְׁבַּע
אִתְר שְׁבִיעָאָה דְדַרְגִין. וְסִימְנִיָּה (יְרִמְיָה ל) וְאֵת יְהוֹד מְלָכָם אֲשֶׁר אָקִים לָהֶם. בְּגִין כֶּהּ אִתְדַּבְּק
אֲבַרְהָם בְּמַהִימְנוּתָא כַּד נָחַת לְמַצְרַיִם וְכַד אָזַל לְאַרְעָא דְפְלִשְׁתִּים. לְבַר נָשׁ דְּבָעָא לְנַחְתָּא גּוּ
גּוּבָא עֲמִיקָא. דְּחִיל דְּלָא יָכִיל לְסַלְקָא מִגּוֹ גּוּבָא, מַה עֲבַד קִשְׁר חַד קִשְׁרָא דְחַבְל לְעֵילָא מִן
גּוּבָא, אָמַר הוּאִיל דְּקִשְׁרִינָא קִשְׁרָא דָּא מִכָּאן וְלַהֲלָאָה אִיעוּל תְּמָן. כֶּהּ אֲבַרְהָם בְּשַׁעֲתָא דְבָעָא
לְנַחְתָּא לְמַצְרַיִם. עַד לָא יִיחֹות תְּמָן קִשְׁר קִשְׁרָא דְמַהִימְנוּתָא בְּקַדְמִיתָא לְאַתְתַּקְפָּא בֵּיה, וְלִבְתַּר
נַחַת.

אוּף הָכִי נָמִי כַּד עָאֵל לְאַרְעָא דְפְלִשְׁתִּים. בְּגִין כֶּהּ (משלי יב) שְׁפַת אֱמֶת תִּכּוֹן לְעַד. וְעַד אֲרַגִּיעָה
לְשׁוֹן שָׁקֶה, דָּא אֲבִימְלָךְ דְּאָמַר בְּתָם לְבָבִי וּבְנַקִּין פְּפִי. וְכַד אֶהְדְּרוּ לִיה מַה כְּתִיב גַּם אָנֹכִי יִדְעֵתִי
כִּי בְתָם לְבָבְךָ עֲשִׂיתָ זֹאת, וְלָא כְּתִיב נִקְיוֹן פְּפִים:

וְעַתָּה הֲשִׁב אֵשֶׁת הָאִישׁ כִּי נָבִיא הוּא. רַבִּי יְהוּדָה פִּתַּח וְאָמַר (שמואל א ב) רַגְלֵי חֲסִידוֹ יִשְׁמַר וְגו'.
חֲסִידוֹ כְּתִיב חַד, וְדָא אֲבַרְהָם דְּקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נָטִיר לִיה תְּדִיר וְלָא אַעֲדִי נְטִירוֹ מִנִּיה לְעֵלְמִין.
וְמַה דְּאָמַר רַגְלֵי, דָּא אִתְתִּיה, דְּקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שְׂדֵר שְׁכִינְתִּיה עִמָּה וְנָטִיר לָהּ תְּדִיר.

דְּכַר אַחַר רַגְלֵי חֲסִידוֹ יִשְׁמַת חַד, דָּא אֲבַרְהָם דְּקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָזַיל עֲמִיה תְּדִיר בְּגִין דְּלָא
יִכְלוֹן לְנַזְקָא לִיה. וְרַשְׁעִים בַּחֲשָׁה יְדַמוּ. אֵלִין אַנּוּן מְלַכִּין דְּקַטְל קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּתַהוּא לִילָא
דְּרַדְרָה בְּתַרְיָהוּ.

הָדָא הוּא דְכְּתִיב בַּחֲשָׁה יְדַמוּ, דָּא לִילָא דְאַתְקִשְׁר בַּחֲשׂוּכָא וְקַטְל לוֹן, וְאַבְרָהָם רְדִיף וְלִילָא
קַטְל לוֹן, הָדָא הוּא דְכְּתִיב וַיִּחַלֵּק עֲלֵיהֶם לִילָה הוּא וַעֲבָדוּ וַיִּפְּסוּ. וַיִּחַלֵּק עֲלֵיהֶם לִילָה, דָּא
קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְפָלִיג רַחֲמֵי מִן דִּינָא בְּגִין לְמַעַבְד נּוֹקְמִין לְאַבְרָהָם, וּבְגִין כֶּהּ וְרַשְׁעִים בַּחֲשָׁה
יְדַמוּ. וַיִּפְּסוּ מִיבְעֵי לִיה. אֱלָא דָּא קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. כִּי לָא כִּבְחָ יִגְבַּר אִישׁ. דְּאִיהוּ וְאַלְעִזָּר
הוּוּ בַלְחוּדִיָּהוּ.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר וְהָא תַנִּינָן בְּאַתְר דְּנִזְקָא שְׁכִיחַ לָא יִסְמָךְ בַּר נָשׁ עַל נִיסָא, וְלָא הָוָה אִתְר דְּנִזְקָא
אַשְׁתַּכַּח כְּהָאִי דְאַבְרָהָם אָזַיל בְּתַר חֲמִשָּׁה מְלַכִּין לְמַרְדְּרָה בְּתַרְיָהוּ וְלֹאֲגַחָא קַרְבָּא.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה כַּד אָזַיל אֲבַרְהָם לְהָאִי לָא אָזַל לְאַגְחָא קַרְבָּא, וְלָא סְמָךְ עַל נִיסָא, אֱלָא צַעֲרָא
דְלוּט אֲפָקִיָּה מִבִּיתִיה, וְנָטִיל מְמוֹנָא לְמַפְרַק לִיה, וְאִי לָאוּ דִימּוֹת בְּהִדְיָה גּוּ שְׁבִיָּה. כִּיּוֹן דְּנַפְק

חָמָא שְׂכִינְתָא דְנִהְרָא קַמִּיהּ וּכְמָה חִילִין סְחָרְנִיהּ, בְּחַיָּא שְׁעָתָא רַדְף בְּתַרְיֵיהּ, וְקַדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא קָטִיל לֹון, הָדָא הוּא דְכַתִּיב וְרַשְׁעִים בַּחֲשֵׁךְ יִדְמוּ.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר רָזָא אִיהוּ, רַגְלֵי חֲסִידוֹ יִשְׁמֹר, דָּא אַבְרָהָם. וְכַד נָפַק אֲשַׁתְּתַּף יַצְחָק בְּתַדִּיהּ
וְנָפְלוּ קַמִּיהּ, וְאִי לָאוּ דְאֲשַׁתְּתַּף יַצְחָק בְּתַדִּיהּ דְאַבְרָהָם לָא אֲשַׁתְּצִיאוּ הָדָא הוּא דְכַתִּיב וְרַשְׁעִים
בַּחֲשֵׁךְ יִדְמוּ. כִּי לֹא בָנַח יַגְבֵּר אִישׁ. אַף עַל גַּב דְּחִילָא אֲשַׁתְּכַח תְּדִיר בְּיַמִּינָא, אִי לָא תָוּה
בְּסִטְרָא דְשְׂמַאלָא לָא אֲתַדְחִיין קַמִּיהּ.

דְּבַר אַחַר רַגְלֵי חֲסִידוֹ יִשְׁמֹר, בְּשַׁעְתָּא דְּבַר נֶשׁ רַחִים לִיהּ לְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
רַחִים לִיהּ בְּכָל מַה דְּאִיהוּ עֲבִיד וְנָטִיר אַרְחוּי כְּמָה דְּאֵת אָמַר (תהלים קכא) יי' יִשְׁמֹר צְאֲתָךְ וּבֹאֲךָ
מִעַתָּה וְעַד עוֹלָם.

תָּא חֲזִי, כְּמָה חֲבִיבוּתִיהּ דְאַבְרָהָם לְגַבִּי קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּבְכָל אֲתַר דְּתָוּה אֲזִיל לָא תָוּה חַיִּים
עַל דִּילֵיהּ פְּלוּם,

